

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ปริญญาานิพนธ์
ของ
วรกานต์ ชาญธีรวัฒนา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2551

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ปริญญานิพนธ์
ของ
วรกานต์ ชาญธีรวัฒนา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

บทคัดย่อ
ของ
วรกานต์ ชาญธีรวัฒนา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2551

วรกานต์ ชาญธีรวัฒนา. (2551). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี*. ปริญญาโท ปร.ม.(นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ดร.สุชาติ ผิงงาม, อาจารย์ดร.สุรพล จรรยากุล.

นโยบายกองทุนหมู่บ้าน เป็นนโยบายของรัฐบาลภายใต้การบริหารงานของพรรคไทยรักไทย เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนแหล่งเงินทุนของประชาชน พัฒนาอาชีพ และสร้างรายได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติปรากฏว่ามีปัญหาเกิดขึ้นหลายประการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการมุ่งที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐาน 2 ประการดังนี้ คือ 1. ปัจจัยลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ มีอิทธิพลทางตรงต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ 2. ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ตัวแบบหรือกรอบแนวความคิดได้พัฒนาขึ้นมาจากการสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจำนวน 87 คน และกรรมการกองทุน จำนวน 45 คน รวม 132 คน ในตำบลนาข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยจัดกระทำกับข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) โดยการวิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง 6 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ

ผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์แบบจำลอง (โมเดลสมการโครงสร้าง) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ผลปรากฏดังนี้

1. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ และปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านทรัพยากร มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยส่งผ่านปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ

นอกจากนั้นปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่น่านโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยด้านทรัพยากร มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ขณะที่ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ไม่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการน่านโยบายไปปฏิบัติ

จากผลการศึกษาที่ได้กล่าวสรุปได้ว่าการน่านโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้นั้นจะต้องให้ความสำคัญต่อปัจจัยทั้ง 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ และปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่น่านโยบายไปปฏิบัติ

FACTORS INFLUENCING IMPLEMENTATION OF VILLAGE FUND POLICY : A CASE
STUDY OF MUENG DISTRICT UDONTHANI PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

VORAKAN CHANTIRAWATTANA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Public Administration Degree in Public Policy
at Srinakharinwirot University

May 2007

Vorakan Chantirawattana. (2008). *Factors Influencing Implementation of Village Fund Policy : A Case Study of Mueng District Udonthani Province*. Master thesis, M.P.A (Public Policy). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University, Advisor Committee : Dr.Suchat Phiungram, Dr.Surapol Janyakul.

Village Fund Policy is one of Thai-Rak-Thai Party-led government policies. This policy was initiated to reduce the problem of the poor's financial shortage, to improve their occupation, and to increase their income. However, after the policy has been implemented for approximately six years, several policy problems were raised. Hence the researcher aims to study factors which the implementation process may be affected from this influential of Village Fund Policy, consequently by hoping that some useful guidelines for the improvement of the policy implementation could be found.

In this research there are two hypotheses to be statistically tested. Firstly, the factors concerning the villager's participation, the implementators, and the characteristics of implementing agencies have which direct influence on the policy implementation. Secondly, the factors concerning the policy, resources, interorganizational communication, characteristics of implementing agencies, and the villager's participation have some indirect influence on policy implementation.

This research used a quantitative approach as a tool. The research conceptual framework was developed as a result of the synthesis of the body of knowledge concerning policy implementation. The data was collected from 84 village fund members and 45 members of village fund committees in Nakha sub-district of Mueng District Udonthani Province, and was analyzed by the Path Analysis method.

Six independent variables taken into the analysis were the policy, resources, interorganizational communication, characteristics of implementing agencies, villager's participation, and the implementators. The dependent variable was the achievement of the policy implementation.

From the analysis of the structural equation model, the results of the research as the following :

(1) The factors concerning the villager's participation, implementators, and the characteristics of implementing agencies have direct influence on the achievement of the policy implementation.

(2) The factors concerning the villager's participation and resources have indirect influence on achievement of the policy implementation through the implementators.

Moreover, it was found that the factors concerning the characteristics of implementing agencies and resources have direct influence on the factor concerning interorganizational communication. But the factor on interorganizational communication itself has no influence on the achievement of the policy implementation.

From the results of the study, it can be concluded that in order to implement the Village Fund Policy successfully, three important factors that should be greatly emphasized are villager's participation, implementators, and the characteristics of implementing agencies.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง
จังหวัดอุดรธานี

ของ
วรกานต์ ชาญธีรวัฒนา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. 2551

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน

(อาจารย์ดร. สุชาติ ฝูวงาม)

.....กรรมการ

(อาจารย์ดร. สุรพล จรรยากุล)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์จักราทิพย์ ธนาคม)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ชีวินทร์ ฉายาชลิต)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ดร. สุชาติ ผิงวาม ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งเปี่ยมไปด้วยความเมตตาและอนุเคราะห์ในการให้ความรู้แก่ศิษย์ และเป็นผู้ที่ช่วยเหลือในการทำวิจัยให้สำเร็จในครั้งนี้อย่างเต็มที่ อาจารย์ดร. สุรพล จรรยาภูล อาจารย์จักราทิพย์ ธนาคม และอาจารย์ชีวินทร์ ฉายาชวลิต กรรมการควบคุมปริญญา นิพนธ์ ทั้งสี่ท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งยังทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัยมากยิ่งขึ้น อีกทั้งท่านทั้งสี่ยังเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และงานด้านวิชาการโดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ดร. วรพิตย์ มีมาก ที่สละเวลาในการให้ความรู้ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และเสนอแนวทางการวิจัยที่ถูกต้องให้กับศิษย์ ขอกราบ ขอบพระคุณ ผศ.ดร.ชัช จงสืบพันธุ์ ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยนี้เป็นไปอย่างราบรื่นและ สมบูรณ์ ขอขอบคุณอาจารย์ อานนท์ สีดาเพ็ง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านความรู้ทางสถิติ และเป็น กำลังกายและกำลังใจที่ดีเสมอมา และสุดท้ายขอขอบพระคุณคุณจิรารัตน์ สัมมาเทศน์ ที่ได้ให้ความ ช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน จึงทำให้งานวิจัยชิ้นนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

วรกานต์ ชาญธีรวัฒนา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
กลุ่มตัวอย่าง.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
นิยามของการนํานโยบายไปปฏิบัติ.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการนํานโยบายไปปฏิบัติ.....	11
มาตรวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนํานโยบายไปปฏิบัติ.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนทางสังคม.....	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
ผลงานวิจัยภายในประเทศ.....	37
ผลงานวิจัยต่างประเทศ.....	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
ประเภทการศึกษา.....	45
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	45
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
วิธีการหาคุณภาพแบบสอบถาม.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
สรุปผลการศึกษา.....	88
วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	89
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ.....	90
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ..	93
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านปฏิบัติ.....	93
อภิปรายผลการวิจัย.....	94
ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	99
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	98
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	100
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก.....	107
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	113

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย.....	46
2	แสดงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	48
3	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ.....	54
4	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ.....	54
5	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา....	55
6	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพใน กองทุนหมู่บ้าน	55
7	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาที่ เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน.....	56
8	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ.....	56
9	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ต่อปี.....	57
10	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ.....	57
11	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านนโยบาย (X_1).....	58
12	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านทรัพยากร (X_2).....	59
13	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในการติดต่อสื่อสารภายใน องค์กร (X_3).....	60
14	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านลักษณะของหน่วยงาน (X_4).....	61
15	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในการมีส่วนร่วม (X_5)....	62

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านผู้นำไปปฏิบัติ (X_6).....	63
17 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับผลการนำ นโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ (Y).....	64
18 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างเพศกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ.....	65
19 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างอายุ กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ.....	66
20 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างระดับ การศึกษา กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ไปปฏิบัติ.....	67
21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ต่อปัจจัยด้านนโยบายที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ไปปฏิบัติ.....	68
22 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างสถานภาพ ในกองทุนกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้าน ไปปฏิบัติ.....	69
23 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างระยะเวลา ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุน หมู่บ้านไปปฏิบัติ.....	70
24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุน ที่แตกต่างกันต่อปัจจัยในด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไป ปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ.....	71
25 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างอาชีพ กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ.....	72

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ โดยจำแนกตามอาชีพที่แตกต่างกัน.....	73
27 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างรายได้ กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ.....	75
28 ค่า Correlation Matrix ของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ.....	76
29 ค่าต่าง ๆ ทางสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์เส้นทางด้วยการวิเคราะห์ถดถอย แบบพหุ (Multiple Regression Analysis) วิธีทางตรง (Enter) ที่ยังไม่ได้ปรับ.....	78
30 ค่าต่าง ๆ ทางสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์เส้นทางด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบ พหุ(Multiple Regression Analysis) วิธีทางตรง (Enter) ที่ได้ปรับ (ลดรูป) และวิเคราะห์ใหม่แล้ว.....	81
31 การแยกส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	83
32 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบาย กองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ.....	86
33 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการนำนโยบายกองทุน หมู่บ้านไปปฏิบัติ.....	87

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 แสดงตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แวนมิเตอร์และแวนฮอร์น.....	18
3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านกระบวนการ ติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ส่งผล ต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	23
4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ.....	26
5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกระบวนการติดต่อสื่อสารภายใน และระหว่างองค์กร ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ส่งผลต่อความสำเร็จของ การนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	28
6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไป ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	30
7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ของประชาชน และปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ส่งผลต่อความสำเร็จของการ นำนโยบายไปปฏิบัติ.....	32
8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบาย ไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลต่อความสำเร็จ ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	35
9 แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ภายในและระหว่างองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบาย ไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ กับตัวแปรตามคือ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	36
10 ตัวแบบแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ.....	77

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ

หน้า

11	เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ นำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ที่ยังไม่ได้ปรับ.....	79
12	เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ที่ได้รับแล้ว (ลดรูป).....	80
13	เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ที่ได้รับและวิเคราะห์ใหม่แล้ว....	82

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในอดีตที่ผ่านมาหากพิจารณานโยบายของรัฐบาลทุกสมัยจะพบว่า ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่รัฐบาลพยายามแก้ไขมาโดยตลอด ก็คือปัญหาความยากจน ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐบาลได้ช่วยเหลือประชาชนในชนบทในรูปของโครงการและกองทุนต่าง ๆ เช่น กองทุนพัฒนาชนบท และการส่งเสริมการออมทรัพย์ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาการแก้ไขปัญหานี้ในรูปของโครงการส่วนใหญ่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหามาได้และไม่ก่อให้เกิดความยั่งยืน ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง รวมทั้งชุมชนยังไม่เข้มแข็งอย่างชัดเจน

หลังจากที่รัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ได้ประกาศจะ "เลิกทาสในระบบทุนนิยม และขจัดปัญหาความยากจนให้หมดสิ้นไปจากประเทศไทยภายใน 6 ปี" นั้น ได้มีการผลักดันนโยบาย "ประชานิยม" ออกมารับใช้ประชาชน คิดค้นโครงการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงการพักชำระหนี้ โครงการกองทุนหมู่บ้าน โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน โครงการแก้ปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ รวมไปถึงโครงการสารพัดเอื้ออาทร ออกมาจำนวนมากในช่วงของการบริหารประเทศของรัฐบาลชุดนี้

โครงการหนึ่งที่ขอหยิบยกขึ้นมาพูดถึงคือ นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนโยบายกองทุนหมู่บ้านนี้ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2545 โครงการนี้เป็นกองทุนที่รัฐบาลได้จัดสรรเงินลงไปหมู่บ้านละ 1 ล้านบาทเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน สร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชน โดยให้แต่ละหมู่บ้านบริหารจัดการด้วยตนเอง หลังจากที่มีนโยบายการจัดสรรเงินได้กระจายไปสู่หมู่บ้านทั่วประเทศแล้วนั้น พบว่า บางแห่งประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกองทุน แต่บางแห่งอยู่ในสภาพอ่อนแอไม่สามารถปล่อยสินเชื่อให้แก่สมาชิก หรือดำเนินกิจกรรมทางการเงินใด ๆ ได้ เพราะไม่มีเงินคงเหลือในบัญชีของกองทุน

รายงานข่าว จากกระทรวงการคลัง เปิดเผยถึงผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ณ สิ้นเดือน ต.ค. 2550 ว่าตั้งแต่ปี 2545-2550 ได้รับจัดสรรและโอนเงินแล้วจำนวน 78,013 กองทุน จ่ายเงินกู้แก่สมาชิกกองทุน (สะสม) 363,891 ล้านบาท สมาชิกชำระคืนเงินต้น 304,025 ล้านบาท ดอกเบี้ย 19,286 ล้านบาท คงค้าง 59,866 ล้านบาท นอกจากนั้น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ได้วิเคราะห์บัญชีกองทุนหมู่บ้านที่มีเงินฝากกับ ธ.ก.ส. จำนวน 1.39 หมื่นแห่ง พบว่ากองทุนหมู่บ้าน 18.25% มีปัญหาหนี้ค้างชำระและเงินขาดบัญชี คิดเป็นวงเงินไม่น้อยกว่า 1,580 ล้านบาท ซึ่ง สดง.

ประมาณการยอดหนี้ค้างชำระ และเงินขาดบัญชีของกองทุนหมู่บ้านทั่วประเทศพบว่าจะมีไม่ต่ำกว่า 8,510 ล้านบาท (ไพบูลย์ 6 ปีกองทุนหมู่บ้านระบบบัญชี-ใช้หนี้ภาพลงตา. 2550 : ออนไลน์)

ตัวเลขหนี้เสียเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาด การที่รัฐบาลใช้นโยบายรากหญ้าที่พยายามสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนโดยผ่านทางนโยบายเอื้ออาทรต่าง ๆ ด้วยสถานะเช่นนี้ การก่อหนี้ของภาคประชาชนย่อมเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยเกี่ยวกับภาวะหนี้สินครัวเรือนเพิ่มขึ้น โดยในปี 2545 ได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ถึง 20.8% จาก 68,405 มาอยู่ที่ระดับ 82,485 บาท (จับตาค่าหนี้ครัวเรือนปัญหาเศรษฐกิจ. 2548 : ออนไลน์)

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเข้ามาของนโยบายกองทุนหมู่บ้านนั้น ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นและกระทบต่อชุมชนเอง หรือเป็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจสังคมของประเทศ โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนนั้น นับเป็นปัญหาสำคัญที่พบได้เสมอในทุกส่วนภาคของประเทศ ปัญหาประการแรกได้แก่ ปัญหาที่สร้างผลกระทบต่อการออมของชุมชน ทำลายระบบออมทรัพย์ของชุมชน(สัจจะออมทรัพย์) ที่มีอยู่แต่เดิมไม่น้อย โดยใช้เงินเป็นศูนย์กลางในการทำลายความเข้มแข็งของชุมชน โดย นายภิญญ รัตนคุณาศาสตร์ ชาวบ้านชุมชนเทพารักษ์ 5 ต.ในเมือง จ.ขอนแก่น ได้กล่าวถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชนของตนในเรื่องนี้ว่า เงินกองทุนหมู่บ้านละล้านบาท ได้ทำลายระบบออมทรัพย์ภายในชุมชนหรือที่เรียกว่าสัจจะออมทรัพย์ต้องพังทลายลง เดิมแต่ละครอบครัวในชุมชน จะมีการออมทรัพย์มาตั้งแต่เริ่มตั้งชุมชนหรือหมู่บ้าน สมาชิกที่ออมเงินได้ตามเกณฑ์กำหนดจึงจะสามารถกู้เงินได้ ซึ่งต้องใช้เวลานานมาก ระบบของสัจจะออมทรัพย์เป็นระบบที่ดีสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน เพราะสมาชิกที่ออมเงินจะมีความรู้สึกผูกพันเป็นเจ้าของเงินร่วมกันสูงมาก ชุมชนมีความเข้มแข็งสามัคคีกันสูงมาก เมื่อสมาชิกรายใดกู้เงินกองกลางออกไปจะมีการตรวจสอบก่อนเมื่อกู้ไปแล้วสมาชิกจะติดตามการใช้เงิน การใช้เงินคืนกลับมายังกองทุนเงินสูญหายจึงแทบไม่เกิดขึ้น ส่วนเงินกองทุนหมู่บ้านในเชิงหลักการเป็นนโยบายที่ดีของรัฐบาล ที่ต้องการสร้างเงินกองทุนให้ชุมชนมาใช้บริหารจัดการร่วมกัน ก่อให้เกิดรายได้ในหมู่บ้านและระบบเศรษฐกิจโดยรวม แต่การใช้เงินเป็นตัวตั้งขาดกระบวนการสร้างจิตสำนึกร่วมกันสร้างวัฒนธรรมบริโภคนิยมให้กับคนในชุมชนจากเดิมที่มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายไม่ฟุ้งเฟ้อ (หายนะกองทุนหมู่บ้านสร้างวงจรหนี้อุบาทว์. 2548 : ออนไลน์)

ปัญหาประการที่สอง คือปัญหาที่สมาชิกที่กู้เงินไปแล้วนำเงินไปใช้โดยผิดวัตถุประสงค์ของกองทุน โดยนายเกียรติ คำน้อย ประธานกองทุนหมู่บ้าน หมู่ 15 บ้านแม่พุงหลวง ต.แม่พุง อ.วังชิ้น จ.แพร่ ได้กล่าวถึงปัญหานี้ว่า กองทุนเงินล้านมีส่วนสร้างวัฒนธรรมใหม่ในชุมชนของเขาและใกล้เคียงอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะการซื้อเครื่องอำนวยความสะดวกตัวชี้วัดความเจริญตามวิถีทุนนิยม

ความเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจนคือ บ้านแม่พุงหลวงจำนวน 160 ครัวเรือน เมื่อ 5 ปีก่อนกองทุนจะเข้ามา มีคนใช้โทรศัพท์มือถือประมาณ 30% แต่ปัจจุบันกลับมีคนใช้โทรศัพท์มือถือทั้งหมดไม่น้อยกว่า 50% คนกลุ่มใหญ่จะนำไปซื้อมือถือ มอเตอร์ไซด์ เบียร์หนี้กองทุนหมุนบัตรเครดิต กู้ซื้อห่วยเล่นการพนัน (กองทุนหมู่บ้านแพร่เชื้อคลังวัตถุนิยมชุมชนลุ่มขัดแย้งแตกเป็นเสี่ยง. 2548 : ออนไลน์)

ปัญหาประการที่สาม คือปัญหาการยกยอกเงิน ไม่มีความโปร่งใสและสมาชิกไม่ชำระเงินคืนกองทุนสาเหตุอันเนื่องมาจากการปล่อยกู้หละหลวม โดยจ.ส.อ. สุนทร เนินพลกรัง ประธานกองทุนหมู่บ้านหนองปรือชุดที่ 3 จ.นครราชสีมา กล่าวว่า ครั้งแรกที่เข้ามาบริหารกองทุนมีเงินอยู่ในบัญชีเพียง 90,000 บาทและพบว่าสมาชิกไม่ชำระคืนเงินกองทุนเลยมาตั้งแต่ปี 2544 ถึง 114 ราย ในจำนวนนี้มีกรรมการกองทุนชุดที่ 1 และ 2 รวมอยู่ด้วยนอกจากนี้ยังพบว่าประธานพร้อมกรรมการกองทุนได้ยกยอกเงินสมาชิกที่มาชำระคืนกองทุนไปโดยไม่นำเข้าบัญชีกองทุนจำนวนมาก นางอุษา ภูมิพาณิชย์ ผู้ใหญ่บ้านหนองปรือ ยังกล่าวอีกว่าสาเหตุสำคัญของปัญหาชาวบ้านไม่สามารถชำระคืนเงินกองทุนหมู่บ้านได้ เพราะการปล่อยกู้ของคณะกรรมการกองทุนเป็นไปอย่างหละหลวมเน้นปล่อยกู้ให้กับกลุ่มของตัวเองและญาติพี่น้อง อีกทั้งยังปล่อยกู้กับคนที่ไม่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านรวมถึงกรณีผู้ค้าประกันด้วย จะเห็นว่าเมื่อปลายปี 2547 พอร์ฐบาลเปิดลงทะเบียนคนจนปรากฏว่าชาวหนองปรือแห่ไปลงทะเบียนเยอะมาก แต่ละคนระบุสิ่งที่ต้องการ คือ ต้องการให้รัฐบาลยกหนี้กองทุนหมู่บ้านให้ทั้งนั้น (เดือนรัฐแก้ปัญหากองทุนหมู่บ้านก่อนโปรย SML. 2548 : ออนไลน์)

ปัญหาประการที่สี่ คือปัญหาในการแก้ปัญหาติดตามทวงหนี้เป็นไปด้วยความยากลำบากก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้กู้เงินกับกรรมการที่ไปทวงหนี้ ปัญหานี้มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ขยายผลจนกลายเป็นความแตกแยกไปในที่สุด ประเด็นปัญหานี้ปรากฏชัดเจนที่สุด คือกองทุนหนองระกำ จ. ตาก โดย นางละอิ่ง น้อยบ้านป่า รองประธานกองทุนกล่าวว่า ทุกวันนี้คณะกรรมการกองทุนถูกกลุ่มสมาชิกที่เป็นลูกหนี้พาลเกลียดชังด้วย คนที่เคยมาร่วมกิจกรรมชุมชนก็ไม่มาร่วมงาน เพราะเขาคิดว่าไม่ใช่พวกเขาบางคนกลัวจะถูกทวงหนี้ (กองทุนหมู่บ้านแพร่เชื้อคลังวัตถุนิยมชุมชนลุ่มขัดแย้งแตกเป็นเสี่ยง. 2548 : ออนไลน์)

ปัญหาประการที่ห้าคือกองทุนหมู่บ้านกระตุ้นธุรกิจเงินกู้นอกระบบ เป็นเหตุให้นายทุนสบช่องทางเอากำไรจากดอกเบี้ยที่สูงถึง 3 -20% ต่อเดือน ซึ่งดอกเบี้ยนี้เป็นการผิดกฎหมาย และนายทุนเงินกู้ยืมตั้งประธานกองทุนร่วมค้าประกันรับรองหนี้ไม่มีสูญ แลกเปลี่ยนผลประโยชน์ต่างตอบแทนสุดงามได้ทั้งเงินทั้งจากผลงาน โดยนางบังอร กำเงิน คณะกรรมการเหรียญกองทุนหมู่บ้านหนองบัวเหนือ จ.ตาก ได้เปิดเผยถึงปัญหานี้ว่า ตามเอกสารกู้เงินของสมาชิกกองทุนระบุว่าจะไปทำการเกษตร ซื้อมัน เป็นต้น แต่เอาเข้าจริงส่วนใหญ่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันมากกว่า ไม่ได้นำเงินไปต่อยอดให้มีเงินงอกเงยขึ้นมา เมื่อถึงเวลาใช้หนี้ก็หาเงินกู้นอกระบบมาใช้คืน ชาวบ้านต้องกู้นอก

ระบบดอกเบี้ยย 10-20% ต่อเดือนมาปิดหนี้กองทุน (แห่กู้ดอกโหดใ้หนี้กองทุนเบื่องหลังผลงานระดับ AAA. 2548 : ออนไลน์)

ในปี 2547 มีงานวิจัยระบุว่าการทำงานของกองทุนอยู่ในเกณฑ์ดี คือ 35.9% แต่ถ้ากลับไปสำรวจใหม่ตัวเลขมันจะลดน้อยลงไปเรื่อยๆ เนื่องจากระเบียบที่รัฐออกมานั้นขัดกันเอง โดยเฉพาะการคิดดอกเบี้ย เนื่องจากมีหนังสือของทางราชการ (สทบ.) สอนใ้กองทุนคิดอัตราดอกเบี้ยจากเงินกู้ร้อยละ 18 ต่อไป หรือร้อยละ 2 ต่อเดือน ซึ่งถือว่าขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 655 ที่ระบุใ้ห้ามไม่ให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละ 15 ต่อปี ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้นก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละ 15 ต่อปี ซึ่งปัญหาดังนี้ เมื่อขึ้นศาลจะตัดสินใ้ดอกเบี้ยเป็นโมฆะทั้งก่อน นอกจากนี้ ยังพบว่าแต่ละจังหวัดยังมีการตบแต่งตัวเลขใ้จังหวัดและหมู่บ้านได้เกรด 3 เอ ทั้ง ๆ ที่หมู่บ้านดังกล่าวไม่เคยมีการจัดทำบัญชีเลย เป็นเรื่องที่น่าห่วงมากแม้ว่าระเบียบรัฐจะกำหนดไว้แล้วก็ตามว่า ในแต่ละ 1 เดือน 6 เดือน และ 12 เดือน จะต้องมีการส่งบัญชีใ้สทบ.ตรวจสอบก็ตาม แต่สามารถทำให้ได้ระดับ 3 เอ เพราะมีใบสั่งจากนักการเมือง ซึ่งหากการตรวจสอบบัญชียังหละหลวมอย่างนี้ การก่อตั้งธนาคารหมู่บ้านก็คงไม่ต้องกล่าวถึงว่าผลจะออกมาเป็นอย่างไร (การเมืองรัฐครอบงำใ้กทบมีปัญหา. 2548 : ออนไลน์)

ตัวอย่างปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้ อาจมีผลมาจากการดำเนินการนโยบายกองทุนหมู่บ้านที่ผิดพลาดซึ่งจากการดำเนินการที่ผ่านมาต้องยอมรับว่ากองทุนหมู่บ้านยังมีปัญหาอยู่มาก และแทนที่จะเป็นการช่วยลดภาระหนี้สินพื้นฟูรายได้ แต่กลับเป็นการกระตุ้นใ้เกิดความยากจนเพิ่มมากขึ้นด้วย ปัญหาเหล่านี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน เพื่อนำเสนอประเด็นที่จะนำไปสู่การปรับปรุงนโยบายดังกล่าวไปสู่อการปฏิบัติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ความสำคัญของการวิจัย

หลังจากที่ได้ผลการศึกษาแล้ว จะทำให้ทราบถึงผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่ปรากฏในขั้นตอนของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ รวมทั้ง สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน หรือที่จะมีขึ้นในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

โดยศึกษาจากบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ในเขตพื้นที่ตำบลนาข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่ได้รับการจัดสรรเงิน ประกอบด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 16 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านนาข่า หมู่ 2 บ้านงอย หมู่ 3 บ้านถ่อนน้อย หมู่ 4 บ้านโนนตูม หมู่ 5 บ้านดอนยานาง หมู่ 6 บ้านนาคำหลวง หมู่ 7 บ้านถ่อนใหญ่ หมู่ 8 บ้านดอนแดง หมู่ 9 บ้านดงยวด หมู่ 10 บ้านเหล่าศรีจารย์ หมู่ 11 บ้านดงไร่ หมู่ 12 บ้านนาเหล่าคำ หมู่ 13 บ้านนาคำแก้ว หมู่ 14 บ้านเลิงทอง หมู่ 15 บ้านนาคำมูล หมู่ 16 บ้านหมากตูม จำนวนทั้งสิ้น 1,852 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เจาะจงศึกษาในเขตพื้นที่ตำบลนาข่าอำเภอเมือง จากนั้นผู้วิจัยเลือกใช้กระบวนการสุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาในฐานะตัวแทนของประชากรทั้งหมดด้วยการเลือกแบบสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนหมู่บ้านที่มีผลการบริหารจัดการปานกลาง (AA) ต่อหมู่บ้านที่มีผลการบริหารจัดการดี (AAA) จะได้จำนวนสัดส่วนเท่ากับ 1:2 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อสุ่มหาตัวอย่างกองทุนจำนวน 6 กองทุน และใช้การคำนวณจากสูตรของ Yamane' จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดประมาณ 132 ตัวอย่าง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ด้านนโยบาย (x_1)

1.1.1 ความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหา

1.1.2 ความชัดเจนของนโยบาย

1.2 ด้านทรัพยากร (x_2)

1.2.1 ปัจจัยด้านการเงิน

1.2.2 ปัจจัยด้านบุคลากร

1.3 การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร (x_3)

1.3.1 การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารภายในกองทุน

1.3.1 การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกองทุนกับองค์กรอื่น

1.4 ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (x_4)

1.4.1 การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือ

1.4.2 การพึงพิงระหว่างหน่วยงาน

1.4.3 การปรับตัวของหน่วยงาน

1.5 การมีส่วนร่วมของประชาชน (x_5)

1.5.1 การมีส่วนร่วมในการคิด

1.5.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

1.5.3 การมีส่วนร่วมในการควบคุมติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการ

ปฏิบัติงาน

1.6 ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ (x_6)

1.6.1 การรับรู้และเข้าใจนโยบาย

1.6.2 ทักษะของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

1.6.3 ความตั้งใจจริง

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ (Y)

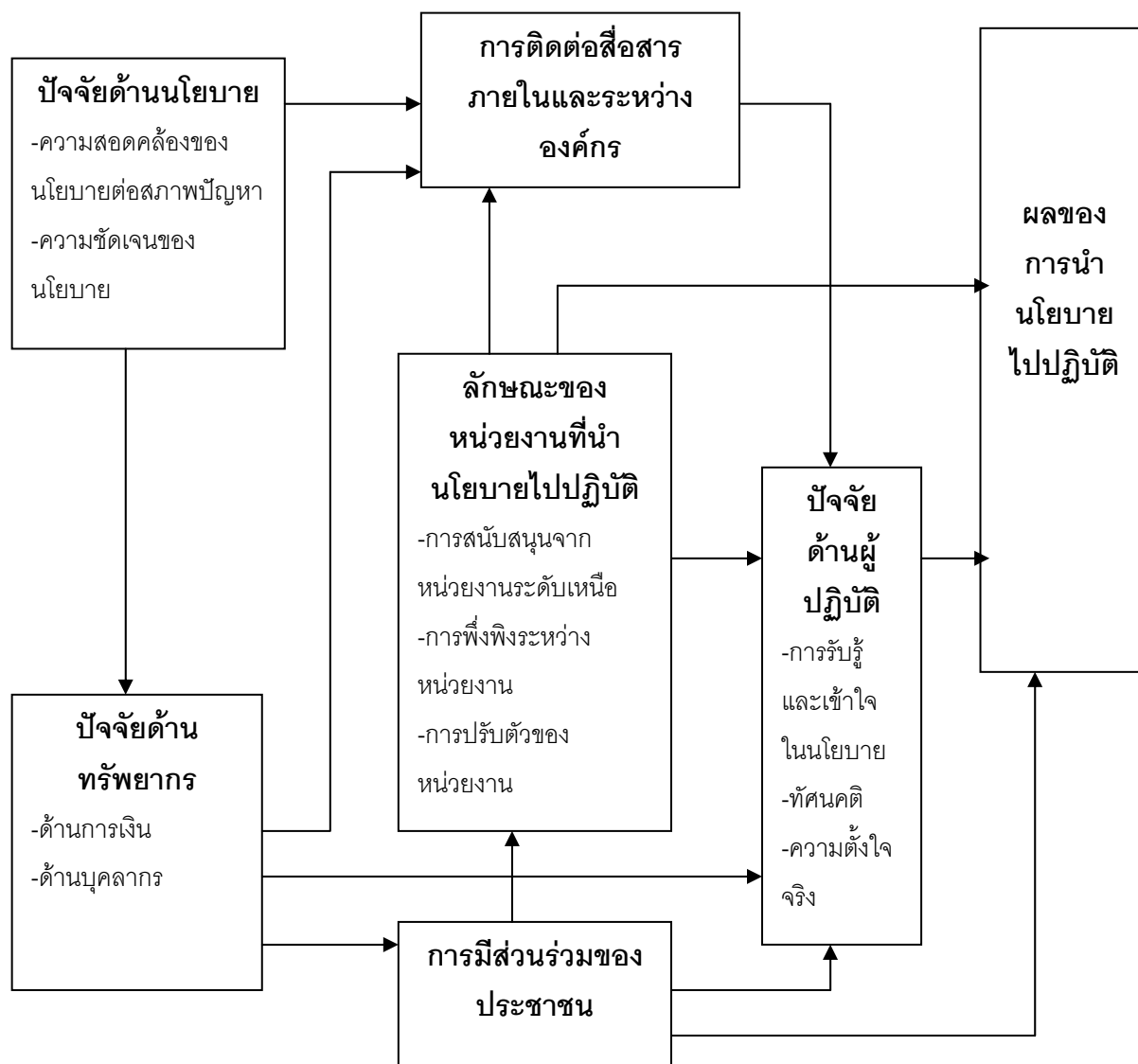
นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กองทุนหมู่บ้าน หมายถึง กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง แล้วแต่กรณีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 เป็นกองทุนที่เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล โดยรัฐบาลได้จัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน หมู่บ้านละประมาณ 1 ล้านบาท เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านบริหารจัดการกันเอง

2. กรรมการกองทุน หมายถึง กรรมการในคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

3. สมาชิก หมายถึง สมาชิกของกองทุน (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2544 : 11)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่น่านโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการน่านโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

2. ปัจจัยด้านนโยบาย ทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ลักษณะของหน่วยงานที่น่านโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการน่านโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. นิยามของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ
3. มาตรวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำไปปฏิบัติ
4. แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนทางสังคม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิยามของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เพรสแมน และ วิลด์ฟสกี (สุพร เลี่ยนสลาย. 2539 : 88; อ้างอิงจาก Pressman; & Wildavsky. 1979) พูดถึงความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าหมายถึง การดำเนินการทำให้สำเร็จทำให้บรรลุผลทำให้เสร็จสมบูรณ์ โดยตัววัตถุประสงค์ (objects) ที่ถูกกระทำก็คือนโยบาย (policy) แต่ไม่ได้หมายความว่านโยบายทุกนโยบาย มีนโยบายบางเรื่องเท่านั้นที่มี เรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เราศึกษานโยบายนั้น จะต้องมีลักษณะเป็นข้อสมมติฐานอันหนึ่ง (a hypothesis) ซึ่งประกอบด้วยเงื่อนไขเบื้องต้นจำนวนหนึ่งที่พึงมี (initial conditions) กับผลที่คาดว่าจะตามมา (predicted consequences) นโยบายประเภทนี้เมื่อเงื่อนไขเบื้องต้นถูกทำให้เป็นจริง เช่น มีกฎหมายรองรับ มีงบประมาณให้ นโยบายก็จะถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นโครงการ (a program) เป็นการกระทำของรัฐบาล แล้วจะเกิดผลที่คาดว่าจะตามมา ระดับของการเกิดผลนี้เราเรียกว่า “การนำนโยบายไปปฏิบัติ”

การนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจมองว่าเป็นกระบวนการของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดเป้าหมายกับการกระทำทั้งหลายที่มุ่งจะให้บรรลุเป้าหมายเหล่านั้น หรือหากมองว่านโยบายเป็นสิ่งที่บ่งบอกโดยนัยถึงทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นลูกโซ่เชิงเหตุและผล ซึ่งอยู่ระหว่างเงื่อนไขเบื้องต้นกับผลที่จะตามมาในอนาคต การนำนโยบายไปปฏิบัติก็คือ ความสามารถที่จะประสานเชื่อมโยงลูกโซ่เชิงเหตุและผลนั้นเพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา

ซาบาเทียร์ และ แมสมานเนียน (ทองใบ สุตขาริ. 2536 : 42; อ้างอิงจาก Sabatier; & Mazmanian. 1982) เขียนบทความเมื่อปี 1982 เรื่อง “Policy Implementation” ได้ศึกษาถึงความเป็นมาของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยสรุปดังนี้

คำว่า “นำไปปฏิบัติ (to implement)” ตามความหมายใน Websters' Dictionary หมายถึง การจัดหาวิธีในการดำเนินการ (to provide the means for carrying out) หรือ ทำให้เกิดผล ในทางปฏิบัติ (to give practical effect)” และจากความหมายดังกล่าวทั้งสองท่านจึงสรุป ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ (policy implementation) ไว้ว่าหมายถึง กระบวนการ ตัดสินใจเชิงนโยบายที่เกิดขึ้นจากกฎหมาย การตัดสินใจพิพากษาราคา การค้าของฝ่ายบริหาร หรือ กฎฎีกาที่ออกมาจากสถาบันต่าง ๆ

แวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น (เสถียร หอมขจร. 2543 : 2 ; อ้างอิงจาก Van Meter; & Van Horn. 1979) ได้ให้นิยามการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึงการกระทำใด ๆ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มเอกชนที่มุ่งไปสู่หรือเพื่อจะให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้แล้ว สิ่งที่น่าสนใจนอกเหนือจาก คำนิยามนี้ก็คือ ทั้งสองท่านได้กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนว่า การปฏิบัติจะเกิดขึ้นเมื่อเป้าหมาย (goal) และวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติได้กำหนดขึ้นแล้ว กล่าว อีกนัยหนึ่งก็คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะเกิดขึ้น หลังจากที่ถูกกฎหมายได้ผ่านออกมาพร้อมกับการมี บประมาณผูกพันเพื่อที่จะนำไปใช้จ่ายในการปฏิบัติตามที่นโยบายนั้น ๆ กำหนดด้วย ตัวเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของนโยบายจะเป็นตัวชี้บอกว่าสิ่งที่ปฏิบัติไปแล้วจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพราะฉะนั้นการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงมุ่งที่จะตรวจสอบ หรือแสวงหาปัจจัยทั้งหมดยุติที่มี ส่วนต่อการทำให้เป้าหมายที่กำหนดไว้แล้วปรากฏเป็นจริงหรือไม่เป็นจริงนั่นเอง

บาร์เรตต์ และ ฟัดจ์ (อาคม ใจแก้ว. 2533 : 11 ; อ้างอิงจาก Barrett; & Fudge. 1981) ชี้ให้เห็นว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่จำเป็นที่จะพิจารณาถึงประสิทธิภาพของแต่ละนโยบาย แต่สิ่งสำคัญก็คือ การสังเกตถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติแต่ละนโยบายด้วยการทำความเข้าใจว่า “อย่างไร” (How) และ “ทำไม” (Why) ฉะนั้น การให้ความสำคัญในลักษณะเช่นนี้ จึงควร มุ่งความสนใจไปสู่พฤติกรรม หรือการกระทำของกลุ่ม/บุคคล ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (Behavioural determinants) ตลอดจนการแสวงหาคำตอบจากความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ จริงที่เกิดขึ้นกับนโยบาย ดังนั้น ภายใต้ทัศนะการมองเช่นนี้เอง บาร์เรตต์ และ ฟัดจ์ จึงมองว่าการนำ นโยบายไปปฏิบัติ (Implementation or action) ก็คือความต่อเนื่องตามลำดับขั้นตอนของการตอบสนอง (a series of responses) ที่เริ่มจากการยอมรับระดับแนวคิดหรืออุดมการณ์ที่นำไปสู่การปฏิบัติใน ระดับพื้นที่ ตลอดจนถึงสภาวะความกดดันจากองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำนวนหนึ่งซึ่งจะเข้ามามีอิทธิพล และควบคุมการกระทำนั้น ๆ

คาวาลโฮ เมนเดส (Carvalho Mendes. 2005 : 3) กล่าวว่าตั้งแต่ทฤษฎีการไปปฏิบัติให้ หลักการกระทำ ประเด็นแรกที่จัดการเกี่ยวกับการวิเคราะห์การนำไปปฏิบัติ คือการทำหลักการเหล่านั้น ให้ชัดเจน มีนิยามแต่ละอันสัมพันธ์กันอย่างไร บางปัญหาของการวิเคราะห์การนำไปปฏิบัติเริ่มต้น

จากจุดเหล่านี้ อันดับแรก คือ การทำให้กระจ่างเกี่ยวกับหลักการในการกระทำของพวกเขา ซึ่งไม่เหมือนกับการทำการวิเคราะห์การนำไปปฏิบัติของโครงการในวาระของพวกเขา หรือในวาระของหลักการของนักวิเคราะห์

แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

แวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น (Van meter; & Van horn. 1975 : 445) ได้เสนอตัวแบบพื้นฐานสมมติฐานไว้ 6 ตัวแปร ที่เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวแบบนี้ไม่ได้ระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และขึ้นสุดท้ายของตัวแปรตามที่เกี่ยวข้องเพียงอย่างเดียว แต่จะทำให้เกิดความชัดเจนในความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระอีกด้วยด้วยความสัมพันธ์ที่ประกอบด้วยการบรรยายเนื้อหาของสมมติฐานที่จะสามารถทดสอบทฤษฎีเชิงประจักษ์ สมมติฐานที่เป็นเครื่องชี้บอกความน่าพอใจที่สามารถสร้างขึ้นและความเหมาะสมของการคัดเลือกข้อมูล โดยการเข้าหาปัญหาในวิธีการปฏิบัติมีการคาดหวังอย่างมากสำหรับการชี้แจงกระบวนการในการตัดสินใจการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือสิ่งที่ยึดความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระอย่างง่าย ๆ มากกว่าตัวแปรตาม ตัวแบบจะสร้างอยู่บนพื้นฐานของแบบแผน 3 ประการคือวรรณกรรมที่อ้างอิงถึง การวิจัยของผู้เขียนและความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1. มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย เขาให้ความสนใจปัจจัยนี้เป็นอันดับแรกในการตัดสินใจนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการระบุแนวทางการนำนโยบายไปปฏิบัติมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย เป็นรายละเอียดของเป้าหมายทั้งหมดของนโยบาย มีความละเอียดชัดเจนมากกว่านโยบายซึ่งกำหนดไว้กว้างๆ ทำให้เกิดความชัดเจน สำหรับการประเมินการนำนโยบายไปปฏิบัติ มาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบายเป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรม และตรวจสอบได้ง่ายในบางกรณี ยกตัวอย่าง การบริหารการพัฒนาเศรษฐกิจของโครงการเมืองโอ๊คแลนด์ (Oakland) พบว่ามีการจ้างงานเพิ่มขึ้นสำหรับผู้ไม่มีงานทำโดยผ่านทางโครงการสาธารณูปโภคหลายโครงการ เช่น การก่อสร้างโรงงานเก็บเครื่องบิน ท่าเทียบเรือ สวนอุตสาหกรรมบริเวณท่าเรือ รวมไปถึงทางเข้าพิพิธภัณฑ์ของเมืองที่สร้างขึ้นใหม่ ในการยืนยันว่าการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นสำเร็จหรือไม่ จะต้องตัดสินใจว่าจำนวนงานที่สร้างขึ้นมีจำนวนเท่าใด ระบุว่าจ้างใคร คุณสมบัติของงานในแต่ละตำแหน่งและความก้าวหน้าของโครงการ

ในหลายกรณีจะมีความยุ่งยากอย่างมากในการระบุ และวัดผลการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากโครงการมีความกว้างหรือความซับซ้อนและการตั้งเป้าหมายที่สูงเกินไป ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากความคลุมเครือและความขัดแย้งในการกำหนดมาตรฐานและวัตถุประสงค์ ซึ่งควรจะตระหนักว่าความคลุมเครือในมาตรฐานและวัตถุประสงค์อาจเป็นการส่งเสริม และการไต่ตรองจาก

ผู้จัดทำนโยบายเอง เพื่อให้แน่ใจว่าจะส่งผลในทางบวกต่อส่วนต่างๆ ที่รับผิดชอบสำหรับการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับต่างๆขององค์กร หรือระบบการให้บริการตามนโยบาย อย่างไรก็ตาม การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติต้องการเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการระบุและวัดผล การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่สามารถประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว หากปราศจากเป้าหมายที่ขัดแย้งกับสิ่งที่กระทำลงไป ในการตัดสินใจมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายสิ่งควรใช้ข้อกำหนดของผู้จัดทำนโยบายซึ่งสะท้อนให้เห็นในเอกสารต่างๆ เช่นกฎเกณฑ์ของโครงการและแนวทางที่แสดงหลักการสำหรับการประเมินผลตามนโยบาย ในบางกรณีมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายจะมีการสรุปโดยนักวิจัยแต่ละคนและบางที่อาจต้องการหลักการ เพื่อการประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบาย โดยให้กลุ่มผู้รับบริการเป็นผู้กำหนด สุดท้ายแล้วการเลือกสิ่งที่จะนำมาวัดผลการปฏิบัติจะขึ้นอยู่กับเป้าหมายสำหรับการวิจัยของผู้วิจัยเอง

2. ทรัพยากรของนโยบาย นโยบายนอกจากจะกำหนดมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายเพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดการกระทำที่ขัดแย้งกับเป้าหมายของนโยบาย แล้วยังจะต้องจัดหาทรัพยากรที่จะอำนวยความสะดวกในการบริหารงานด้วย ทรัพยากรในที่นี้ หมายถึงทั้งที่เป็นเงินทุนหรือแรงจูงใจอื่น ๆ ที่สนับสนุนความมีประสิทธิภาพของโครงการ หรืออำนวยความสะดวกให้กับประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นที่แน่ชัดว่าเงินทุนมักเป็นสิ่งที่ไม่เพียงพอ

3. การสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมผลักดันนโยบาย ความมีประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นต้องอาศัยความเข้าใจมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้รู้ถึงความรับผิดชอบเพื่อผลสำเร็จของนโยบาย ดังนั้นจึงเป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติที่จะต้องมีความเข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบาย ความถูกต้องแม่นยำของการติดต่อสื่อสารและความเห็นพ้อง (เป็นไปในทางเดียวกัน) ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ในกรณีมีการติดต่อสื่อสารจากหลายแหล่งข้อมูล มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายไม่สามารถยึดถือได้ นอกจากจะมีการชี้แจงอย่างชัดเจนเพียงพอ ดังนั้นผู้นำไปปฏิบัติสามารถรู้ว่าจะอะไรคือความมุ่งหมายของพวกเขา การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กรคือสิ่งที่มีกระบวนการที่ซับซ้อนและยุ่งยาก การส่งข้อมูลข่าวสารจากบนลงล่างขององค์กรหรือจากองค์กรหนึ่งไปสู่องค์กรอื่น ผู้ส่งข่าวสารมักจะบิดเบือนข่าวสารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ซึ่งเป็นทั้งแบบตั้งใจและไม่ตั้งใจ นอกจากนั้นความแตกต่างของแหล่งที่มาของข่าวสารจะทำให้การตีความหมายของมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้นขัดแย้งกัน หรือหากมาจากแหล่งที่มาเดียวกันก็สามารถเกิดความขัดแย้งในการตีความหมายได้ตลอดเวลาเช่นกัน ผู้นำไปปฏิบัติจะต้องพบกับสิ่งที่ยากยิ่งไปกว่าความยุ่งยากซับซ้อนของแผนนโยบายที่วางไว้ ดังนั้นโอกาสของประสิทธิภาพการนำไปปฏิบัติจะต้องยกระดับความเข้าใจใน

มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย จะต้องมีการชี้แจงอย่างถูกต้องแม่นยำและเป็นไปในทางเดียวกันกับการติดต่อสื่อสาร

ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องอาศัยกลไกของสถาบัน และวิธีการปฏิบัติ ซึ่งผู้บังคับบัญชาอาจจะเพิ่มความเป็นไปได้ให้กับผู้นำไปปฏิบัติ(ผู้ใต้บังคับบัญชา) จะต้องมียุทธวิธีปฏิบัติที่สอดคล้องกับมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย

ภายในสภาพแวดล้อมของผู้บังคับบัญชาองค์กรเดียวกันจะมีการเข้าถึงกลไกในแนวกว้างจะมีอำนาจหน้าที่มาตรฐานในการบริหารบุคคล การสรรหาและการคัดเลือก การมอบหมายงาน การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่งและการเลื่อนขั้น จนกระทั่งการไล่ออก นอกจากนั้นการควบคุมการจัดงบประมาณของราชการ และผู้ปฏิบัติในสายงาน ซึ่งอาจมีการเพิ่มหรือลดลงตามผลของความพอใจหรือไม่พอใจของการปฏิบัติ เมื่อไม่สามารถควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาผู้บังคับบัญชาจะต้องมีความสามารถอย่างมากในการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา

การปฏิบัติจะไม่สามารถควบคุมได้ ถ้าไม่มีสายการบังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ ในสายการบังคับบัญชาเดียวจะสามารถเอื้อประโยชน์ต่อการจัดตั้งวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เช่นในกรณีที่ต้องมีความละเอียดรอบคอบของแผนงานและวัตถุประสงค์ โดยตัวแทนสาธารณะจะไม่สามารถรับประกันประสิทธิภาพของโครงการได้

ในสภาพแวดล้อมของความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรมี 2 สิ่งที่ยังคงให้เกิดการกระทำตามกิจกรรมส่วนสำคัญที่สุดอันดับแรกคือ คำแนะนำและความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่ในระดับสูงมักจะสามารถทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติที่นั้นสะดวกหรือง่ายขึ้นอย่างมากโดยจะช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาในการตีความหมาย กฎเกณฑ์ แนวทาง และโครงสร้างที่ตอบสนองต่อการริเริ่มนโยบายและทางกายภาพที่หามาได้ และการอาศัยวิธีการทางเทคนิคเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของนโยบาย

ประการที่สองคือ ผู้บังคับบัญชา (หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล) สามารถทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการสนับสนุนยอมรับในวงกว้างทั้งด้านบวกและด้านลบ เราสามารถสำรวจทิศทางของการบังคับที่แบ่งแยกความแตกต่างระหว่างหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง ค่าตอบแทนและอำนาจบังคับ แม้ว่ารัฐบาลกลางจะไม่ใช้ผู้บังคับบัญชาในความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับท้องถิ่น โดยการแผ่ขยายของแนวคิดนี้เราสามารถใช้นโยบายในการสั่งการแผนงาน สำหรับความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรและระเบียบกฎเกณฑ์ที่ยังคงใช้

การใช้ระเบียบกฎเกณฑ์และอำนาจของค่าตอบแทนคือสิ่งใช้กันอย่างทั่วไป เช่นรัฐบาลจะหาสิ่งที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมของท้องถิ่น โดยการจัดสรรและการจัดการปัจจัยของค่าตอบแทน หนึ่งในเทคนิคที่สำคัญต่ออิทธิพลของรัฐบาลคือ การทำให้เป็นลักษณะสังคม การชักจูงและรวบเข้าเป็นกลุ่ม

ใหญ่ของผู้ปฏิบัติของรัฐและท้องถิ่น โดยพยายามที่จะสร้างพันธมิตรที่เป็นมืออาชีพ โดยรอบองค์กร เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลางจะพยายามสนับสนุนให้เกิดความเจริญกับพันธมิตรในระดับรัฐและท้องถิ่น ผู้ซึ่งนำไปปฏิบัติตามนโยบายอย่างตามอำเภอใจ

แนวทางอื่นที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จคือการที่รัฐและท้องถิ่นได้รับการมีส่วนร่วมในโครงการ ความคาดหวังที่จะได้รับเงินจากสหพันธรัฐอย่างเพียงพอจะมีนัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมซึ่งอย่างน้อยก็เป็นการยอมรับวัตถุประสงค์ของนโยบายของรัฐ ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นที่มีความสำคัญ

ประการสุดท้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลอาจจะโน้มน้าวให้รัฐและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือผ่านทางบริการที่ดี เช่น หลายหลายโครงการที่อนุมัตินี้จะทำให้เสริมความแข็งแกร่งต่อโครงการกองทุนเพื่อบริหารจัดการในระดับรัฐและท้องถิ่น การสนับสนุนการบริการที่สำคัญยิ่ง ได้แก่ การแนะนำทางเทคนิค การยืมเจ้าหน้าที่ และการวิจัย ซึ่งอาจจะเป็นการเสนอที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมขององค์กร

เจ้าหน้าที่รัฐบาลกลางแม้ว่าจะมีการเสนอแนะในการดำเนินการที่ไม่สามารถขัดขืนได้มีลักษณะที่เป็นรูปแบบใช้อำนาจบังคับ การปฏิบัติโดยทั่วไป คือสิ่งที่ต้องการให้รัฐและท้องถิ่นบริหารแผนงานโครงการนี้อย่างพิถีพิถัน ความเชื่อมั่นอีกประการหนึ่งคือการที่รัฐบาลกลางจะจัดสรรกองทุนอยู่บนพื้นฐานของสมมติฐานที่ว่าสามารถเบิกถอนกองทุนได้หากเงื่อนไขที่ระบุไว้ในแผนงานไม่ประสบความสำเร็จ

กลยุทธ์ที่คล้ายคลึงกันที่นำไปสู่เงื่อนไขที่ระบุไว้คือ ความต้องการเกี่ยวกับกระบวนการ เช่น รายงานที่ละเอียดและระบบการบัญชี และกฎเกณฑ์ที่ตามไปด้วยการยอมรับของกองทุนของรัฐวิธีนี้รัฐบาลกลางหวังว่าจะนำไปสู่การได้รับผลตามวัตถุประสงค์ของรัฐ อย่างไรก็ตามวิธีนี้ยังมีความเสี่ยงมากไปกว่าการระบุเงื่อนไขความต้องการของรัฐคือความสามารถในการประยุกต์ใช้ตาลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นนั้นถูกจำกัดในด้านการปฏิบัติหน้าที่จากรัฐในการบังคับให้ปฏิบัติตาม

อย่างไรก็ตาม กฎเกณฑ์ที่เข้มงวดและแนวทางที่มีอิทธิพลต่อประเภทของการเปลี่ยนแปลงเป้าหมาย ในกรณีนี้เจ้าหน้าที่รัฐและท้องถิ่นพยายามอย่างมากในการทำให้ตรงกับความต้องการของรัฐภายในกองทุนที่มีอยู่ และหลีกเลี่ยงการลงโทษหากเพิกเฉยต่อภารกิจพื้นฐานของโครงการ การตระหนักในปัญหานี้เจ้าหน้าที่รัฐโน้มน้าวให้เกิดการจ้างงาน จะมีความน่าเชื่อถือมากกว่าการควบคุม กิจกรรมนั้นรวมถึงการมาตรวจงานยังสถานที่ตั้ง การประเมินผลโครงการ การบริหารและการจัดการตรวจสอบ การตรวจสอบระบบบัญชี และกลไกการทำงานอื่น เช่นรายงานจากการให้คำปรึกษาของคณะกรรมการที่ไม่ใช่รัฐบาลจัดตั้ง เพื่อดูแลตรวจตราหน่วยงานของรัฐและท้องถิ่นสำหรับเตือนสิ่งสำคัญเพื่อจำกัดความผิดพลาด

เงื่อนไขการสั่งการของท้องถิ่นมีกลไกการควบคุมอย่างเพิ่มขึ้นมาก ซึ่งกลไกนั้นมักจะไม่ได้ผลเป็นที่พอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในที่ที่ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องเชื่อฟังหรือยอมรับการควบคุมดูแลจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก โดยเฉพาะการโน้มน้ำหนักความแตกต่างทางด้านความคิด ที่ได้ที่มีหลักการห่างไกลจากผู้ควบคุมดูแลจะมีผลต่อการตัดสินใจของข้อมูลข่าวสาร อาจมีผลต่อการรับรู้ของผู้นำสูงสุดในการหาปัญหาท้องถิ่นและความสามารถในการสื่อสารเป้าหมายใหม่ต่อหน่วยท้องถิ่น

บางครั้งรูปแบบการคุกคามจากรัฐ ได้แก่ การถอนหรือระงับกองทุน นับเป็นเครื่องมือสุดท้ายที่ใช้กันไม่บ่อยนัก มันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความอึดอัดใจและความเสียหาย การเป็นพันธมิตรกันเท่านั้นที่เป็นสิ่งที่ทำให้รัฐบาลกลางมีตัวแทนการนำไปปฏิบัติของรัฐและท้องถิ่น โดยทั่วไปแล้วรัฐบาลกลางจะเจรจากับเจ้าหน้าที่ของรัฐและท้องถิ่นในความพยายามที่จะไม่ให้เกิดการระงับกองทุน ดังนั้นเจ้าหน้าที่มักจะอดกลั้นจากการถูกคุกคามซึ่งจะสามารถตัดความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นมิตร และสร้างความร่วมมือกับนิติบัญญัติในเรื่องค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์และแผนงาน

4. ลักษณะเฉพาะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

องค์ประกอบนี้ประกอบขึ้นจากลักษณะโครงสร้างที่เป็นทางการขององค์กรและคุณสมบัติที่ไม่เป็นทางการของบุคคล เขามีความสนใจในสายสัมพันธ์ของหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ในระบบการจัดส่งนโยบาย เขายังเสนอลักษณะเฉพาะซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อความสามารถขององค์กรที่นำไปปฏิบัติ ดังนี้

4.1 ความสามารถและขนาดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

4.2 ระดับการควบคุมของสายการบังคับบัญชา ต่อการตัดสินใจของหน่วยย่อย ๆ ภายในองค์กรรวมทั้งกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติภายในองค์กร

4.3 ทรัพยากรทางการเมืองของหน่วยงาน (เช่น การสนับสนุนจากฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร)

4.4 ความสำคัญของหน่วยงาน

4.5 ระดับการเปิดกว้างของการสื่อสาร (เช่น เครือข่ายการสื่อสารภายในองค์กรทั้งแนวตั้งและแนวนอน รวมไปถึงการให้อิสระอย่างเต็มที่ในการติดต่อสื่อสาร ทั้งบุคคลที่อยู่ภายในและภายนอกองค์กร

4.6 ความสัมพันธ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ กับผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติหรือตัวผู้บังคับใช้นโยบาย

5. เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง

ผลกระทบของเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองที่มีต่อนโยบายสาธารณะเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจ เมื่อทศวรรษที่ผ่านมาเอง การศึกษาเปรียบเทียบการเมืองของรัฐและนโยบาย

สาธารณะ จะมีความสนใจอย่างมากในการระบุอิทธิพลของตัวแปรสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อนโยบาย แม้ว่าผลกระทบของปัจจัยที่มีต่อการนำไปปฏิบัติของการตัดสินใจในนโยบายจะได้รับความสนใจเพียงเล็กน้อยแต่มีผลกระทบที่มีความหมายลึกซึ้งต่อผลงานของหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ

เพื่ออธิบายให้เห็นภาพวัตถุประสงค์ ควรพิจารณาคำถามที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองที่มีผลต่อการตีความตัวบทกฎหมายหรือองค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

5.1 ทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่องค์กรหรือหน่วยงานได้รับ ในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเพียงพอต่อการสนับสนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จหรือไม่

5.2 เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นอยู่ตามปกติ มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติในแง่ปัญหาที่เกิดขึ้นมากน้อยเพียงไรและเกิดขึ้นอย่างไร

5.3 ประเด็นอะไรที่นำไปสู่การแสดงความคิดเห็นของสาธารณชนและประเด็นอะไรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหาหรือประเด็นนโยบายลักษณะนั้นอย่างไร

5.4 ผู้นำสนับสนุนหรือคัดค้านการนำไปปฏิบัติของนโยบายนั้นหรือไม่

5.5 ท่าทีหรือบทบาทของสมาชิกพรรคการเมือง ต่อการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติเป็นอย่างไร คัดค้านหรือสนับสนุนนโยบายนั้น

5.6 กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ สามารถระดมการสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายนั้นได้มากน้อยเพียงใด

6. ท่าทีหรือความโน้มเอียงของผู้ปฏิบัติ

แต่ละองค์ประกอบของการอภิปรายรูปแบบนั้นจะต้องกลั่นกรองจากความเข้าใจของผู้นำไปปฏิบัติภายในอำนาจศาลที่เป็นสถานที่จัดส่งนโยบาย 3 องค์ประกอบที่มีต่อปฏิกิริยาของผู้นำไปปฏิบัติซึ่งอาจมีผลต่อความสามารถและความเต็มใจในการบริหารนโยบายได้แก่ การรับรู้ (ครอบคลุมเนื้อหาความเข้าใจ) ที่มีต่อนโยบาย ทิศทางที่เอื้อประโยชน์ต่อการตอบสนอง (การยอมรับ เป็นกลาง ไม่ยอมรับ) และความเข้มข้นของการตอบสนองตามนโยบาย

ความเข้าใจของผู้นำไปปฏิบัติที่มีต่อจุดประสงค์โดยทั่วไปได้แก่มาตรฐาน และวัตถุประสงค์เฉพาะตัวของนโยบายคือสิ่งที่สำคัญ ยิ่งไปกว่านั้นความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจจะพบความผิดหวังเมื่อเจ้าหน้าที่ไม่ตระหนักว่าจะต้องยินยอมปฏิบัติตามนโยบายอย่างเต็มที่ พวกเขามีการจัดการกับทิศทางของปรากฏการณ์ในด้านนี้แล้ว อย่างไรก็ตามจะต้องให้ความสำคัญว่าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติอาจจะแยกแยะข้อมูลข่าวสารออกจากทัศนคติส่วนตัว การตัดสินใจที่ดูเหมือนจะต้องปฏิเสธความเชื่อของผู้นำไปปฏิบัติอย่างมากภายใต้สภาพแวดล้อมของการรับรู้ที่ไม่สอดคล้องกัน

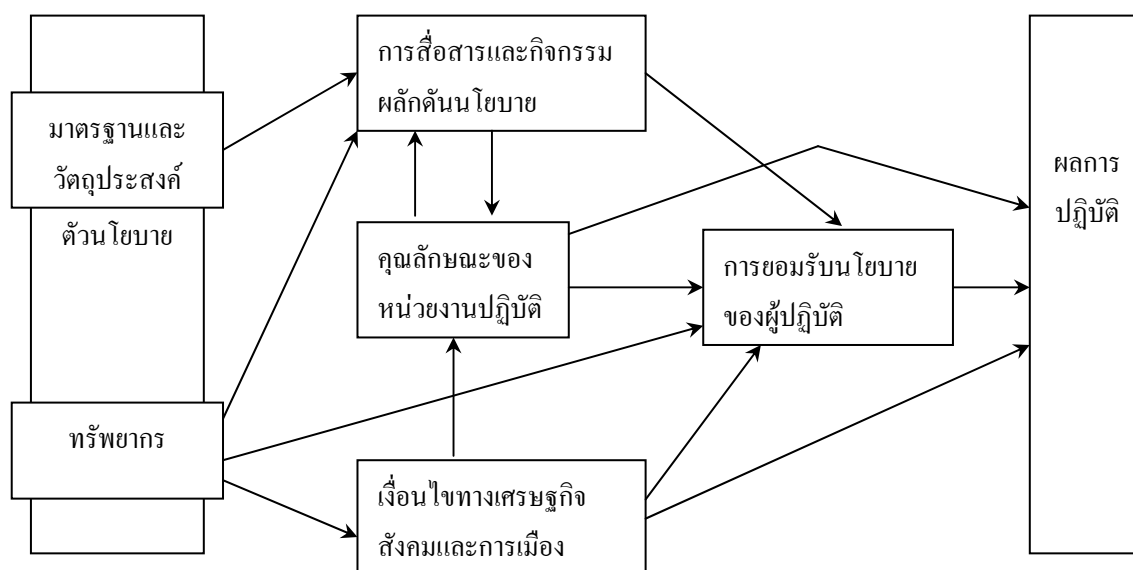
ทิศทางความโน้มเอียงของผู้ปฏิบัติเอื้อประโยชน์ต่อมาตรฐาน และวัตถุประสงค์นับเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ผู้นำไปปฏิบัติจะต้องล้มเหลวจากการปฏิบัติตามนโยบายอย่างเคร่งครัด เนื่องจากพวกเขา

ปฏิเสธเป้าหมายที่ขัดกับพวกเขา ในทางตรงกันข้ามการยอมรับอย่างกว้างขวาง ของมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ในส่วนความรับผิดชอบของพวกเขาในการบริหารจะช่วยยกระดับศักยภาพต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์ของนโยบายอาจจะถูกคัดค้านเนื่องจากความหลากหลายของเหตุผลได้แก่ มีการใส่นิยามส่วนตัวของแต่ละบุคคล ความจงรักภักดีของหน่วยงาน ความรู้สึกที่มีต่อผลประโยชน์ส่วนตน หรือความมีอยู่ของความสัมพันธ์ที่โอนเอียง สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นความจริงที่ว่าความมีประสิทธิภาพจะไม่เกิดขึ้นหากไม่ได้อยู่ภายใต้ความเชื่อของพวกเขา

ความเข้มข้นของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งมีผลกระทบต่อผลงานของนโยบายหากมีท่าทีที่เป็นไปในทางลบมากกว่าอาจจะนำไปสู่ความไม่ถูกต้อง และต่อต้านวัตถุประสงค์ของโครงการ เมื่อสิ่งนี้เกิดขึ้นคำถามในการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจกลายมาเป็นการโต้เถียงของผู้ใต้บังคับบัญชาได้หรืออาจจะปฏิเสธไม่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการทั้งหมด ในกรณีที่ทัศนคติที่เป็นลบอาจจะเป็นสาเหตุให้ผู้นำไปปฏิบัติพยายามเบี่ยงเบนและหลบหลีกออกจากแบบแผนโดยทั่วไป นี่เป็นอีกหนึ่งพฤติกรรมที่เป็นการมองหากฎเกณฑ์ของการควบคุมดูแล และการบังคับเพื่ออธิบายความเปลี่ยนแปลงในประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตัวแบบของแวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น แม้จะเป็นการพัฒนาขึ้นมาจากการสำรวจวรรณกรรม ไม่ใช่ข้อค้นพบการศึกษาวิจัย แต่ผลงานชิ้นนี้นับว่ามีประโยชน์เป็นอย่างมาก ต่อการศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัติในภายหลัง รวมถึงการวิจัยในครั้งนี้ด้วย งานของแวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น ทำให้แนวทางในการศึกษาวิจัยการนำนโยบายสาธารณะมีความชัดเจนขึ้นว่ามุ่งจะทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผล หรือมีอิทธิพลต่อผลการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ และ แวน มิเตอร์ กับ แวน ฮอร์น ก็พยายามสรุปออกมาว่ามีปัจจัยใดบ้างและปัจจัยเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันเช่นไร ตัวแบบนี้ได้รับการยอมรับจากนักวิชาการอื่น ๆ ค่อนข้างมาก

การทบทวนวรรณกรรมทำให้แวนมิเตอร์และแวนฮอร์น รู้ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อปริมาณการเปลี่ยนไปในองค์การและระดับการเห็นพ้องต้องกันเป้าหมายของนโยบาย จากความรู้เหล่านี้เขาได้พัฒนาขึ้นเป็นแบบการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติตัวแบบนี้ มองว่าปัจจัยหรือตัวแปรหลัก 6 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน (Performance) คือ หนึ่ง มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย สอง ทรัพยากร สาม การสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมผลักดันนโยบาย สี่ ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ห้า เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง หก ความเต็มใจของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติของ แวนมิเตอร์และแวนฮอร์น

ที่มา: Van Meter; & Van Horn. (1975). *The policy implementation process A Conceptual Framework*. p. 463.

มาตรวัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำไปปฏิบัติ

ซูซแมน (สุพร เลี่ยนสลาย. 2539 :103 ; อ้างอิงจาก Suchman. 1967) ได้เสนอแนวคิดไว้ในตำราการวิจัยประเมินผลเมื่อปี 1967 โดยได้เสนอเกณฑ์ 5 ประการที่เกี่ยวข้องกันสำหรับการประเมินความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการด้านสาธารณสุข คือ

1. เกณฑ์ความพยายาม (Effort) เป็นการประเมินจากปริมาณ และคุณภาพของกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาจากปัจจัยนำเข้า(input)หรือพลังงานที่ใช้ไปโดยไม่สนใจผลผลิต (output)
2. เกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance) เป็นการประเมินจากการกระทำหรือการปฏิบัติงานมองที่ผลลัพธ์ของความพยายาม
3. เกณฑ์ความเพียงพอ (Adequacy) เป็นการประเมินพิจารณาว่า การปฏิบัติงานทั้งหมดเพียงพอกับความต้องการหรือไม่
4. เกณฑ์ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นการประเมินโดยมองในด้านค่าใช้จ่าย (Cost)
5. เกณฑ์กระบวนการ (Process) เป็นการประเมินความสำเร็จหรือล้มเหลวโดยดูว่าโครงการอันหนึ่งทำงานได้ผลหรือไม่ได้ผลอย่างไร ทำไม่ถึงเป็นเช่นนี้

ตามแนวคิดหรือวิธีการของซุซแมนนั้น แสดงให้เห็นว่าความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการหนึ่ง ๆ สามารถวัดได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับเกณฑ์พิจารณาที่ใช้อ้างอิงจากผลผลิตในระยะสั้น ๆ ที่วัดออกมาได้ เช่นจำนวนผู้รับบริการ จำนวนกิโลเมตรของถนนที่สร้าง หรือมองจากผลลัพธ์ (outcomes) ในระยะยาวที่ค่อนข้างจะเป็นนามธรรมก็ได้เช่น การเปลี่ยนแปลงทักษะการอ่านของเด็ก เป็นต้น

นาคามูระ และ สมอลล์วูด (สุพร เลี่ยนสลาย. 2539 : 104 ; อ้างอิงจาก Nakamura; & Smallwood. 1980) ได้เสนอเกณฑ์ในการวัด หรือการประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 5 ประการ คือ

1. เกณฑ์การบรรลุเป้าหมายของนโยบาย (Policy goal attainment) เป็นการพยายามวัดผลที่มองเห็นได้ว่าบรรลุเป้าหมายของนโยบายหรือไม่ มักจะอาศัยวิธีการเชิงปริมาณมาวัดผลผลิต (outputs) เพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย
2. เกณฑ์ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นการประเมินคุณภาพของการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่าย มักใช้กับกรณีซึ่งผลผลิตของนโยบายมีไม่ชัดเจน เช่นนโยบายด้านความปลอดภัย ด้านการป้องกันประเทศ
3. เกณฑ์ความพึงพอใจของผู้ลงคะแนนเสียง (Constituency satisfaction) เป็นการพิจารณาถึงความพึงพอใจของประชาชนต่อนโยบาย โดยพิจารณาจากเสียงสนับสนุนให้ดำเนินการนโยบายนั้นว่ามีมากขึ้นหรือลดลง
4. เกณฑ์การตอบสนองความต้องการของลูกค้า (Client responsiveness) เป็นการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ เหมาะกับหน่วยงานประเภทให้บริการประชาชน เช่นโรงพยาบาล โรงเรียน
5. เกณฑ์การดำรงอยู่ของระบบ (System maintenance) จะเป็นการพิจารณาถึงความมั่นคงภายในองค์กร (Internally consistent) พิจารณาการจัดสรรการใช้ทรัพยากรขององค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนทางสังคม

คาวัลโฮ และ ไวท์ (Carvalho; & White. 2004 : 4) ได้กล่าวถึงทฤษฎีกองทุนทางสังคมว่าเป็นสิ่งที่ได้รับมาจาก 4 องค์ประกอบได้แก่

1. การวิเคราะห์เหตุผลพื้นฐานการออกแบบโครงการ สิ่งนี้มักจะทำให้เกิดความชัดเจนในเอกสารการประเมินค่าของธนาคารโลก เช่น การมีเหตุผลอันสมควรขององค์ประกอบในการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารการรณรงค์เกี่ยวกับกองทุนทางสังคม คือสิ่งที่ประชาชนต้องการตระหนักในโอกาสของความเสมอภาคเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ทรัพยากร

2. เอกสารได้บรรยายเพิ่มเติมจากธนาคารโลก เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กองทุนทางสังคม

3. นอกจากนั้นยังนำเอกสารจากเจ้าหน้าที่กองทุนทางสังคม ผู้ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนากองทุนทางสังคมและอยู่เบื้องหลังการวางทฤษฎีกองทุนทางสังคม

4. จำนวนของกลุ่มที่ประเมินผลนี้มีความเกี่ยวข้อง ในเรื่องการแนะนำการออกแบบกองทุนทางสังคมและส่งผลโดยตรงต่อความรู้ในระดับแรกเริ่มของทฤษฎีที่ไม่ให้เป็นข้อสงสัยอีกต่อไปทฤษฎีที่ดึงมาจากการเขียนของนักวิจารณ์กองทุนทางสังคมจะชัดเจนกว่าการวิจารณ์ของนักวิจารณ์โดยทั่วไป

เบื้องหลังการแพร่ขยายของทฤษฎีกองทุนทางสังคมนั้น ก่อตั้งเป็นรูปแบบพื้นฐานชุมชนแผนภูมิสายงานที่ทำให้เห็นเป็นรูปร่าง เป็นหัวใจของสมมติฐานจากการจัดตั้งของกองทุนทางสังคมสู่รุ่นต่อไปที่จะสามารถช่วยเหลือด้านผลกำไรให้กับความยากจน นอกจากนั้นสมมติฐานและส่วนประกอบหลักของทฤษฎีคือสิ่งที่พื้นฐานของการคิด สาระสำคัญของตัวแทนกองทุนทางสังคมคือการถูกสร้างให้มีการปกครองตนเองแบบกึ่งอิสระ เป็นแนวทางสำหรับใช้พื้นฐานกองทุน ในการวิเคราะห์ผู้ได้รับผลประโยชน์ตามที่ได้มุ่งหมายไว้ และความต้องการใดที่มาก่อน หากจะทำให้เกิดความเพียงพอที่จะนำไปใช้ได้ของกองทุนคือจะเป็นเพียงการแจ้งให้ทราบ จากนั้นเป็นหน้าที่ของชุมชนที่จะสามารถประยุกต์กองทุน โครงสร้างของกองทุนมักจะบริหารโดยผู้จัดทำกองทุนเฉพาะกลุ่ม จะถูกควบคุมโดยชุมชนภายในปัจจัยของขอบเขตที่สร้างไว้โดยกองทุนทางสังคม กองทุนทางสังคมจะไม่ยึดภาระหน้าที่ในส่วนโครงสร้างพื้นฐานนอกเหนือไปกว่าความสำเร็จ ตรงกันข้ามการบรรลุข้อตกลงได้นั้นจะต้องตรงกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากรัฐบาลกลาง ก่อนโครงการจะได้รับการยอมรับนั้น จะพบความจำเป็นในการปฏิบัติงานคือเรื่องด้านค่าใช้จ่าย นอกจากนั้นทฤษฎีนั้นจะได้รับการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอหรือไม่ขึ้นอยู่กับชุมชนผู้ซึ่งได้รับการฝึกฝนในสิ่งจำเป็นต่อวิธีการปฏิบัติงาน นี่คือสิ่งที่นำไปสู่การยกระดับผลกำไรให้ได้ตามที่ต้องการ

สมมติฐานพื้นฐานทางทฤษฎีกองทุนทางสังคม คือการตั้งสมมติฐานในส่วนของการรวบรวมเงินในกระบวนการจัดการ และการทำกำไรให้ได้ตามที่มุ่งหวังไว้ ท่ามกลางสมมติฐานนี้คือจะต้องมีความเป็นอิสระภาพในการปกครองตนเองของกองทุนทางสังคม จะต้องมีการรับรองความเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงจากนักการเมืองและข้าราชการของรัฐ และอนุญาตให้มีการจัดการได้โดยเร็วและมีประสิทธิภาพ การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรับรองกระบวนการที่แสดงความเป็นธรรมและความเหมาะสมของหลักการในการรับประกันว่าทรัพยากร และการแบ่งสรรอยู่ในเส้นทางของผลกำไรของกลุ่มเป้าหมายที่มุ่งหวังไว้

กระบวนการของการมีส่วนร่วมชุมชนจะมีความหมาย และผลสะท้อนต่อความสนใจในโครงการระดับล่าง โดยส่วนใหญ่จะเลือกและมีเจ้าของคือท้องถิ่น เพื่อเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวก เจ้าของท้องถิ่นนี้ จะเปลี่ยนทิศทางสมมติฐานให้เป็นการส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จเกี่ยวกับหน้าที่ในการดูแลรักษาข้อตกลงที่มีต่อกระทรวงของรัฐบาลกลาง

นักวิจารณ์กองทุนทางสังคม (นักต่อต้านทฤษฎี) คำถามสมมติฐานพื้นฐานของทฤษฎีทางสังคม กองทุนทางสังคมในบางครั้งไม่มีการเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองอย่างแท้จริง แต่โครงการจะถูกแทนด้วยการแทรกแซงทางการเมือง โดยทั่วไปการเรียกร้องสิทธิในการจัดการกองทุนอย่างอิสระจะค่อยๆ ตัดรากฐานรัฐบาลในเรื่องการจัดสรรทรัพยากรภายนอกกรอบงบประมาณ นักวิจารณ์แนะนำว่าการทำงานโดยตรงของชุมชน หลีกเลียงจากรัฐบาลท้องถิ่นและตัดส่วนล่างของหน้าที่เหล่านั้น การจัดสรรทรัพยากรนั้นก็เป็นสิ่งที่ไม่สนับสนุนความยากจนด้วยเหมือนกัน นักวิจารณ์โต้แย้งเนื่องจากชุมชนที่มีความยากจนน้อยจะเป็นสถานที่ที่สามารถประยุกต์ใช้โครงการได้ดีกว่า เนื่องจากภายในชุมชนหรือเฉพาะบุคคลผู้ซึ่งมีเสียงข้างมากมีอำนาจเหนือการคัดเลือกโครงการในระดับล่าง มีคำแนะนำอื่นว่าคนนอก เช่นบุคคลหรือบริษัทที่ทำสัญญาตกลงจะหาวัสดุหรือคนมาป้อนให้อาจบอนทำลายทางเลือกโครงการที่นำไปสู่ผลกำไรของพวกเขา สุดท้ายนักวิจารณ์มีคำถามเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพของการใช้กลไกการทำงานที่มาสนับสนุน และแนะนำว่ากองทุนทางสังคมที่ก่อตั้งง่าย ๆ จะไม่สามารถคงอยู่และจะต้องขาดแคลนบุคลากร ในไม่ช้าจะตกอยู่ในสภาพความยากจน เนื่องจากรัฐบาลกลางไม่มีหน้าที่รับผิดชอบในต้นทุนที่เกิดขึ้นอีกและชุมชนจะขาดแคลนทางการเงินและสถาบันซึ่งยังมีการลงทุนอยู่ด้วยตนเอง

จากแนวคิดข้างต้นอาจกล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยที่นำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ ได้แก่ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเป็นส่วนสนับสนุนกรอบแนวความคิดปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ กล่าวคือ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความหมาย และผลสะท้อนต่อความราบรื่นในกระบวนการจัดการเพื่อบรรลุผลสำเร็จของโครงการตามที่ได้มุ่งหวังไว้

จากทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่นำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านนโยบาย นโยบายเป็นแนวทางปฏิบัติที่มีวัตถุประสงค์ ถูกดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น การพิจารณาถึงความชัดเจนของนโยบาย และความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหานั้นเป็นสิ่งสำคัญในการวิเคราะห์ผลลัพธ์ของนโยบายนั้น

1.1 ความสอดคล้องของนโยบายต่อสภาพปัญหา การกำหนดนโยบายที่มีความสอดคล้องต่อสภาพปัญหานั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีมาเป็นรากฐานใน

การวิเคราะห์อย่างถูกต้องโดยการกำหนดสาเหตุ-แนวทางแก้ไขปัญหา) นั่นก็คือจะมีการเชื่อมโยงสภาพปัญหาทางสังคมตลอดถึงสภาวะแวดล้อมอื่น ๆ เข้ามาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อพิจารณาว่าปัญหาที่แท้จริงนั้นคืออะไร อันจะนำไปสู่ข้อกำหนดแนวทางคลี่คลายปัญหาอย่างตรงประเด็นและด้วยวิธีการถูกต้องมากที่สุด การขาดซึ่งแนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อกำหนดนโยบายนั้นย่อมนำไปสู่ความล้มเหลวของผลลัพธ์ภายหลังการปฏิบัติได้ เพื่อฉะนั้นเมื่อใดนโยบายถูกกำหนดขึ้นภายใต้สาเหตุแห่งปัญหา-แนวทางแก้ไขที่ไม่ถูกต้อง การแก้ไขปัญหาใด ๆ ก็จะมีผลไปด้วยการกำหนดนโยบายแต่ละครั้งจึงต้องมีระยะเวลาที่เพียงพอในการจัดทำเป็นนโยบายที่มีลักษณะสอดคล้องต่อสภาพปัญหาและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (อาคม ใจแก้ว. 2533 : 38)

1.2 ความชัดเจนของนโยบาย คุณลักษณะของนโยบายในเรื่องความชัดเจนของตัวนโยบายเป็นปัจจัยที่นักวิชาการเกือบทุกคนมองว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก เพรสแมน และวิลด์ฟสกี (Pressman; & Wildavsky. 1973) ได้ให้ข้อเตือนใจเชิงเสนอแนะไว้ประการหนึ่งว่า นโยบายที่พึงปรารถนาจะต้องมีลักษณะง่าย ๆ (simplicity) แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter; & Van Horn. 1975) มองว่าตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่ง คือ มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (policy standard and objectives) ซึ่งจะต้องมีความชัดเจน แมสมาเนียน และ ซาบาเทียร์ (Mazmanian; & Sabatier. 1980) จำแนกตัวแปรความชัดเจนของนโยบายอยู่ในกลุ่มตัวแปรความสามารถกำหนดโครงสร้างการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ability to structure implementation) (สุรพร เสียนสลาย. 2539 : 133)

แมสมาเนียน และ ซาบาเทียร์ (Mazmanian; & Sabatier. 1980) ให้ความเห็นว่า การที่นโยบายจะได้รับการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น ๆ

ซาบาเทียร์ และแมสมาเนียน (อาคม ใจแก้ว. 2533 : 3; อ้างอิงจาก Sabatier; & Mazmanian. 1975) ได้กล่าวถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายว่า การที่จะมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติในระดับพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายได้ตามความคาดหวังนั้น จะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบย่อย สำคัญ 6 ประการ คือ

1.2.1 มีการจัดลำดับวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน

1.2.2 มีทรัพยากรเพียงพอกับการสร้างทีมงาน (staff) เพื่อปฏิบัติและติดตามงานในระดับพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายได้ตามวัตถุประสงค์นโยบาย

1.2.3 การกำหนดมอบหมายภาระงานให้กับหน่วยงาน โดยหน่วยงานนั้นต้องมีความเต็มใจสนับสนุนนโยบายอย่างจริงจัง

1.2.4 มีการแบ่งภาระงานระหว่างหน่วยงานเพื่อนำไปสู่การประสานกันตามสายบังคับ

ปัญหาในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน

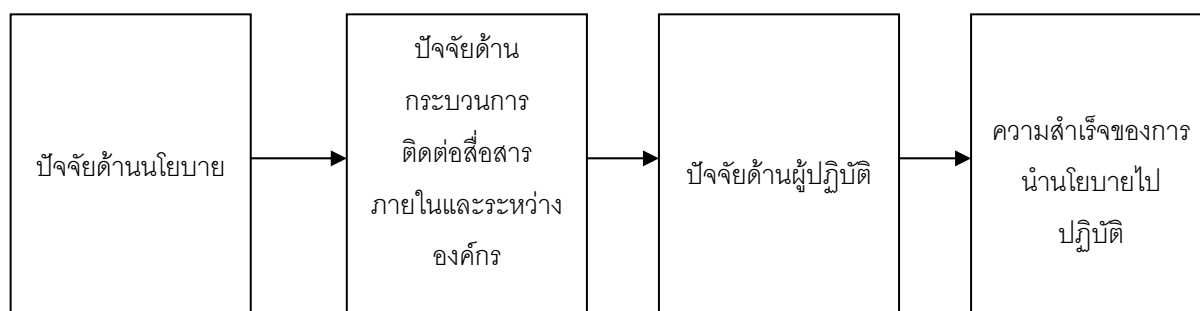
1.2.5 มีการกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ตัดสินใจของหน่วยงาน ที่ส่งเสริมการบรรลุผลตามเป้าหมายนโยบาย

1.2.6 เปิดโอกาสให้กลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบาย ได้เข้ามามีบทบาทในการประเมินผลกลุ่มเป้าหมายนโยบาย และประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยงานด้วย

ความชัดเจนของนโยบายและความสอดคล้องต้องกับระหว่างเป้าหมายของนโยบาย จะช่วยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งจะส่งผลทำให้การแปลงนโยบายเป็นไปในทางที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เดิม

ความชัดเจนของนโยบายจากการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติหลายกรณี พบว่าความคลุมเครือหรือไม่ชัดเจนของนโยบาย เป็นปัญหาสำคัญในการแปลงนโยบายไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่มีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจนตามไปด้วย ผลที่ตามมาคือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ก็จะมีอิสระในการตัดสินใจปฏิบัติตามนโยบาย ยิ่งในกรณีที่มีหลายหน่วยงานกระจัดกระจายกัน การควบคุมการตัดสินใจของหน่วยงานให้ตรงตามวัตถุประสงค์ก็ยิ่งยากลำบาก ทั้งนี้ความไม่ชัดเจนของนโยบาย อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากความหลากหลายของเป้าหมายของนโยบาย หรือไม่มีการจัดอันดับความสำคัญของแต่ละเป้าหมายว่าจะให้ปฏิบัติตามเป้าหมายใดก่อนหรือหลัง

เพราะฉะนั้นจึงได้ข้อสรุปว่า ปัจจัยด้านนโยบายภายใต้ปัจจัยคือความสอดคล้องของนโยบายกับสภาพปัญหาและความชัดเจนของนโยบายนั้น ส่งผลต่อปัจจัยด้านกระบวนการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร จากนั้นผลส่งต่อไปยังปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ และความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติตามลำดับ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านกระบวนการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ปัจจัยด้านทรัพยากร ที่ใช้ในการปฏิบัติตามนโยบาย ทรัพยากรมีความสำคัญที่ต้องจัดหาเพื่ออำนวยความสะดวกในการบริหารงานตามโครงการด้วย ทรัพยากรทั้งหลายเหล่านั้นอาจจะรวมทั้งที่เป็นตัวเงินหรือแรงจูงใจอื่นๆ ที่จะสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกเพื่อดำเนินงานนโยบายไปปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะโครงการกองทุนหมู่บ้านด้วยแล้ว เงินซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อนโยบาย เนื่องจากเป็นนโยบายที่มีการใช้เงินเป็นจำนวนมากในการบริหารโครงการ เพื่อเป็นการปล่อยกู้ให้ประชาชนนำไปสร้างอาชีพและเพิ่มพูนรายได้ จากการศึกษาหลายโครงการพบว่าโครงการที่ปฏิบัติแล้วล้มเหลว เป็นผลสืบเนื่องมาจากการให้การสนับสนุนในด้านทรัพยากรที่ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะทรัพยากรทางการเงินจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นโยบายประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย แต่ทรัพยากรทางการเงินก็ไม่สามารถเป็นหลักประกันได้ว่าจะส่งผลให้ทุกโครงการประสบผลสำเร็จทุกกรณีไป

2.1 ปัจจัยด้านการเงิน ทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติตามนโยบาย ทรัพยากรทั้งหลายเหล่านั้นอาจจะรวมทั้งที่เป็นตัวเงินหรือแรงจูงใจอื่น ๆ ที่จะสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาโครงการที่ปฏิบัติแล้วล้มเหลวหลายโครงการเป็นผลมาจากการให้การสนับสนุนในด้านทรัพยากรที่ถูกจำกัด

เอ็ดเวิร์ด (Edward. 1980) ยืนยันว่านโยบายที่จะประสบความสำเร็จนั้น ต้องได้รับการสนับสนุนทางทรัพยากรทั้งทางการเงินและกำลังคนอย่างเต็มที่ มิฉะนั้นนโยบายนั้นจะปรากฏอยู่บนหน้ากระดาษเท่านั้นเอง ปัจจัยทางด้านทรัพยากรต่อไปนี้เป็นปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงอย่างมากและยังชี้ให้เห็นว่าทรัพยากรที่สำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมถึงจำนวนบุคลากรที่มีความชำนาญและเพียงพอในการทำงาน ความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ระบบสารสนเทศที่ทันสมัยสอดคล้องเพียงพอกับความต้องการ ผู้มีอำนาจสร้างความมั่นใจ ตั้งใจที่จะจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อันได้แก่ อาคารสถานที่ทำงาน วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ งบประมาณที่จำเป็นและเหมาะสม ข้อมูลข่าวสารจะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การที่มีทรัพยากรที่ไม่เพียงพอไม่ว่าจะมีการถ่ายทอดข้อความที่เที่ยงตรงแค่ไหน มีโครงสร้างและมาตรฐานของระเบียบการปฏิบัติขององค์กรที่เหมาะสมเพียงใด แต่ถ้าผู้ปฏิบัติรับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติขาดทรัพยากรที่จำเป็นในการทำงาน ก็ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ได้

การจัดสรรทรัพยากรโดยเฉพาะเงินทองที่จะนำไปใช้จ่ายในการบริหารโครงการ ก็คือความไม่พอเพียงของเม็ดเงินที่จัดสรรให้และระดับของขั้นตอนการเบิกจ่าย หมายถึงมีการตรวจสอบและขออนุมัติหลายขั้นตอน สำหรับปัญหาแรกเป็นที่รู้และเข้าใจกันดีเพราะเป็นเรื่องของปัญหาการเงินการคลังของประเทศโดยส่วนรวม เพราะฉะนั้นการจัดสรร จึงจำเป็นต้องให้กว้างขวางและเหมาะสมกับฐานะทางการเงินที่จะนำมาใช้จ่าย ส่วนปัญหาที่สองเกี่ยวกับระบบการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินตาม

โครงการโดยทั่วไป ระบบการตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินมักจะมีขั้นตอนที่ซับซ้อน หยุ่มหิม ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความซื่อสัตย์ในการใช้จ่าย และความสอดคล้องกับการดำเนินงานตามนโยบาย ปัญหาจะแก้ไขยากเพราะมีเหตุผลที่สนับสนุนการกำหนดขั้นตอนที่ซับซ้อนของการใช้จ่ายที่มีน้ำหนักพอฟังได้

ในส่วนที่สองที่เกี่ยวกับทรัพยากรคือ นโยบายการกระจายทรัพยากรในรูปของการให้บริการ และเม็ดเงิน ระดับของทรัพยากร (จำนวน) ที่จะถูกนำไปแจกจ่ายหรือแบ่งปันนี้จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดแนวทางหรือวัตถุประสงค์ของนโยบายที่จะนำไปปฏิบัติด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเมื่อมีผลประโยชน์สูง แรงกดดันที่จะได้รับส่วนแบ่งในผลประโยชน์จากการจัดสรรทรัพยากรก็เข้มข้น กระตุ้นให้หลายฝ่ายเข้าร่วมในกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ นี่ก็คืออีกปัญหาหนึ่งที่จะทำให้ นโยบายและแนวทางการปฏิบัติถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขไปจากเดิมจะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับระดับของความขัดแย้งของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย (เสถียร หอมขจร. 2543 : 20)

อาคม ใจแก้ว (2533 : 48) กล่าวว่า ปัจจัยด้านงบประมาณ (Financial Resources) นับว่าเป็นหัวใจของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากมีผลกระทบที่สำคัญ คือเป็นปัจจัยที่เสริมให้นโยบายบรรลุเป้าหมายที่กำหนด บุคคลที่รับผิดชอบในระดับปฏิบัติ มีแนวโน้มที่จะทำตามแนวทางที่กำหนดไว้ในนโยบาย เนื่องจากแต่ละคนได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณที่มี อย่างไรก็ตาม ในบางครั้งการบิดเบือนเป้าหมายนโยบายที่กำหนดไว้จากเบื้องบนก็อาจเกิดขึ้นได้เช่นเดียวกัน จากความพยายามของบุคคลระดับปฏิบัติในอันที่จะแสวงหาผลประโยชน์จากงบประมาณ นโยบาย และงบประมาณ จึงกลายเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่มีผลกระตุ้นการทำงานของบุคคลแต่ละคน (Van Meter; & Van Horn. 1975 : 465) ที่เข้ามามีส่วนรับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนถึงความราบรื่นที่เกิดขึ้นในกระบวนการปฏิบัติแต่ละขั้นตอนก็ขึ้นอยู่กับงบประมาณเป็นสำคัญ

2.2 ปัจจัยทางด้านบุคลากร เอ็ดเวิร์ด (ศุภชัย ยาวะประภาษ. 2538 : 91; อ้างอิงจาก Edwards. 1980) ยืนยันว่า จำนวนบุคลากรที่จะนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นตามปกติมักจะมีน้อยกว่าจำนวนที่ต้องการสำหรับการปฏิบัติให้เป็นผลสำเร็จ ผลของการขาดแคลนกำลังคนดังกล่าวจะมีส่วนโดยตรงต่อความไม่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย

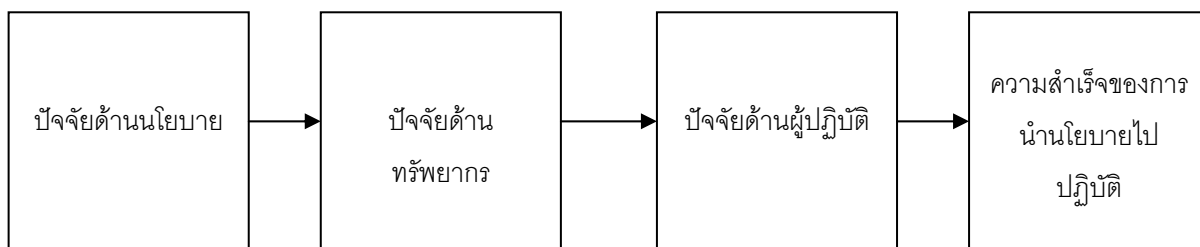
นอกจากปัญหาด้านปริมาณกำลังคนแล้ว ปัญหาในด้านคุณภาพของบุคลากรยังเป็นปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่ง ยิ่งนโยบายเกี่ยวข้องกับปัญหาทางเทคนิคมากเท่าใด ความต้องการบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะในด้านนั้น ๆ ยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น และยิ่งความต้องการมีมาก ความขาดแคลนมักจะตามมาด้วย

อาคม ใจแก้ว (2533 : 49) กล่าวว่า จำนวนบุคลากรหรือทีมงาน (Staffs) มีเพียงพอหรือไม่ เมื่อเทียบกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ นั่นก็คือจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอย่อมเป็นอุปสรรคต่อการ

น่านโยบายไปปฏิบัติ ปรากฏการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นในเชิงพฤติกรรมการน่านโยบายไปปฏิบัติที่ไม่พยายามยึดระเบียบแนวทางและเป้าหมายนโยบายที่กำหนด โดยอาจจะพยายามทำให้ชักช้าเสียเวลา หรือในบางครั้งก็อาจจะปรับเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติโดยการเพิ่มลดเป้าหมายหรือในที่สุด ก็อาจใช้แนวทางอื่นแทนก็ได้

ลิปสกี (อาคม ใจแก้ว. 2533 : 49 ; อ้างอิงจาก Lipsky. 1980 : 36) ได้กล่าวไว้ว่า ในกรณี ที่สัดส่วนของกรอบหน้าที่หรือภาระงาน ที่ต้องทำกับผู้ที่ให้บริการหรือผู้ปฏิบัติไม่ได้สัดส่วนโดยมี ข้อจำกัดด้านทรัพยากรนั้น ทางเลือกของผู้ปฏิบัติงานระดับล่างในการหาทางออกได้สามแนวทาง คือ ให้บริการไปตามภาระงาน โดยไม่สนใจคุณภาพของงานหรือบริการ ให้บริการหรือปฏิบัติงานที่ยัง พยายามเน้นคุณภาพภายใต้รูปแบบของกรใช้เวลาทำงานให้มากขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างภาพภายนอก เท่านั้น ตามความเป็นจริงแล้วก็ได้ทำงานอย่างละเอียดรอบคอบเพิ่มตามเวลาที่ใช้มากขึ้นแต่อย่างใด และทางเลือกสุดท้ายก็คือการลดภาระงานให้น้อยลงเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายด้วย คุณภาพ

เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านทรัพยากร ภายใต้ปัจจัยย่อยสองประการคือ ด้าน งบประมาณและด้านบุคลากรนั้น มีผลต่อปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ และส่งผลต่อความสำเร็จของการนำ นโยบายไปปฏิบัติ ขณะเดียวกัน ปัจจัยด้านทรัพยากรจะเป็นไปในลักษณะใดย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัย ด้านนโยบายด้วย ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านผู้ ปฏิบัติ ส่งผลต่อความสำเร็จของการน่านโยบายไปปฏิบัติ

3. การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร จัดเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยลดภาวะ ความไม่แน่นอนในการปฏิบัติงาน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของนโยบายมากยิ่งขึ้น จากกระบวนการ น่านโยบายไปปฏิบัติตามกระบวนการนโยบาย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนตัดสินใจ ขั้นการตัดสินใจ และ ขั้นภายหลังการตัดสินใจ จากขั้นตอนเหล่านี้จะพบว่าการตัดสินใจน่านโยบายไปปฏิบัตินั้นจะเป็น ขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับขั้นตอนก่อนๆ อย่างต่อเนื่อง ด้วยการสื่อข้อความนั้นจะเน้น

ในสิ่งที่ต้องการรู้ว่าเป็นอะไร ในขณะที่กระบวนการติดต่อสื่อสารนั้น จะเน้นถึงช่องทางและวิธีการที่จะทำให้ข้อความที่ต้องการสื่อสารนั้นดำเนินไปตามแนวทางที่กำหนดว่าจะสื่อสารข้อความกันอย่างไร

อาคม ใจแก้ว (2533 : 50) กล่าวว่า ในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น จะต้องมีการนำหน่วยงานมาปฏิบัติภารกิจร่วมกันจึงนำไปสู่การปฏิบัติใช้ข้อมูล 3 ลักษณะติดตามา ได้แก่

1. การรายงานข้อความต่อผู้บริหารระดับบน เพื่อชี้แจงหรือขอความช่วยเหลือ
2. เป็นการชี้แจงข้อความเพื่อกำหนดให้ผู้ปฏิบัติในระดับล่าง ตลอดจนการรับข้อความจากผู้ปฏิบัติระดับล่างดังกล่าวมาสู่การประมวลข้อมูลการปฏิบัติงานต่อไป
3. เป็นการสื่อสารติดต่อกับผู้ร่วมงานในระดับเดียวกัน ซึ่งนำไปสู่การประสานงาน และการยืนยันข้อความต่างๆ ที่แต่ละฝ่ายได้รับและมีอยู่ในหน่วยงาน

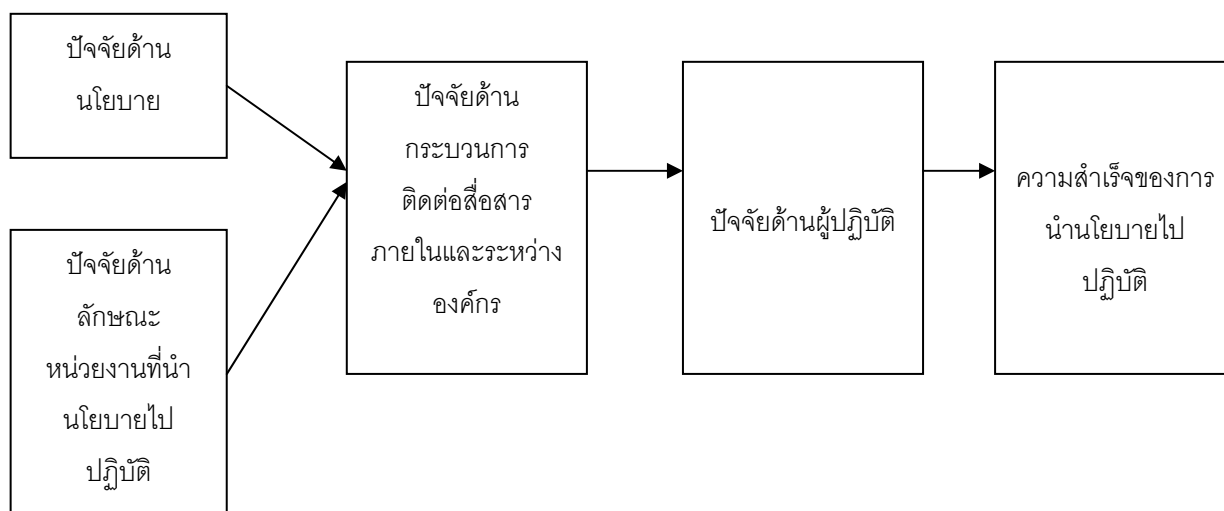
การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จได้นั้นนอกจากมาตรฐาน และวัตถุประสงค์ของนโยบายจะต้องมีความชัดเจนแล้วยังจะต้องสื่อสารไปยังผู้ปฏิบัติอย่างถูกต้องแม่นยำด้วย จำเป็นจะต้องทำให้ผู้ปฏิบัติ เข้าใจมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายที่เขาจะปฏิบัติด้วยเพื่อให้รู้ความรับผิดชอบและแนวทางที่เขาจะต้องปฏิบัติ

เอ็ดเวิร์ด (ปิยะนุช เงินคล้าย. 2544 : 27 ; อ้างอิงจาก Edwards. 1997) กล่าวว่า ถ้าคำสั่งข่าวสาร หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้กำหนดนโยบายมีไปยังผู้นำนโยบายไปปฏิบัติยังชัดเจนเท่าไร โอกาสที่นโยบายนั้นจะได้รับการปฏิบัติให้ลุล่วงไปด้วยดีก็มีมากขึ้นเท่านั้น แวนมิเตอร์และแวนฮอร์นก็ย้ำจุดนี้เช่นเดียวกัน โดยกล่าวว่าถ้าแหล่งข้อมูลต่างๆ ให้ข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกันในการแปลความวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานต่าง ๆ ของนโยบาย หรือถ้าแหล่งข้อมูลเดียวกันให้ข้อมูลที่ขัดแย้งกันเอง ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจะพบว่า การปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้นยากเย็นมาก

การติดต่อสื่อสารร่วมกันระหว่างองค์กรหลายองค์กร จะต้องมีการให้ข้อมูลที่มีความสอดคล้องต้องกัน มิฉะนั้นแล้วอาจทำให้เกิดความสับสนแก่ผู้นำไปปฏิบัติได้ เนื่องจากกระบวนการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรหรือระหว่างองค์กรนั้น ผู้ส่งข่าวสารอาจมีการบิดเบือน หรือตีความในสิ่งที่ปฏิบัติผิดเพี้ยนไปมากบ้างน้อยบ้าง ซึ่งนับเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร การนำนโยบายไปปฏิบัติที่จะประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นจะต้องทำให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบายที่เขาจะปฏิบัติ เพื่อให้เขาเข้าใจถึงสิ่งที่เขาจะต้องทำ เพราะฉะนั้นมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย นอกจากจะมีความชัดเจนแล้วยังต้องสื่อสารไปยังผู้ปฏิบัติอย่างถูกต้องแม่นยำอีกด้วย การติดต่อระหว่างองค์กรนั้นเป็นแหล่งที่มาของข้อมูลซึ่งนำไปสู่การแปรความหมายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการบริหารได้อย่างทันท่วงที

เพราะฉะนั้นจึงได้ข้อสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านกระบวนการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่าง
องค์กรส่งผลต่อปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ และส่งผลสำเร็จต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งแสดง
ความสัมพันธ์กัน ดังนี้

ภาพประกอบ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกระบวนการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่าง
องค์กร ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

4. ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ในกระบวนการนำนโยบายหนึ่ง ๆ ไปปฏิบัติ
นั้นจำเป็นต้องอาศัยหน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องมารับผิดชอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม
นโยบายที่ได้กำหนดไว้

4.1 การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือ

มาร์ติน เรนน์ (Martin Rein. 1983 : 123 - 127) การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน
ระดับเหนือ นั้น จะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดความราบรื่นขึ้น การสนับสนุนจากหน่วยงาน
ระดับเหนือ เช่น การฝึกอบรมให้ความรู้ ทฤษฎีและการปฏิบัติ แต่บางครั้งการนำนโยบายไปปฏิบัติ
อาจไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนืออย่างเพียงพอ อันเนื่องมาจากความขัดแย้งเรื่อง
อำนาจและผลประโยชน์ อันจะนำไปสู่ความล้มเหลวของนโยบายได้ในที่สุด การสนับสนุนจาก
หน่วยงานระดับเหนือ เมื่อพิจารณาถึงขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติที่เป็นกระบวนการเดียว แต่
ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนการแปรเจตนารมณ์จากฝ่ายนิติบัญญัติไปสู่ข้อกำหนด เพื่อการปฏิบัติ
ในระดับบริหารอันเป็นขั้นตอนเริ่มต้นที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ขั้นตอนการพิจารณาถึงทรัพยากร และระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติของ

หน่วยงานระดับบริหารที่รับผิดชอบการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3. ขั้นตอนการติดตาม ควบคุม ตรวจสอบและประเมินผล การนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากขั้นตอนดังกล่าวนี้ จะเห็นว่าเมื่อใดก็ตามที่นโยบายถูกนำลงสู่การปฏิบัติโดยหน่วยงาน รับผิดชอบการบริหารในระดับต่าง ๆ นั้น ความสัมพันธ์เชิงเกื้อหนุนจากหน่วยงานระดับเหนือ ที่มีต่อ หน่วยงานระดับล่างก็จะนำไปสู่ความราบรื่นในการปฏิบัติตามนโยบายมากขึ้น การให้ความช่วยเหลือ ที่หน่วยงานในระดับล่างคาดหวังจากหน่วยงานระดับเหนือจะมีในเชิงวิชาการ การฝึกอบรม ความรู้

4.2 การพึ่งพิงระหว่างหน่วยงาน การพึ่งพิงระหว่างหน่วยงานนั้นเป็นข้อความคิดที่เกิดขึ้น มาจากการพิจารณาองค์การในระบบเปิด ซึ่งเน้นว่าองค์การจะต้องมีความสัมพันธ์กับ สภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับความอยู่รอดขององค์การ การพึ่งพิงจะเป็นปรากฏการณ์ที่มากขึ้นในสภาวะที่เน้นความสำคัญของการแบ่งงาน และความ เชี่ยวชาญเฉพาะระหว่างองค์การ ซึ่งสามารถที่จะนำมาพิจารณาได้ 4 รูปแบบ ตามแนวทางการศึกษา การพึ่งพิงระหว่างหน่วยงานสาธารณะสุขกับหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสวัสดิการของ ไอเคน และ เฮจ (Aiken; & Hage. 1968 : 919) คือ

1. การพึ่งพิงด้านงบประมาณ
2. การพึ่งพิงด้านบุคลากร เช่นการแลกเปลี่ยนหรือให้ยืมบุคลากร
3. การแลกเปลี่ยนโดยส่งกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นคนไข้ หรือผู้ขอรับบริการให้ กันและกันระหว่างหน่วยงาน
4. การมีแผนงานที่ทำร่วมกัน

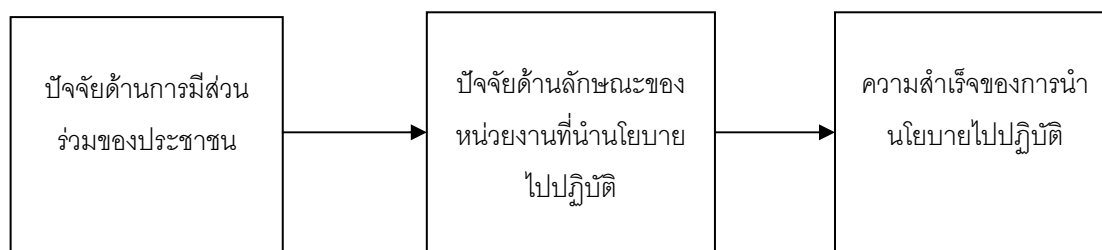
4.3 การปรับตัวของหน่วยงาน ในโครงการสร้างการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้นย่อมมี หน่วยงานระดับสูงบางส่วนพยายามเข้ามาจำกัดอำนาจ จึงพยายามหลีกเลี่ยงการควบคุมแสวงหา ความอิสระให้มากที่สุด อันนำไปสู่การปรับตัวที่ปรากฏออกมา 3 ลักษณะคือ

1. ข้าราชการระดับล่างพยายามปรับตัวให้สอดคล้องกับภาวะความซับซ้อน ความไม่ แน่นนอนของสถานการณ์ การปฏิบัติงานซึ่งแต่ละคนรับผิดชอบอยู่ในแต่ละช่วงเวลา
2. ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ภายใต้การให้บริการใน ลักษณะต่างๆ ที่รัฐกำหนดขึ้นและในบางครั้งก็จำเป็นต้องยืดหยุ่นตามสภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกัน ออกไป

3. การสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นว่าตนเองนั้นมีส่วนสำคัญต่อการสร้างสภาวะความเป็นอยู่ที่ดีให้กับกลุ่มประชาชนต่อไป ซึ่งนำไปสู่ความสำคัญของตนเองมากขึ้น

นอกจากนั้นแล้ว ในการนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และประชาชนในพื้นที่ถือว่าผู้มีส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนหรือต่อต้านนโยบายนั้นๆ ด้วย

เพราะฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ภายใต้อปัจจัยย่อย ได้แก่ การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือ การพึ่งพิงระหว่างหน่วยงาน การปรับตัวของหน่วยงาน ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไป สามารถแสดงความสัมพันธ์ ดังนี้

ภาพประกอบ 6 ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5. การมีส่วนร่วมของประชาชน ความสำคัญของประชาชนผู้รับบริการย่อมมีผลโดยตรงต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งหากสมาชิกในชุมชนเกิดความตระหนักได้ว่าเรื่องนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ไกลตัว ส่งผลกระทบไปในทางที่ดีแล้ว สมาชิกในชุมชนย่อมเกิดการมีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับไม่ว่าจะต่อตนเองหรือชุมชนก็ตาม ซึ่งหากสมาชิกขาดความตระหนักต่อปัญหานั้นๆ แล้วการเข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนย่อมมีน้อยลงเช่นกัน การสร้างความรู้สึกร่วมกัน การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องย่อมส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนหรือรักษาผลประโยชน์ของกองทุนด้วย

เสถียร หอมขจร (2543 : 17) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ 3 กรณีคือ

1. การตรวจสอบการปฏิบัติ (Monitoring) หมายถึงการติดตามตรวจสอบว่าผู้ปฏิบัติได้ปฏิบัติตามคำแนะนำหรือแนวทางที่กำหนดมาให้ปฏิบัติหรือไม่ หากมีปัญหาทำให้เกิดการละเลยต่อการปฏิบัติต้องแก้ไขเสีย อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบในที่นี้ไม่ใช่เป็นการไปจับผิดผู้ปฏิบัติ หากแต่เป็น

การตรวจสอบและกำกับดูแล เพื่อให้ผู้ปฏิบัตินำเอาแนวทางการปฏิบัติที่หน่วยเหนือกำหนดมาไปปฏิบัติเท่านั้นเอง

2. การตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน (Auditing) เป็นการตรวจว่าเงินทองที่ใช้จ่ายในการปฏิบัติ ตามนโยบายเป็นไปตามที่ได้จัดสรรมาให้หรือไม่ นอกจากนี้ยังดูอีกว่าที่ใช้จ่ายไปนั้น มีความโปร่งใส หรือความไม่ชอบมาพากลเกิดขึ้นหรือไม่ การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินอาจจะทำได้โดยหน่วย ตรวจสอบของหน่วยงานเอง หรืออาจจะมีการตรวจสอบจากหน่วยงานอื่น ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางใน การตรวจสอบ เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ของไทยก็ได้

3. การประเมินผลจากการปฏิบัติ (Evaluating) การประเมินผลตามข้อนี้แตกต่างจากการ ประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) ที่เข้าใจกันโดยทั่วไปก็ตรงที่การประเมินผลการปฏิบัติ ใน ที่นี้เป็นแต่เพียงประเมินว่าเมื่อได้ดำเนินการหรือปฏิบัติตามแนวทางหรือวัตถุประสงค์ที่หน่วยเหนือ กำหนดมาแล้ว ผลออกมาเป็นอย่างไรเท่านั้น ส่วนจะสำเร็จตามเป้าหมายหรือผู้ที่บอกได้คือกลุ่ม ที่จะนำการประเมินนโยบายซึ่งเป็นพวกหนึ่งอีกต่างหาก

จากแนวคิดของการมีส่วนร่วมที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้ประมวลรูปแบบของการมี ส่วนร่วมดังต่อไปนี้คือ

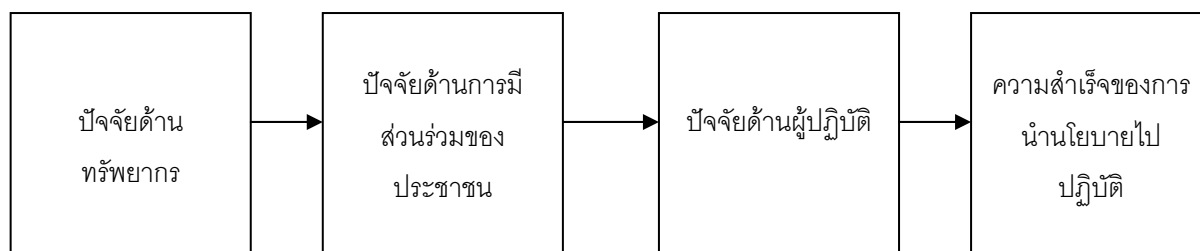
1. การมีส่วนร่วมในการคิด ได้แก่ การค้นหาปัญหาในชุมชน ตลอดจนความต้องการของคน ในชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ได้แก่ การวางนโยบายหรือแผนงาน ปรับปรุงการ บริหารงานให้มีประสิทธิภาพ การเข้าร่วมประชุม

3. การมีส่วนร่วมในการควบคุมติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการปฏิบัติงาน ได้แก่ การตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้องค์ประกอบปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ หากคนใน ชุมชนของพื้นที่เป้าหมายไม่ให้ความร่วมมือหรือเกิดมีอคติต่อนโยบาย ย่อมนำไปสู่ความยุ่งยากใน การปฏิบัติภารกิจของผู้นำไปปฏิบัติ จะนำไปสู่การสร้างเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการนำ นโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งมีผลต่อการบรรลุซึ่งความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายได้

เพราะฉะนั้นปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ภายใต้ปัจจัยย่อยด้านการมีส่วนร่วมใน การคิด การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการควบคุมติดตาม ประเมินผลและ ตรวจสอบการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ และส่งผลต่อความสำเร็จการนำนโยบายไป ปฏิบัติ ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ ดังนี้

ภาพประกอบ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านทรัพยากร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

6. ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ประธาน และคณะกรรมการกองทุนซึ่งเป็นผู้ให้บริการหรือดำเนินงานตามโครงการนี้ ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับประชาชนหรือสมาชิกกองทุนหมู่บ้านโดยตรง เป็นกลุ่มที่จะได้รับประโยชน์จากนโยบาย มีความเป็นอิสระและมีอำนาจในการตัดสินใจและใช้วิจารณญาณในการดำเนินการอย่างมาก ผู้ปฏิบัติตามนโยบายเหล่านี้เป็นผู้แปลหรือตีความนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับหรือแนวทางปฏิบัติของนโยบาย หากนโยบายที่รับมาตีความไม่ชัดเจนหรือผิดเพี้ยนไปหรือไม่ตรงกับทัศนคติของผู้ปฏิบัติแล้ว ความสำเร็จของนโยบายก็จะเกิดขึ้นได้ยากเช่นเดียวกัน

คาวาลโฮ เมนเดส (Carvalho Mendes. 2005 : 3) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติในส่วนของผู้จัดทำนโยบายว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในส่วนของผู้จัดทำนโยบายนั้นมักจะรวมถึงสิ่งที่เรียกว่า การวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพ ในกรณีนี้จะระบุและยึดเป้าหมายที่มีการจัดตั้งโดยผู้จัดทำนโยบาย เช่นจะได้รับความสำเร็จหรือไม่และในกรณีของการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดล้มเหลวนั้นทำไมจึงเกิดขึ้น ปัญหาเหล่านี้คือสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า เป้าหมายของผู้จัดทำนโยบายไม่ใช่กิจกรรมที่ง่ายเสมอไป อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังนี้

- พวกเขาอาจจะไม่ได้รับการชี้แจงอย่างชัดเจนจากผู้จัดทำนโยบาย
- บางครั้งเมื่อได้รับการชี้แจงอย่างชัดเจนแต่อาจจะไม่มีความถูกต้องสอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ ที่เป็นอยู่จริงของผู้จัดทำนโยบาย

- ผู้จัดทำนโยบายจะไม่สามารถพิจารณาโยบายได้ทุกครั้งไปอาจจะมอบหมายให้ตัวแทน

การจัดการกับปัญหาความต้องการค้นหาหนทางความคิด หลักการในส่วนของผู้จัดทำนโยบาย หรือแสดงให้เห็นความถูกต้องในส่วนของที่กลไกจากภาระหน้าที่ที่เห็นได้ชัด ปัญหาข้างต้นอาจมา

จากความสำเร็จที่ชัดเจน และขัดแย้งในการรวบรวมการตัดสินใจในการจัดทำภาวะความเป็นผู้นำที่ไร้ความสามารถและความไม่ยุติธรรมที่ก่อให้เกิดจากนโยบายสาธารณะ

6.1 การรับรู้และเข้าใจในนโยบายการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้นั้น ตัวผู้ปฏิบัติเป็นตัวแปรสำคัญที่จะนำนโยบายไปสู่ผลสำเร็จหากแม้ตัวผู้ปฏิบัติเองสามารถไม่รับรู้ และเข้าใจในนโยบายได้อย่างถูกต้องแม่นยำแล้ว ทิศทางที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จนั้นย่อมมีความยากเนื่องจากต้องทำงานโดยตรงกับประชาชน

แฮมเบิลตัน (อาคม ใจแก้ว. 2533 : 45 ; อ้างอิงจาก Hambleton. 1983 : 408) กล่าวว่า หากผู้รับผิดชอบระดับปฏิบัติมีความเข้าใจที่แตกต่างกันจะโดยทัศนะหรือความคิดใดๆ ก็ตามย่อมจะทำให้เกิดผลติดตามบางประการ คือ

1. ความเข้าใจในนโยบายระหว่างผู้ปฏิบัติ จะแตกต่างกันไปก่อให้เกิดความสับสนในวัตถุประสงค์ของนโยบาย
2. ทิศทางการปฏิบัติงานของข้าราชการระดับล่าง จะดำเนินไปตามความพอใจของแต่ละคน

3. ผลสุดท้ายก็คือ ความล้มเหลวของนโยบายจะเกิดขึ้น

6.2 ทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ทิศทางหรือท่าทีความคิดเห็นที่มีต่อนโยบายเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่ง ผู้ปฏิบัติตามนโยบายไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายอย่างซื่อสัตย์ได้หากไม่เห็นด้วยกับเป้าหมายของนโยบาย ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติอาจตัดข่าวสารข้อมูลที่ชัดเจนออกไปหากข้อมูลขัดแย้งกับความเชื่อของพวกเขา แต่หากแนวทางที่กำหนดมาให้ปฏิบัตินั้นเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางก็จะช่วยให้การปฏิบัตินั้นบรรลุเป้าหมายได้โดยง่าย

แมสมาเนียน และ ซาบาเทียร์ (สุพร เสียนสลาย. 2539 : 137 ; อ้างอิงจาก Mazmanian; & Sabatier. 1989) มีความเห็นว่าตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งในกลุ่มตัวแปรความสามารถในการกำหนดโครงสร้างการนำนโยบายไปปฏิบัติของนโยบายก็คือผู้ปฏิบัติงานมีความผูกพัน(Commitment) กับวัตถุประสงค์ของนโยบาย แวน มิเตอร์ และ แวน ฮอร์น (Van Meter; & Van Horn. 1975) ยืนยันว่าความเข้าใจของผู้ปฏิบัติที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบายทิศทางของทัศนคติที่มีต่อนโยบายนั้น ตลอดจนความผูกพันที่มีต่อนโยบายมีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่ผู้ปฏิบัติจะนำไปปฏิบัติด้วยดีต้องเป็นนโยบายที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจเห็นด้วย และมีความรู้สึกผูกพัน

อาจกล่าวสรุปได้ว่าท่าทีหรือความโน้มเอียงของผู้ปฏิบัติ หมายถึงทิศทาง ความรู้สึกที่ผู้ปฏิบัติมีต่อนโยบายว่าเป็นไปในทางบวกหรือลบ ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อความตั้งใจจริงในการนำนโยบาย

นั้น ๆ ไปปฏิบัติ หากผู้ปฏิบัติมีท่าทีตอนนโยบายไปในทางบวกแล้ว ความเต็มใจและตั้งใจในการทำงานหรือปฏิบัติตามนโยบายก็จะเกิดขึ้นตามไปด้วย แต่หากผู้ปฏิบัติไม่เห็นด้วยในทางกลับกัน ความเต็มใจในการทำงานอย่างเต็มความสามารถก็คงเกิดขึ้นได้ยาก

จะเห็นว่านักวิชาการหลายคน พยายามอธิบายให้เห็นว่า ทศนคติหรือความคิดเห็นของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวกับนโยบาย โดยเฉพาะการยอมรับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของนโยบายเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะส่งผลให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเกิดความเต็มใจหรือไม่เต็มใจ ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจในการทำงานหรือทำให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีความผูกพันต่อนโยบายหรือไม่ โดยความผูกพันต่อนโยบายในที่นี้ จะหมายถึงการยอมรับและความตั้งใจที่จะนำเอานโยบายไปปฏิบัติให้เป็นจริงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ความผูกพันต่อนโยบายของข้าราชการนี้เป็นเรื่องที่ค่อนข้างซับซ้อน นอกจากจะเกี่ยวพันกับความคิดเชิงเหตุผล (Rational) เกี่ยวกับนโยบายแล้วยังเกี่ยวข้องไปถึงผลประโยชน์ ความเชื่อ และปทัสถานของข้าราชการผู้นำนโยบายไปปฏิบัติด้วย

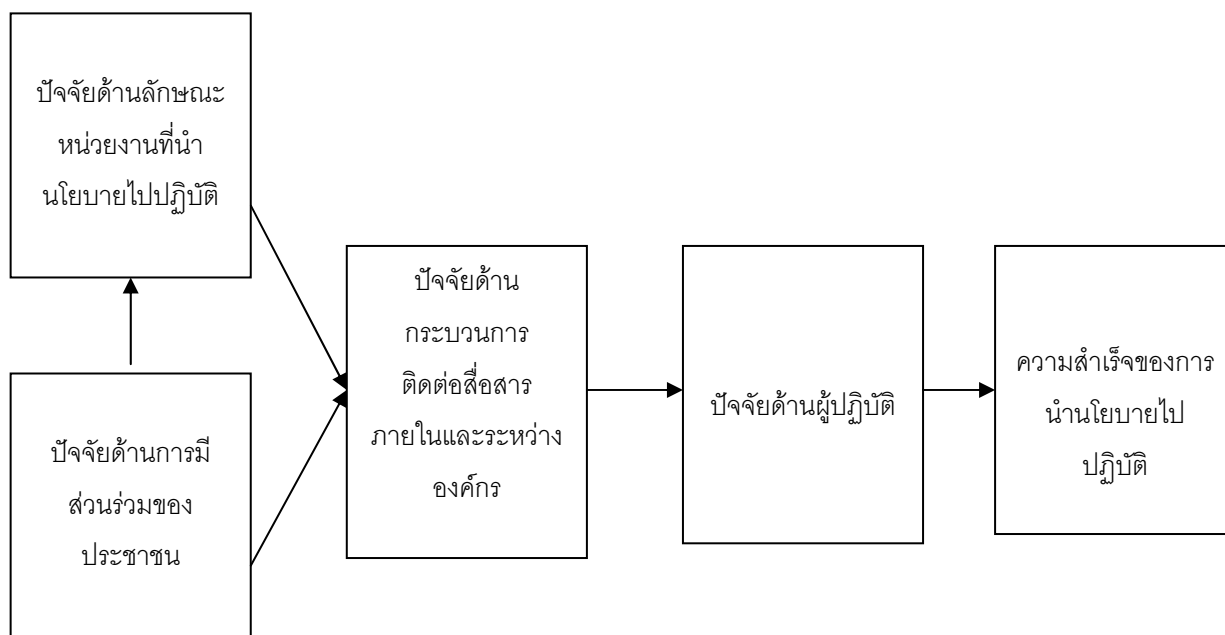
6.3 ความตั้งใจจริงของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่งของบุคคลในระดับปฏิบัติ ท่าทีของผู้ปฏิบัติหากมีท่าทีที่หนักแน่นและตั้งใจจริงเป็นที่แน่นอนว่าผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติก็ย่อมมีผลออกมาในทางที่ดีด้วย

ลิปสกี (อาคม ใจแก้ว.2533 : 46 ; อ้างอิงจาก Lipsky. 1980 : 109) ความตั้งใจจริงจะพิจารณาได้จากพฤติกรรมการทำงานเพื่อให้บริการกับประชาชนบางลักษณะคือ

1. การปฏิบัติงานจะเน้นในส่วนที่เห็นว่ามีความสะดวก ไม่มีการเสี่ยงมากเกินไป เพราะเห็นว่าเป็นค่ากับผลตอบแทนที่ได้รับ ถึงแม้จะทำให้งานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานก็ตาม
2. การมีอคติต่อประชาชนกลุ่มเป้าหมาย นั่นก็คือจะปฏิบัติตามความพึงพอใจที่มีต่อประชาชน เช่นการมีเชื้อชาติหรือสัญชาติเดียวกัน บางครั้งก็พยายามพิจารณาถึงคุณค่าของคนว่ามีแค่ไหน และบางครั้งอาจจะตัดสินใจเลือกปฏิบัติตามค่านิยมของสังคม แทนที่จะคำนึงถึงภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ

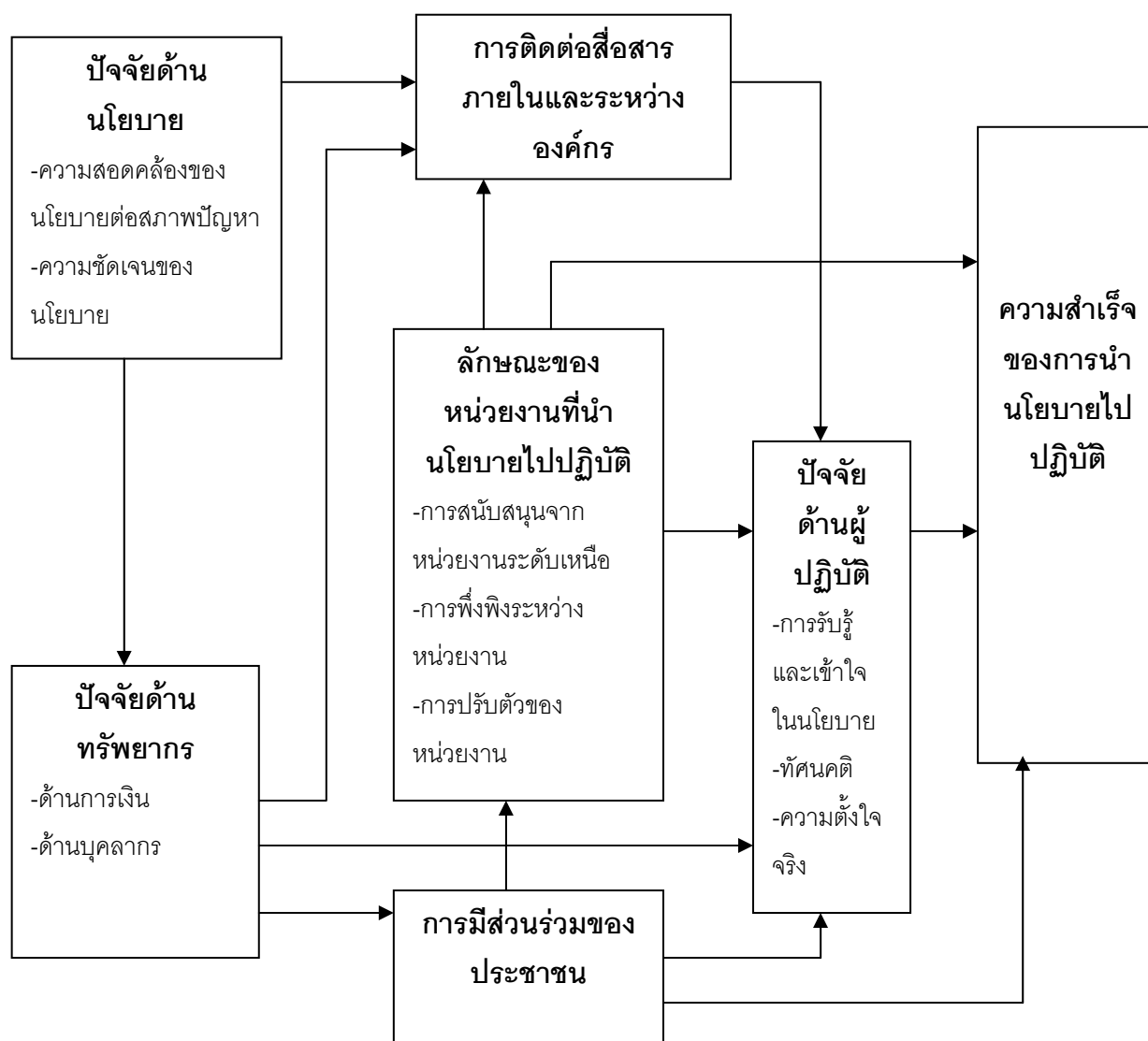
ในการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นจะพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นส่วนช่วยสนับสนุนการทำงานของผู้ปฏิบัติ ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ การนำนโยบายใดๆ ไปปฏิบัติก็ตาม หากปราศจากการมีส่วนร่วมของประชาชนแล้ว ก็จะไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้

เพราะฉะนั้นปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ภายใต้อปัจจัยย่อยคือ การรับรู้และเข้าใจในนโยบาย ทศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และความตั้งใจจริงของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ภาพประกอบ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลต่อปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติภายใต้องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การรับรู้และเข้าใจในนโยบาย ทักษะของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และความตั้งใจจริง ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

จากตัวแปรอิสระทั้ง 6 ประการ คือ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ กับตัวแปรตามคือ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งได้อธิบายและแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล ภายใต้งานวิจัยตลอดจนวรรณกรรมรูปแบบต่างๆ ที่ได้กล่าวไปแล้ว สามารถแสดงความสัมพันธ์ร่วมระหว่างตัวแปรต่างๆ ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 9 แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ กับตัวแปรตามคือ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลงานวิจัยภายในประเทศ

ชัยวัฒน์ รสหวาน (2543 : 87-92) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาน้ำสิ้นของเกษตรกรไปปฏิบัติในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศึกษาเฉพาะกรณีการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเกษตรกร และผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. 2536 ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า ปัจจัยด้านความชัดเจนและสอดคล้องของนโยบายมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามสูงกว่าตัวแปรอิสระอื่น ตัวแปรอิสระที่อธิบายความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ดีที่สุดมีเพียง 2 ตัว คือ ปัจจัยด้านความชัดเจนสอดคล้องของนโยบาย และปัจจัยด้านกระบวนการสื่อสารข้อมูลและติดต่อสื่อสาร ตามลำดับ

สุริยา ธิศาเวช (2543 : 54 - 60) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในโครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน (กข.คจ.) ของกระทรวงมหาดไทย ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สมาชิกวัยทำงานในครัวเรือน สถานภาพการสมรส ตำแหน่งทางสังคม และความรู้ความเข้าใจในโครงการของคณะกรรมการ ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจนได้แก่ อายุ อาชีพ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ

วิณา ทองรัตน์ (2546 : 76 - 84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติกรณีศึกษา ตำบลสทิงหม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมในการบริหารกองทุน ระเบียบกองทุนฯ จำนวนเงินทุนกู้ยืม วัสดุอุปกรณ์ สมาชิกกองทุนฯ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ชนมณัฐ รอดบุญธรรม (2546 : 70 - 74) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับอำเภอ ศึกษากรณีจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับอำเภอ ได้แก่ การศึกษา การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การได้รับประโยชน์จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การติดต่อประสานงานกับบุคคลภายนอก การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายฯ และภาวะผู้นำของประธานเครือข่ายฯ สำหรับปัจจัย เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ ไม่มีผลต่อการดำเนินงานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับอำเภอ

ชมลดา จันทรสาขา และคนอื่นๆ (2546 : 122 - 129) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ กรณีศึกษา หมู่บ้านที่ได้รับ

มาตรฐานการบริหารจัดการกองทุนระดับที่ 1 (AAA) อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี โดยได้ศึกษาว่า ปัจจัยใดที่มีผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ จึงแบ่งกรอบแนวคิดการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัยด้วยกัน คือ ปัจจัยภายใน ประกอบไปด้วย ฐานะทางการเงิน การประกอบอาชีพ ภาระหนี้ ความรู้ในการประกอบอาชีพ วิจารณ์ญาณในการใช้เงิน การมีส่วนร่วมของสมาชิก และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน ส่วนปัจจัยภายนอก ประกอบไปด้วย คณะกรรมการกองทุน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และรูปแบบการบริหารจัดการกองทุน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในโดยรวมทั้ง 7 ปัจจัยนั้นมีผลต่อความสำเร็จในการนํานโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เนื่องจากหมู่บ้านทั้ง 13 แห่ง อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมพื้นฐานทางธรรมชาติ ทางเศรษฐกิจและทางสังคมที่ใกล้เคียงกัน ส่วนปัจจัยภายนอกโดยรวมทั้ง 3 ปัจจัย มีผลต่อความสำเร็จในการนํานโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติมีความแตกต่างกันไปบ้าง

ธัญวัฒน์ นวพันธ์ (2545 : 60 - 62) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนํานโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ กรณีศึกษา จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของสมาชิกกองทุน การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุน และเพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินงานกองทุน และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการดำเนินงานกองทุนคือ กรรมการกองทุนส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ส่วนสมาชิกกองทุนก็ไม่มีเวลามาเข้าร่วมประชุม

รวีวรรณ พงษ์ทองเมือง (2545 : 107 -108) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการนํานโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ศึกษากรณีอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการนํานโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ การวิจัยพบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีความรู้ความเข้าใจในการนํานโยบายกองทุนไปปฏิบัติอย่างมาก ปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการนํานโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ พบว่า วัตถุประสงค์และขั้นตอนการปฏิบัติของนโยบายมีความชัดเจน สภาพชุมชนเอื้อต่อการนํานโยบายไปปฏิบัติแต่มีปัญหาด้านการติดตามประเมินผล ปัญหาอุปสรรคในการนํานโยบายไปปฏิบัติ พบว่าไม่ได้รับการสนับสนุนเรื่องงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์จากหน่วยงานใด ๆ

ชลิดา บุษราคัม (2545 : 62 - 66) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณี กิ่งอำเภอสว่างวีระวงศ์จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกองทุนหมู่บ้านในระดับปานกลางกลุ่มตัวอย่างมีผลการปฏิบัติงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้านอยู่ในระดับสูง และปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้แก่อายุ จำนวนครั้งในการเข้ารับการ

อบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ประสบการณ์ในการเป็นกรรมการกองทุน อาชีพอื่นๆ ในหมู่บ้านและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คือ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของครัวเรือนต่อปี

วิชุดา มาตันบุญ และสมนึก ชัชวาลย์ (2546: 69 - 71) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มุ่งเน้นศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านชุมชนเมือง ระหว่างหมู่บ้านที่มีลักษณะเด่นในเรื่องการรวมกลุ่มกิจกรรมและมีกิจกรรมที่หลากหลาย กับหมู่บ้านที่ขาดการรวมกลุ่มทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆที่อยู่ในเขตพื้นที่เดียวกัน ผลการศึกษาพบว่ากองทุนเป้าหมายทั้ง 4 กองทุนใน 2 อำเภอมีความแตกต่างกันในด้านการบริหารจัดการกองทุน อันเนื่องมาจากปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นสภาพปัญหาแต่ละชุมชน ประสบการณ์การบริหารงานของคณะกรรมการ ผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมของสมาชิกและชาวบ้าน ความรู้สึกเป็นเจ้าของกองทุนร่วมกันของชุมชนรวมทั้งพื้นฐานของชุมชนที่เคยมีการรวมกลุ่มหรือกิจกรรมต่างๆมาก่อนที่กองทุนหมู่บ้านจะลงไป ซึ่งการบริหารกองทุนในแต่ละพื้นที่มีปัญหาที่เกิดขึ้นแตกต่างกันไป และแต่ละกองทุนก็มีการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่ากองทุนเป้าหมายของโครงการที่อยู่ใกล้เขตเมืองกับพื้นที่อยู่ไกลเขตเมืองมีความแตกต่างกันในเรื่องของการรับรู้ข่าวสารเรื่องกองทุน ฐานะทางเศรษฐกิจของหมู่บ้านและการคมนาคมขนส่งด้วย

ปัญหาในการบริหารกองทุนพบว่า กองทุนส่วนใหญ่ประสบปัญหาคณะกรรมการขาดพื้นฐานและประสบการณ์ในการบริหารมาก่อน โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำระบบบัญชีกองทุน ปัญหาความไม่เหมาะสมของระยะเวลาให้กู้เงินที่ได้กำหนดไว้สั้นเกินไป เงินกองทุนไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก ขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านทั้งคณะกรรมการสมาชิกและชาวบ้านทั่วไปในชุมชน

วรรณภา น้อยสำลี (2549 : 62 - 76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง มีวัตถุประสงค์ต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ตลอดจนหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ชุมชน หมู่บ้าน หน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชนสามารถนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่าผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง มีแนวโน้มไปในทางที่ดี และปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ความชัดเจนของนโยบาย ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ลักษณะผู้ปฏิบัติ ความพอเพียงของทรัพยากร การมีส่วนร่วมของประชาชน และการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มีอิทธิพลต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สุนิษา วรรณภีระ (2549 : 59 - 64) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการนํานโยบาย กองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการนํานโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า การนํานโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ มีเงินทุนไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกกองทุน หมู่บ้าน กรรมการกองทุนหมู่บ้านยังขาดความรู้ในระเบียบข้อบังคับและความรู้ในเรื่องการจัดทำบัญชี สมาชิกบางรายนำเงินมาใช้ฟุ่มเฟือยไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย บางรายประสบความ ล้มเหลวในการนำเงินกู้ยืมมาใช้เพื่อพัฒนาอาชีพ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านบางรายยังใช้หนี้ไม่ตรงตาม กำหนดเวลา และบางรายนำเงินกู้ยืมมาใช้นอกระบบมาใช้หนี้กองทุนหมู่บ้าน

ผลงานวิจัยต่างประเทศ

คร็อกฟอร์ด (Croxford. 1989) ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำไปปฏิบัติของนโยบายพัฒนาชุมชน ในประเทศแถบยุโรป : กรณีศึกษาจากกองทุนพัฒนายุโรปและกองทุนทางสังคมของยุโรปในอังกฤษ โดยงานวิจัยนี้มาจากข้อสมมติฐานที่ว่ากองทุนเหล่านี้สามารถทำให้เกิดความร่ำรวยได้จริงหรือไม่และ มีการนํานโยบายของชุมชนไปปฏิบัติอย่างไร พบว่ากระบวนการทางนโยบายด้านชุมชนของประเทศ ในแถบยุโรปจะมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีวัตถุประสงค์การจัดการที่ใหญ่ มีความซับซ้อน และมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันใหญ่และผู้ปฏิบัติที่หลากหลายทั้งในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่นและไป จนถึงระดับชาติ ความยุ่งยากซับซ้อนของการนํานโยบายไปปฏิบัติและความซับซ้อนของระบบ การเมืองชุมชนแสดงให้เห็นถึง “ช่องโหว่ของการนํานโยบายไปปฏิบัติ” ระหว่างวัตถุประสงค์ของ นโยบายและผลของนโยบาย

งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า รัฐบาลอังกฤษเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการนํานโยบายไปปฏิบัติใน หลาย ๆ ด้าน เช่น มีความสำคัญต่อกฎเกณฑ์สำคัญในการตัดสินใจเชิงนโยบายและควบคุมด้าน การเงิน ในส่วนขององค์กรระดับท้องถิ่นจะเป็นผู้ควบคุมในการปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ นโยบายและจะประยุกต์นโยบายให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ที่มีอยู่จริง สิ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจของ พวกเขาในการแปลงนโยบายลงสู่การปฏิบัติมีดังนี้ งบประมาณ สภาพของพื้นที่ที่อำนวย การ พอเพียงของข้อมูลข่าวสาร ความพร้อมและความสามารถในการริเริ่มของท้องถิ่น และประสิทธิภาพ ของโครงสร้างสถาบัน

โบเวน (Bowen. 2004) ได้ทำการวิจัยเรื่องโครงการกองทุนทางสังคมกับการบรรเทาความ ยากจนในจาไมก้า โดยเลือกกองทุนชุมชนท้องถิ่นในจาไมก้า ที่มีวัตถุประสงค์ในการลดความยากจน ของชุมชน การขยายตัวทางเศรษฐกิจ การปรับปรุงบริการทางสังคมและเสริมความมั่นคงให้กับองค์กร ในระดับท้องถิ่น คำถามในการวิจัยกล่าวถึง ลักษณะของโครงการกองทุนทางสังคมที่แก้ปัญหาความ

ยากจน ความเชื่อมโยงระหว่างการบรรเทาความยากจนกับแนวคิด 3 ประการที่ได้จากวรรณกรรม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน ทูทางสังคมและการมอบอำนาจ ตลอดจนแสดงผลกระทบของโครงการ ศึกษาโดยวิธีการเชิงคุณภาพมีการกระทำกับข้อมูล 3 ส่วนได้แก่ สัมภาษณ์ในเชิงลึกจากบุคคลสำคัญจำนวน 34 คน จาก 8 ท้องถิ่น ผู้ไม่ได้เข้าร่วมสังเกตการณ์และบทพจนานุกรมจากเอกสาร เป็นเวลาต่อเนื่องกัน 4 เดือน

ผลปรากฏว่าวิธีการที่สนับสนุนการบรรเทาความยากจนโดยผ่านทางกองทุนทางสังคม คือ กระบวนการที่ต้องอาศัยการพัฒนาาร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบด้วยการดำเนินการสี่ขั้นตอน ดังนี้ คือ 1)ระบุปัญหาที่สำคัญตามลำดับก่อน-หลัง 2)กระตุ้นและทำให้เกิดการหมุนเวียนของรายได้ 3)ร่วมกันทำงาน 4)สร้างสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดความสำเเร็จ โดยมีการตั้งสมมติฐานไว้ว่า การร่วมมือกันหรือการมีส่วนร่วมที่มากขึ้นจะมีผลต่อความสามารถในการผลิตทรัพยากรและสร้างเงื่อนไขสำหรับผลักดันการพัฒนาชุมชน จากการศึกษาพบว่าในชุมชนมีระดับของการมีส่วนร่วมที่สูง ในขณะที่การปรับกลไกการบริหารให้สัมพันธ์กับผลลัพธ์ อิสระของผู้นำ และทุนทางสังคมอยู่ในลักษณะที่จำกัด

เบนฮาร์ด (Bernhard. 2003) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ส่วนประกอบที่สำคัญของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติสำหรับแผนงานตั้งกองทุนและโครงการในองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร ส่วนประกอบที่สำคัญของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติของโครงการกองทุนที่ได้รับการอนุมัติในองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรได้แก่ การเสนอแผนโครงการกองทุนองค์กรจะต้องเต็มใจรับผิดชอบต่อการนำโครงการไปปฏิบัติและให้โครงการที่ออกไปบรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหมาย กระบวนการนำโครงการไปปฏิบัติจะต้องมีกลยุทธ์ และกระบวนการทางเทคนิคในการนิยามแนวทางการปฏิบัติให้กระจ่างชัดเพื่อเป็นตัวนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีในการช่วยผู้นำไปบริหาร ใช้เทคนิคเดลฟาย เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติเพื่อความสะดวกในการอธิบาย ศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ 12 โครงการพื้นฐาน ที่เป็นข้าราชการที่มีตำแหน่งในระดับสำคัญ แสดงให้เห็นว่าส่วนประกอบของการนำนโยบายไปปฏิบัติมีอุปสรรค 11 ตัวผลที่ออกมาคือการออกแบบสำหรับนโยบายไปปฏิบัติของโครงการกองทุนจะต้องอาศัยกลยุทธ์และขั้นตอนทางเทคนิค

วาคุโร (Vaquero. 2003) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กฎเกณฑ์ของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติในแม็กซิโก : ที่เกี่ยวกับประธาธิบดีและในภาคชนบทในปี 1980 งานวิจัยนี้เสนอส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มการปฏิรูปเป้าหมายของนโยบายในภาคชนบท ด้านความมีประสิทธิภาพของการนำไปปฏิบัติ สมมติฐานคือ ความต่างระหว่างการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่นำมาสู่การผลลัพธ์ที่ทำให้เกิดประเด็นด้านกฎเกณฑ์ของนโยบายในส่วนกระบวนการของผู้กระทำหลัก งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า

นโยบายหรือหลักการของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความซับซ้อนและต้องการความใส่ใจ
 เรื่องการตรวจสอบและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย

นโยบายหนึ่งที่ได้รับความเห็นชอบแล้วจะต้องมีกฎหมายหรือการบริหารโครงการที่จะต้อง
 มีโครงสร้างระบบราชการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ดีและการมีส่วนร่วมจากกลุ่มผลประโยชน์และ
 กลุ่มทางการเมืองหรือกลุ่มผู้กระทำทางสังคมปัจจัยโดยทั่วไป ได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจทาง
 สังคมหลักการปฏิบัติ ทรัพยากร การได้รับความสนใจจากสื่อ หรือการประเมินผลและการแก้ไข
 เปลี่ยนแปลงดูเหมือนจะส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ของนโยบายดั้งเดิม คำถามของงานวิจัยชิ้นนี้ ทบทวน
 เกี่ยวกับนัยสำคัญของนโยบายชนบทในปี 1980 ที่มีจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพความ
 ยากจนของชาวชนบทและปัจจัยที่มีอิทธิพล และผู้มีอำนาจในการกระทำ เช่น ประธานาธิบดี
 งานวิจัยนี้ทดสอบว่าประธานาธิบดีมีการอุทิศตน เพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนเพียงพอ จะ
 นำไปสู่ผลของการปฏิรูปการเมืองได้หรือไม่ จะพยายามสนับสนุนความขาดแคลนด้านการเมืองของ
 นโยบายของหรือไม่ มีการต่อต้านจากกลุ่มผลประโยชน์ที่เพียงพอต่อการพ้นจากสิ่งกีดขวางของการ
 นำนโยบายไปปฏิบัติหรือไม่

กิสท์ และ ฮิลล์ (Gist; & Hill. 2004) ได้ทำการวิจัยเรื่อง อิทธิพลด้านการเมืองและ
 เศรษฐกิจที่มีผลต่อการจัดสรรกองทุนระบบราชการของสหพันธรัฐ : กรณีศึกษาการพัฒนาชนบท
 พบว่าทฤษฎีการจัดสรรทางการเมืองนั้น จะถูกจัดสรรโดยกองทุนสหพันธรัฐภายใต้การดำเนินงานของ
 คณะกรรมการของสมาชิกสหพันธรัฐ และผู้มีเสียงข้างมากและเสียงข้างน้อย แต่การจัดสรรทาง
 การเมืองนั้น หน่วยงานราชการค่อนข้างจะเป็นผู้กระทำการตัดสินใจมากกว่าฝ่ายบัญญัติกฎหมาย
 หน่วยราชการมีส่วนสำคัญในการเคลื่อนไหวทางบัญชี ทฤษฎีให้งบประมาณราชการมากที่สุดของ
 นิสคานัน (Niskanen) ให้ความสำคัญกับหน่วยราชการและความมีประสิทธิภาพของผลในกิจกรรมที่
 ออกไปโดยสำนักงบประมาณ

แอ็คนิทส์ ไรอัน และ ฟลอรา (Agnitsch; Ryan; & Flora . 2002) ได้ทำการวิจัยเรื่อง
 โครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและกลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น: กรณีศึกษาการพัฒนาด้วย
 ตนเองและส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมในรัฐไอโอวา งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งสำรวจ ความสัมพันธ์ระหว่าง
 ลักษณะเฉพาะขององค์การทางสังคมในชุมชน และการดำรงอยู่ของ 2 รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่
 มีลักษณะแตกต่างกัน คือการพัฒนาด้วยตนเอง และการส่งเสริมอุตสาหกรรมในชนบท การพัฒนา
 ด้วยตนเองคือ รูปแบบการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการและทรัพยากร
 ภายในท้องถิ่น การส่งเสริมอุตสาหกรรมคือ รูปแบบการพัฒนาที่สืบเนื่องมาจากปัจจัยภายนอก คือ
 หานักลงทุนจากภายนอกมาเสริมภายในชุมชน ใช้ข้อมูลโดยสุ่มตัวอย่าง 99 ชุมชน ทั้งหมดรัฐไอโอวา
 โดยมีสมมติฐานว่าโครงสร้างทางสังคมระดับกลุ่ม มีผลสะท้อนในด้านองค์การของชุมชนและสถาบัน

คือมีความสัมพันธ์กันอย่างเหนียวแน่นกับการดำรงอยู่ของการพัฒนาด้วยตนเองมากกว่าการส่งเสริมด้านอุตสาหกรรม กฎเกณฑ์นำไปสู่การค้นพบคือ โครงสร้างทางสังคมเป็นสิ่งควบคุมการดำรงอยู่ของกิจกรรมขององค์กรทางสังคม โครงการที่ช่วยส่งเสริมธุรกิจท้องถิ่น การแพร่ขยายเพิ่มขึ้นของความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของกองทุน และความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคมและการส่งเสริมอุตสาหกรรม คือสิ่งที่มีนัยสำคัญในระดับพอประมาณ ข้อเสนอแนะที่ว่าองค์กรของชุมชนสามารถเป็นแหล่งสำหรับการพัฒนาแต่อาจจะต้องมีการจัดสรรเงินให้เพียงพอเพื่อการพัฒนาที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก

โรเจอร์สัน (Rogerson. 2005) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กองทุนพัฒนาท้องถิ่นและการบรรเทาความยากจน : ข้อเท็จจริงจากจังหวัดนัมปูลา ประเทศโมแซมบิก พบว่าการกระจายอำนาจการบริหารเป็นปรากฏการณ์ที่เพิ่มความสนใจและให้ความสำคัญกับนโยบายในแอฟริกา วัตถุประสงค์ในงานวิจัยนี้ คือ สนับสนุนการอภิปรายที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการกระจายอำนาจทางการบริหารของรัฐบาลและหน้าที่ความรับผิดชอบของพวกเขามีต่อความยากจน จุดสนใจอยู่ที่การวิเคราะห์ในส่วนของการประยุกต์กองทุนพัฒนาท้องถิ่น ที่เป็นกลไกสำหรับการลดความยากจน เขาพบว่ากฎหมายในโมแซมบิกของกองทุนพัฒนาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในด้านการสนับสนุนนโยบายและนวัตกรรมสำหรับการกระจายอำนาจ

ดิคส์ตรา (Dijkstra. 2004) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสนับสนุนจากรัฐบาลในการบรรเทาปัญหาความยากจน : กองทุนทางสังคมในนิคาลากัว เขากล่าวว่า มีลักษณะคล้ายกับกองทุนทางสังคมอื่นๆ เป็นกองทุนที่ลงทุนเพื่อใช้กรณีฉุกเฉินในสังคมของนิคาลากัว (FISE) สร้างขึ้นจากการริเริ่มของผู้บริจาค ทำให้ผลลัพธ์ทางสังคมบรรเทาจากการแก้ไขนโยบาย เป็นโครงการที่มีโครงสร้างทางการเงินขนาดเล็ก ใช้ในด้านการศึกษา สุขภาพ น้ำ และภาคอื่นๆ ที่มีจุดสนใจอยู่บนพื้นฐานความยากจนของชุมชน เขาพบว่าการดำรงอยู่ของกองทุนทางสังคมนั้น จะต้องมีการแบ่งหน่วยงาน มีขนาดและคุณสมบัติของกองทุนที่ชัดเจนถาวร เพื่อยกระดับความมีประสิทธิภาพของรัฐบาลในการสนับสนุนการบรรเทาความยากจน

ซาราคอสติ (Saracostti. 2007) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทุนทางสังคมกลยุทธ์ในการเอาชนะความยากจนผู้วิจัยทดสอบ แนวคิดของกองทุนทางสังคมในการเอาชนะความยากจนและพิจารณาการประยุกต์ใช้ในแถบลาตินอเมริกา ทบทวนแนวคิดของกองทุนทางสังคม กรอบแนวคิดคือขอบเขตของความยากจนในลาตินอเมริกา แสดงการช่วยเหลือและข้อจำกัดของกองทุนทางสังคม ที่เป็นเครื่องมือสำหรับโครงการเพื่อลดความยากจน อธิบายการปรับตัวของชุมชนและผลสำเร็จหลักของโครงการและพิจารณานโยบายพื้นฐาน วิจัยสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ รวมทั้งการประยุกต์ข้อโต้แย้งที่แสดงให้เห็นแนวทางของนวัตกรรมในการสร้างสรรค์ทุนทางสังคม และก้าวต่อไปในด้านการ

พัฒนาการประเมินโครงการ การประเมินการปฏิบัติและข้อเท็จจริงพื้นฐาน ในการปฏิบัติที่ดีที่สุดของโครงการต่อต้านความยากจน ว่าเป็นสิ่งที่ต้องรวมเข้าไว้ด้วยกันกับวิธีการของทุนทางสังคม

คูเอสต้า โจส (Cuesta Jose. 2007) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ช่องว่างการเมืองสิ่งที่สนับสนุนความยากจนและกลยุทธ์ในการบรรเทาความยากจนในฮอนดูรัส : สถานการณ์จากข้อผิดพลาดทางโอกาสศึกษาการปฏิบัติในการทดสอบทางการเมืองและผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจสังคม ต่อกกลยุทธ์ในการบรรเทาความยากจนในฮอนดูรัส (PRS) ข้อมูลได้มาจากการบรรยายความยากจน การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการวิเคราะห์ผู้เสียภาษี โดยการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ รวมทั้งกรณีเศรษฐกิจสังคม การใช้จ่ายในการดำเนินการของ PRS และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสีย แสดงให้เห็นว่ากระบวนการของ PRS ล้มเหลว ชัดเจนกับเศรษฐกิจการเมือง จากการปฏิรูปการติดขัดในระบบการเมืองของฮอนดูรัส และความล้มเหลวของเงื่อนไขความปลอดภัยว่าควรจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการให้ความสนใจสิ่งที่นำมาซึ่งการสนับสนุนให้เกิดความยาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประเภทการศึกษา
2. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีหาคุณภาพแบบสอบถาม
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประเภทการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบแบบปลายปิด (Closed – ended Questionnaire)

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

โดยศึกษาจากบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ประกอบด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ตำบลนาข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีหมู่บ้านทั้งหมดจำนวน 16 หมู่บ้าน จำนวน 1,852 คน โดยประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 2 กลุ่มนี้ สามารถแสดงรายละเอียดได้ตามตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

หมู่ที่	ชื่อกองทุนหมู่บ้าน	ประชากรทั้งหมด	
		สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	กรรมการกองทุนหมู่บ้าน
1	บ้านนาข่า	144	13
2	บ้านงอย	115	9
3	บ้านถ่อนน้อย	63	13
4	บ้านโนนตูม	109	15
5	บ้านดอนยานาง	119	15
6	บ้านนาคำหลวง	94	12
7	บ้านถ่อนใหญ่	92	15
8	บ้านดอนแดง	85	13
9	บ้านดงยวด	202	15
10	บ้านเหล่าศรีจารย์	91	15
11	บ้านดงไร่	49	15
12	บ้านนาเหล่าคำ	61	13
13	บ้านนาคำแก้ว	99	12
14	บ้านเลิงทอง	115	15
15	บ้านนาคำมูล	95	13
16	บ้านหมากตูม	101	15
	รวม	1,634	218

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้กระบวนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างมาศึกษา ในฐานะตัวแทนประชากรทั้งหมด ด้วยการเลือกแบบสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนหมู่บ้านที่มีผลการบริหารจัดการระดับปานกลาง (AA) จำนวน 6 กองทุนต่อหมู่บ้านที่มีผลการบริหารจัดการดี (AAA) จำนวน 11 กองทุน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.หมู่บ้านที่มีผลการบริหารจัดการปานกลาง (AA) จำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 5 บ้านดอนยานาง หมู่ 7 บ้านถ่อนใหญ่ หมู่ 12 บ้านนาเหล่าคำ หมู่ 13 บ้านนาคำแก้ว หมู่ 15 บ้านนาคำมูล

2.หมู่บ้านที่มีผลการบริหารจัดการปานกลาง (AAA) จำนวน 11 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านนาข่า หมู่ 2 บ้านงอย หมู่ 3 บ้านถ่อนน้อย หมู่ 4 บ้านโนนตูม หมู่ 5 บ้านดอนยาง หมู่ 6 บ้านนาคำหลวง หมู่ 8 บ้านดอนแดง หมู่ 9 บ้านดงยวด หมู่ 10 บ้านเหล่าศรีจารย์ หมู่ 11 บ้านดงไร่ หมู่ 14 บ้านเลิงทอง

จากการกำหนดสัดส่วนนั้น สามารถนำมากำหนดสัดส่วนได้ 1: 2 จากนั้นใช้กระบวนการสุ่มตัวอย่างด้วยการเลือกสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 6 หมู่บ้าน โดยผู้วิจัยได้เลือกหมู่บ้านที่มีผลการบริหารจัดการปานกลาง (AA) คือ หมู่ที่ 13 บ้านนาคำแก้ว และหมู่ที่ 15 บ้านนาคำมูล ส่วนหมู่บ้านที่มีผลการบริหารจัดการดี (AAA) คือ หมู่ที่ 2 บ้านงอย หมู่ที่ 4 บ้านโนนตูม หมู่ที่ 5 บ้านดอนยานาง หมู่ที่ 14 บ้านเลิงทอง หมู่ที่ได้นำหมู่บ้านที่เลือกมาคำนวณ ตัวอย่างด้วยวิธีของ Yamane โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 10 หรือ 0.10 จากสูตร ทาโร ยามาเน่ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2546 : 141 ; อ้างอิงจาก Taro Yamane. 1973)

$$\text{จากสูตร } N = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

e แทน ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

(กรณีศึกษาวิจัยครั้งนี้ e = 0.10)

แทนค่า เพื่อหากลุ่มตัวอย่างของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

$$n = \frac{652}{1 + 652 (0.10)^2}$$

$$= 87$$

แทนค่า เพื่อหากลุ่มตัวอย่างของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

$$n = \frac{79}{1 + 79(0.10)^2}$$

$$= 45$$

สามารถแสดงรายละเอียดได้ตามตารางที่ 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

		ประชากรทั้งหมด		ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	
หมู่ที่	ชื่อกองทุนหมู่บ้าน	กรรมการ กองทุน หมู่บ้าน	สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน	กรรมการ กองทุน หมู่บ้าน	สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน
2	บ้านงอย	9	115	8	15
4	บ้านโนนตูม	15	109	7	16
5	บ้านดอนยานาง	15	119	7	14
13	บ้านนาคำแก้ว	12	99	8	13
14	บ้านเลิงทอง	15	115	8	17
15	บ้านนาคำมูล	13	95	7	12
	รวม	79	652	45	87

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานวิจัย บทความ นโยบาย กฎระเบียบ คู่มือการดำเนินงาน และข้อมูลจากสื่อมวลชนต่าง ๆ

2. ศึกษาภาคสนามใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามปลายปิด เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของกรรมการ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในกองทุน ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก อาชีพ รายได้

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีระดับคะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วย	มีระดับคะแนนเท่ากับ 4
ไม่แน่ใจ	มีระดับคะแนนเท่ากับ 3
ไม่เห็นด้วย	มีระดับคะแนนเท่ากับ 2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีระดับคะแนนเท่ากับ 1

เกณฑ์การแปลความหมาย

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.80 ความหมาย การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 1.81 ถึง 2.60 ความหมาย การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

ค่าเฉลี่ย 2.61 ถึง 3.40 ความหมาย การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 ถึง 4.20 ความหมาย การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ค่าเฉลี่ย 4.21 ถึง 5.00 ความหมาย การนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติโดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเช่นเดียวกับส่วนที่ 2 โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อเกณฑ์ในการวัด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.80 ความหมาย ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จต่ำ

ค่าเฉลี่ย 1.81 ถึง 2.60 ความหมาย ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จค่อนข้างต่ำ

ค่าเฉลี่ย 2.61 ถึง 3.40 ความหมาย ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 ถึง 4.20 ความหมาย ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง

ค่าเฉลี่ย 4.21 ถึง 5.00 ความหมาย ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จสูง

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิด เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

วิธีการหาคุณภาพแบบสอบถาม

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการค้นคว้าจากทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ กองทุนทางสังคม และผลงานวิจัยด้านการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้มีเนื้อหาและข้อคำถามต่างๆตรงกับกรอบแนวคิดในการศึกษาที่ต้องการจะวัด

จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขและทดลองเก็บข้อมูล (Try Out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่จะทำการศึกษาวิจัย

2. การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทำการทดสอบกับประชาชนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ ครอนบาค (Cronbach)

สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

โดยที่

α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติได้เท่ากับ 0.83

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการนำนโยบายไปปฏิบัติได้เท่ากับ 0.89

ดังนั้นค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจึงมีความเชื่อมั่นเพียงพอที่จะนำแบบสอบถามมาใช้ในการดำเนินการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม ให้กับสมาชิกและกรรมการกองทุนหมู่บ้านในตำบลนาข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีจำนวนทั้งหมด 6 หมู่บ้าน โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
2. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการลงรหัสในแบบสอบถามเปลี่ยนข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาเป็นตัวเลข และทำการประมวลผลข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ซึ่งใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไป ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการศึกษาหาความแตกต่างของตัวแปร และศึกษาอิทธิพลของตัวแปร เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถาม ในกลุ่มที่มีตัวแปร 2 กลุ่ม เป็นอิสระจากกัน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ในกลุ่มที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) หรือทดสอบค่าเอฟ (F-test) ถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ LSD

2.2 การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ กรณีศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มกรรมการกองทุนหมู่บ้านและกลุ่มสมาชิกกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 132 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในกองทุนหมู่บ้าน ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน อาชีพ และรายได้ โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ได้แก่ นโยบาย ทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน และผู้ปฏิบัติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่ส่งผลต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในกองทุน ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุน อาชีพ และรายได้ โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยที่มีตัวแปร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ LSD

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ กับผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ โดยวิธีการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 3 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	59	44.7
หญิง	73	55.3
รวม	132	100.0

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.3 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.7

ตาราง 4 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 39 ปี	32	24.2
40 – 49 ปี	49	37.1
50 – 59 ปี	23	17.4
60 ปีขึ้นไป	28	21.2
รวม	132	100.0

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุ 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.1 รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.2 กลุ่มที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.2 และกลุ่มที่มีอายุ 50 – 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.4 ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	2	1.5
ประถมศึกษา	102	77.3
มัธยมศึกษา	24	18.2
ปริญญาตรี	4	3.0
รวม	132	100.0

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 77.3 รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.2 ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 3.0 และไม่ได้เรียนหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพในกองทุนหมู่บ้าน

สถานภาพในกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	45	34.1
สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	87	65.9
รวม	132	100.0

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 65.9 และเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 34.1

ตาราง 7 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน

ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3 ปี	29	22.0
4 – 5 ปี	75	56.8
6 ปีขึ้นไป	28	21.2
รวม	132	100.0

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน 4-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.8 รองลงมา ได้แก่ มีระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านต่ำกว่า 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.0 และมีระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านต่ำกว่า 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.2 ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	70	53.0
รับราชการ	3	2.3
ค้าขาย	14	10.6
รับจ้างทั่วไป	45	34.1
รวม	132	100.0

จากตาราง 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 53.0 รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 34.1 ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 10.6 และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 2.3 ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ต่อปี

รายได้(ต่อปี)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25,000 บาท	31	23.5
25,001 – 40,000 บาท	50	37.9
40,001 – 60,000 บาท	43	32.6
60,001 บาท ขึ้นไป	8	6.1
รวม	132	100.0

จากตาราง 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อปี 25,001 – 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.9 รองลงมาได้แก่ รายได้ต่อปี 40,001 – 60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.6 รายได้ต่อปีต่ำกว่า 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.5 และรายได้ต่อปี 60,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.1 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำ นโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ความหมาย
1. นโยบาย (X_1)	4.26	0.35	มากที่สุด
2. ทรัพยากร (X_2)	3.32	0.45	ปานกลาง
3. การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร (X_3)	2.72	0.56	ปานกลาง
4. ลักษณะของหน่วยงาน (X_4)	3.21	0.40	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วม (X_5)	4.19	0.47	มาก
6. ผู้นำไปปฏิบัติ (X_6)	4.10	0.63	มาก
รวม	3.63	0.26	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ที่เห็นด้วยมากที่สุดในด้านนโยบาย เห็นด้วยมากในด้านการมีส่วนร่วม และผู้นำไปปฏิบัติ และเห็นด้วยปานกลางในด้านการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร ลักษณะของหน่วยงาน และการมีส่วนร่วม

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านนโยบาย (X_1)

ปัจจัยด้านนโยบาย (X_1)	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ ความหมาย
1. เป็นนโยบายที่ทำให้ท่านสามารถสร้างรายได้	4.35	0.57	มากที่สุด
2. กองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาอาชีพ	4.36	0.61	มากที่สุด
3. กองทุนหมู่บ้านสามารถเป็นแหล่งเงินทุนของคนในชุมชน	4.36	0.57	มากที่สุด
4. เป็นนโยบายที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีงานทำ	4.17	0.69	มาก
5. เป็นนโยบายที่เน้นให้คนในชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการกองทุน	4.33	0.61	มากที่สุด
6. เป็นนโยบายที่เน้นพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน	4.17	0.70	มาก
7. เป็นนโยบายที่เน้นเสริมสร้างการเรียนรู้จัดการระบบเงินของคนในชุมชน	4.20	0.56	มาก
8. ท่านได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการประกอบอาชีพมาก	4.16	0.68	มาก
รวม	4.26	0.35	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในปัจจัยด้านนโยบาย พบว่า ภาพรวมโดยเฉลี่ยของความคิดเห็นที่เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.26 และ 0.35 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่

เห็นด้วยมากที่สุดในระดับดังต่อไปนี้ คือ เป็นนโยบายที่ทำให้ท่านสามารถสร้างรายได้ กองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาอาชีพ กองทุนหมู่บ้านสามารถเป็นแหล่งเงินทุนของคนในชุมชน และเป็นนโยบายที่เน้นให้คนในชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการกองทุน และผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากในระดับดังต่อไปนี้ คือ เป็นนโยบายที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีงานทำ เป็นนโยบายที่เน้นพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน เป็นนโยบายที่เน้นเสริมสร้างการเรียนรู้จัดการระบบเงินของคนในชุมชน และได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการประกอบอาชีพ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านทรัพยากร (X_2)

ปัจจัยด้านทรัพยากร (X_2)	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ ความหมาย
1. งบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้หมู่บ้านละ 1 ล้านบาทมีความเหมาะสม	3.75	1.10	มาก
2. กำหนดกรอบวงเงินกู้รายละไม่เกิน 20,000 บาทมีความเหมาะสม	3.82	1.00	มาก
3. ขั้นตอนการเบิกจ่ายมีความซ้ำซ้อน	2.89	1.30	ปานกลาง
4. เงินกองทุนกระจุกในกลุ่มบุคคล	3.07	1.24	ปานกลาง
5. การจัดสรรเงินมีความเป็นธรรม	4.02	0.69	มาก
6. จำนวนบุคลากรมีมากเกินไปไม่เหมาะสมกับปริมาณงาน	2.62	0.93	ปานกลาง
7. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารกองทุน	2.49	1.07	น้อย
8. คณะกรรมการมีประสบการณ์ในด้านการบริหารกองทุน	3.92	0.87	มาก
รวม	3.32	0.45	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในปัจจัยด้านทรัพยากร พบว่า ภาพรวมโดยเฉลี่ยของความคิดเห็นที่เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.32 และ 0.45 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากในระดับดังต่อไปนี้ คือ งบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้หมู่บ้านละ 1 ล้านบาทมีความ

เหมาะสม กำหนดกรอบวงเงินกู้ยืมไม่เกิน 20,000 บาท มีความเหมาะสม การจัดสรรเงินมีความเป็นธรรม และคณะกรรมการมีประสบการณ์ในด้านการบริหารกองทุน ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยปานกลางในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ ขั้นตอนการเบิกจ่ายมีความซ้ำซ้อน เงินกองทุนกระจุกในกลุ่มบุคคล และจำนวนบุคลากรมีมากเกินไปไม่เหมาะสมกับปริมาณงาน และผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารกองทุน

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร (X_3)

ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร (X_3)	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ ความหมาย
1. การติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานระหว่างกองทุนกับหน่วยงานของรัฐมีน้อย	2.18	0.91	น้อย
2. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานระหว่างกองทุนมีน้อย	2.24	0.86	น้อย
3. อาศัยข้อมูลจากสมาชิกเพื่อปรับปรุงกับดำเนินงานของกองทุน	3.97	0.79	มาก
4. การเผยแพร่ข้อมูลผลการปฏิบัติงานให้กับสมาชิกทราบมีน้อย	2.47	1.04	น้อย
รวม	2.72	0.56	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร พบว่า ภาพรวมโดยเฉลี่ยของความคิดเห็นที่เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.72 และ 0.56 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ อาศัยข้อมูลจากสมาชิกเพื่อปรับปรุงกับดำเนินงานของกองทุน และผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ การติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานระหว่างกองทุนกับหน่วยงาน

ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานระหว่างกองทุนมีน้อย และการเผยแพร่ข้อมูลผลการปฏิบัติงานให้กับสมาชิกทราบมีน้อย

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านลักษณะของหน่วยงาน (X_4)

ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงาน (X_4)	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ ความหมาย
1. การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือมีน้อย	2.28	0.97	น้อย
2. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจะรายงานต่อหน่วยงานระดับสูงให้ทราบทุกครั้ง	3.95	0.89	มาก
3. ไม่เคยมีตัวแทนจากหน่วยงานระดับสูงลงมาช่วยแก้ไข ปัญหา	2.28	1.15	น้อย
4. หน่วยงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้แม้ไม่มีประสบการณ์	3.60	1.02	มาก
5. การพึ่งพิงหน่วยงานอื่นมีบางครั้ง	3.93	0.74	มาก
รวม	3.21	0.40	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงาน พบว่า ภาพรวมโดยเฉลี่ยของความคิดเห็นที่เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.21 และ 0.40 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจะรายงานต่อหน่วยงานระดับสูงให้ทราบทุกครั้ง หน่วยงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้แม้ไม่มีประสบการณ์ และการพึ่งพิงหน่วยงานอื่นมีบางครั้ง และผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือมีน้อย และไม่เคยมีตัวแทนจากหน่วยงานระดับสูงลงมาช่วยแก้ไขปัญหา

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านการมีส่วนร่วม (X_5)

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (X_5)	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ ความหมาย
1. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการระดมความคิดเห็นค้นหาปัญหาจากชุมชน	4.19	0.63	มาก
2. กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการค้นหาความต้องการของชุมชน	4.10	0.76	มาก
3. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน	4.19	0.69	มาก
4. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมาก	4.28	0.70	มากที่สุด
รวม	4.19	0.47	มาก

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ภาพรวมโดยเฉลี่ยของความคิดเห็นที่เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.19 และ 0.47 ตามลำดับและเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุดในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมาก และผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการระดมความคิดเห็นค้นหาปัญหาจากชุมชน กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการค้นหาความต้องการของชุมชน และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านผู้นำไปปฏิบัติ (X_6)

ปัจจัยด้านผู้นำไปปฏิบัติ (X_6)	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ ความหมาย
1. คณะกรรมการมีความเข้าใจในระเบียบกฎเกณฑ์ของนโยบายเป็นอย่างดี	4.17	0.65	มาก
2. คณะกรรมการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจทุกครั้ง	4.05	0.70	มาก
3. คณะกรรมการมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้	4.07	0.84	มาก
รวม	4.10	0.63	มาก

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในปัจจัยด้านผู้นำไปปฏิบัติ พบว่า ภาพรวมโดยเฉลี่ยของความคิดเห็นที่เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.10 และ 0.63 ตามลำดับและเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากในทุกประเด็นดังต่อไปนี้ คือ คณะกรรมการมีความเข้าใจในระเบียบกฎเกณฑ์ของนโยบายเป็นอย่างดี คณะกรรมการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจทุกครั้ง และคณะกรรมการมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ (Y)

ผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ (Y)	$\bar{X}$	S.D.	เกณฑ์ ความหมาย
1. กองทุนหมู่บ้านของท่านสามารถนำเงินมาหมุนเวียนให้ กู้ใหม่ได้	4.24	0.68	มากที่สุด
2. เกิดความสามัคคีในชุมชนเพิ่มมากขึ้น	4.24	0.70	มากที่สุด
3. คนในชุมชนมีความรู้ความสามารถในการบริหาร จัดการเงินของตนเองมากขึ้น	4.20	0.76	มาก
4. คนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้	4.05	0.72	มาก
5. ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่คนในชุมชน	4.14	0.67	มาก
6. การว่างงานในชุมชนลดน้อยลง	3.82	0.73	มาก
7. ประชาชนมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น	4.06	0.66	มาก
8. สร้างโอกาสให้คนในชุมชนเข้าถึงแหล่งเงินทุน	4.24	0.61	มากที่สุด
9. ส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.17	0.62	มาก
รวม	4.13	0.37	มาก

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ พบว่า ภาพรวมโดยเฉลี่ยของความคิดเห็นที่เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.13 และ 0.37 ตามลำดับและเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุดในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ กองทุนหมู่บ้านของท่านสามารถนำเงินมาหมุนเวียนให้กู้ใหม่ได้ เกิดความสามัคคีในชุมชนเพิ่มมากขึ้น และสร้างโอกาสให้คนในชุมชนเข้าถึงแหล่งเงินทุน และผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ คนในชุมชนมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการเงินของตนเองมากขึ้น คนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่คนในชุมชน การว่างงานในชุมชนลดน้อยลง ประชาชนมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น และส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ที่ส่งผลต่อบัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในกองทุน ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุน อาชีพ และรายได้ โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยที่มีตัวแปร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน ใช้การทดสอบค่าที (t-test) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือการทดสอบค่าเอฟ (F-test) หากพบว่ามีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD ดังต่อไปนี้

ตาราง 18 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างเพศกับบัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

บัณฑิตที่มีอิทธิพลต่อการ นำนโยบายไปปฏิบัติ	เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig
นโยบาย	ชาย	59	4.26	0.40	130	-0.20	.061
	หญิง	73	4.27	0.31			
ทรัพยากร	ชาย	59	3.26	0.49	130	-0.11	.377
	หญิง	73	3.36	0.42			
การติดต่อสื่อสารภายใน และระหว่างองค์กร	ชาย	59	2.71	0.64	130	-1.51	.237
	หญิง	73	2.72	0.50			
ลักษณะของหน่วยงานที่ นำนโยบายไปปฏิบัติ	ชาย	59	3.21	0.43	130	0.07	.621
	หญิง	73	3.21	0.38			
การมีส่วนร่วมของ ประชาชน	ชาย	59	4.10	0.54	130	-2.05	.064
	หญิง	73	4.26	0.39			
ผู้ปฏิบัติ	ชาย	59	4.04	0.69	130	-0.97	.473
	หญิง	73	4.15	0.57			
ผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ	ชาย	59	4.06	0.41	130	-2.01	.375
	หญิง	73	4.19	0.32			

จากตาราง 18 แสดงว่า เพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบัณฑิตในด้านนโยบาย ทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ปฏิบัติ และผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างอายุกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ นำนโยบายไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
นโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	0.92	3	0.31	2.56	.058
	ภายในกลุ่ม	15.37	128	0.12		
	รวม	16.289	131			
ทรัพยากร	ระหว่างกลุ่ม	0.51	3	0.17	0.83	.479
	ภายในกลุ่ม	26.30	128	0.021		
	รวม	26.81	131			
การติดต่อสื่อสารภายใน และระหว่างองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	1.93	3	0.64	2.08	.106
	ภายในกลุ่ม	39.67	128	0.31		
	รวม	41.60	131			
ลักษณะของหน่วยงานที่ นำนโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.37	3	0.12	0.77	.512
	ภายในกลุ่ม	20.62	128	0.16		
	รวม	20.99	131			
การมีส่วนร่วมของ ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	0.35	3	0.12	0.53	.664
	ภายในกลุ่ม	28.41	128	0.22		
	รวม	28.77	131			
ผู้ปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	2.36	3	0.79	2.04	.112
	ภายในกลุ่ม	49.36	128	0.39		
	รวม	51.72	131			
ผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.25	3	0.08	0.60	.619
	ภายในกลุ่ม	17.76	128	0.14		
	รวม	18.00	131			

จากตาราง 19 แสดงว่า อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบริษัทในด้านนโยบาย ทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ปฏิบัติ และผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างระดับการศึกษากับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ นำนโยบายไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
นโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	2.09	3	0.70	6.26*	.001
	ภายในกลุ่ม	14.20	128	0.11		
	รวม	16.29	131			
ทรัพยากร	ระหว่างกลุ่ม	.93	3	0.31	1.53	.209
	ภายในกลุ่ม	25.88	128	0.20		
	รวม	26.81	131			
การติดต่อสื่อสารภายใน และระหว่างองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	0.15	3	0.05	0.15	.929
	ภายในกลุ่ม	41.45	128	0.32		
	รวม	41.60	131			
ลักษณะของหน่วยงานที่ นำนโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.10	3	0.03	0.20	.896
	ภายในกลุ่ม	20.90	128	0.16		
	รวม	21.00	131			
การมีส่วนร่วมของ ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	0.26	3	0.09	0.39	.760
	ภายในกลุ่ม	28.50	128	0.22		
	รวม	28.77	131			
ผู้ปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.63	3	0.21	0.52	.667
	ภายในกลุ่ม	51.10	128	0.40		
	รวม	51.72	131			
ความสำเร็จของการนำ นโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.35	3	0.12	0.09	.469
	ภายในกลุ่ม	17.65	128	0.14		
	รวม	18.00	131			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในด้านนโยบายแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD ดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ต่อปัจจัยด้านนโยบายที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ไม่ได้เรียน	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ปริญญาตรี
ไม่ได้เรียน	3.38		*	*	*
ประถมศึกษา	4.25				
มัธยมศึกษา	4.35				
ปริญญาตรี	4.53				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ กับกลุ่มที่เรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือกับกลุ่มที่เรียนระดับมัธยมศึกษา และกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือกับกลุ่มที่เรียนระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านนโยบาย แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 22 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างสถานภาพในกองทุนกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ นำนโยบายไปปฏิบัติ	สถานภาพ	N	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig
นโยบาย	กรรมการ	45	4.23	0.40	130	-0.70	.440
	สมาชิก	87	4.28	0.33	75.22		
ทรัพยากร	กรรมการ	45	3.42	0.36	130	1.83	.056
	สมาชิก	87	3.27	0.49	113.34		
การติดต่อสื่อสารภายใน และระหว่างองค์กร	กรรมการ	45	2.64	0.58	130	-1.13	.927
	สมาชิก	87	2.76	0.56	85.99		
ลักษณะของหน่วยงานที่ นำนโยบายไปปฏิบัติ	กรรมการ	45	3.28	0.37	130	1.60	.228
	สมาชิก	87	3.17	0.41	99.29		
การมีส่วนร่วมของ ประชาชน	กรรมการ	45	4.24	0.40	130	0.97	.322
	สมาชิก	87	4.16	0.50	109.70		
ผู้ปฏิบัติ	กรรมการ	45	4.19	0.53	130	1.14	.347
	สมาชิก	87	4.05	0.67	109.10		
ผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ	กรรมการ	45	4.17	0.35	130	0.91	.975
	สมาชิก	87	4.11	0.38	96.26		

จากตาราง 22 แสดงว่า สถานภาพในกองทุนที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบัณฑิตในด้านนโยบาย ทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ปฏิบัติ และผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับ
กองทุนกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ นำนโยบายไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
นโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	0.25	3	0.13	1.01	.368
	ภายในกลุ่ม	16.04	128	0.12		
	รวม	16.29	131			
ทรัพยากร	ระหว่างกลุ่ม	0.97	2	0.49	2.42	.093
	ภายในกลุ่ม	25.85	129	0.20		
	รวม	26.81	131			
การติดต่อสื่อสารภายใน และระหว่างองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	0.08	2	0.04	0.12	.886
	ภายในกลุ่ม	41.52	129	0.32		
	รวม	41.60	131			
ลักษณะของหน่วยงานที่ นำนโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	1.15	2	0.57	3.73 [*]	.027
	ภายในกลุ่ม	19.85	129	0.15		
	รวม	20.99	131			
การมีส่วนร่วมของ ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	0.29	2	0.15	0.67	.515
	ภายในกลุ่ม	28.47	129	0.22		
	รวม	28.77	131			
ผู้ปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.83	2	0.41	1.05	.353
	ภายในกลุ่ม	50.89	129	0.40		
	รวม	51.72	131			
ผลของการนำนโยบายไป ปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.06	2	0.03	0.20	.820
	ภายในกลุ่ม	17.95	129	0.14		
	รวม	18.00	131			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่า ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในด้านลักษณะของหน่วยงานที่นานโยบายไปปฏิบัติแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD ดังแสดงในตาราง 24

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนที่แตกต่างกัน ต่อปัจจัยในด้านลักษณะของหน่วยงานที่นานโยบายไปปฏิบัติ ที่มีอิทธิพลต่อการนานโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุน	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 3 ปี	4-5 ปี	6 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 3 ปี	3.33			*
4-5 ปี	3.22			
6 ปีขึ้นไป	3.05			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีระยะเวลาเกี่ยวข้องกับกองทุนต่ำกว่า 3 ปี กับกลุ่มที่มีระยะเวลาเกี่ยวข้องกับกองทุน 6 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนานโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านลักษณะของหน่วยงานที่นานโยบายไปปฏิบัติ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 25 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างอาชีพกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ นำนโยบายไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
นโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	0.06	3	0.02	0.17	.917
	ภายในกลุ่ม	16.23	128	0.13		
	รวม	16.29	131			
ทรัพยากร	ระหว่างกลุ่ม	2.00	3	0.67	3.44 [*]	.019
	ภายในกลุ่ม	24.81	128	0.19		
	รวม	26.81	131			
การติดต่อสื่อสารภายใน และระหว่างองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	2.80	3	0.93	3.08 [*]	.030
	ภายในกลุ่ม	38.80	128	0.30		
	รวม	41.60	131			
ลักษณะของหน่วยงานที่ นำนโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	1.89	3	0.63	4.22 [*]	.007
	ภายในกลุ่ม	19.10	128	0.15		
	รวม	20.99	131			
การมีส่วนร่วมของ ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	2.47	3	0.82	4.01 [*]	.009
	ภายในกลุ่ม	26.29	128	0.21		
	รวม	28.77	131			
ผู้ปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	3.69	3	1.23	3.28 [*]	.023
	ภายในกลุ่ม	48.03	128	0.38		
	รวม	51.72	131			
ผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	1.04	3	0.35	2.63	.053
	ภายในกลุ่ม	16.96	128	0.13		
	รวม	18.00	131			

^{*} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 แสดงว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบาย

ไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD ดังแสดงในตาราง 26

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ โดยจำแนกตามอาชีพที่แตกต่างกัน

ปัจจัยที่มีอิทธิพล		อาชีพ				
ต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ	อาชีพ	$\bar{X}$	เกษตรกร	รับราชการ	ค้าขาย	รับจ้างทั่วไป
ทรัพยากร	เกษตรกร	3.37				*
	รับราชการ	3.67				
	ค้าขาย	3.51				*
	รับจ้างทั่วไป	3.17				
การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร	เกษตรกร	2.75		*		
	รับราชการ	3.58			*	*
	ค้าขาย	2.68				
	รับจ้างทั่วไป	2.62				
ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ	เกษตรกร	3.27		*		*
	รับราชการ	3.80			*	*
	ค้าขาย	3.14				
	รับจ้างทั่วไป	3.10				
การมีส่วนร่วมของประชาชน	เกษตรกร	4.29		*		
	รับราชการ	3.50			*	*
	ค้าขาย	4.07				
	รับจ้างทั่วไป	4.12				
ผู้ปฏิบัติ	เกษตรกร	4.22		*		*
	รับราชการ	3.33				
	ค้าขาย	4.07				
	รับจ้างทั่วไป	3.96				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไปกับกลุ่มอาชีพเกษตรกร และกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไปกับกลุ่มอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านทรัพยากร แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผู้ตอบแบบสอบถามกับกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพเกษตรกร กลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพค้าขาย และกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอาชีพเกษตรกรกับกลุ่มอาชีพรับราชการ กลุ่มอาชีพเกษตรกรกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป กลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพค้าขาย และกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผู้ตอบแบบสอบถามกับกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพเกษตรกร กลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพค้าขาย และกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอาชีพเกษตรกรกับกลุ่มอาชีพรับราชการ และกลุ่มอาชีพเกษตรกรกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านผู้ปฏิบัติ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 27 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นระหว่างรายได้กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ นำนโยบายไปปฏิบัติ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
นโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	0.04	2	0.02	0.15	.861
	ภายในกลุ่ม	16.25	129	0.13		
	รวม	16.29	131			
ทรัพยากร	ระหว่างกลุ่ม	0.85	2	0.42	2.10	.126
	ภายในกลุ่ม	25.97	129	0.20		
	รวม	26.81	131			
การติดต่อสื่อสารภายใน และระหว่างองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	0.51	2	0.25	0.80	.454
	ภายในกลุ่ม	41.09	129	0.32		
	รวม	41.60	131			
ลักษณะของหน่วยงานที่ นำนโยบายไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.28	2	0.14	0.88	.415
	ภายในกลุ่ม	20.71	129	0.16		
	รวม	20.99	131			
การมีส่วนร่วมของ ประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	0.33	2	0.16	0.74	.479
	ภายในกลุ่ม	28.44	129	0.22		
	รวม	28.77	131			
ผู้ปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	1.98	2	0.99	2.56	.081
	ภายในกลุ่ม	49.74	129	0.39		
	รวม	51.72	131			
ผลของการนำนโยบาย ไปปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	0.39	2	0.19	1.42	.247
	ภายในกลุ่ม	17.62	129	0.14		
	รวม	18.00	131			

จากตาราง 27 แสดงว่า กลุ่มรายได้ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในด้านนโยบาย
ทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ
การมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ปฏิบัติ และผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ
ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนโยบาย(X_1) ปัจจัย
ด้านทรัพยากร (X_2) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร (X_3) ปัจจัยด้าน
ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (X_4) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน
(X_5) ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ (X_6) กับผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ (Y)
โดยวิธีการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

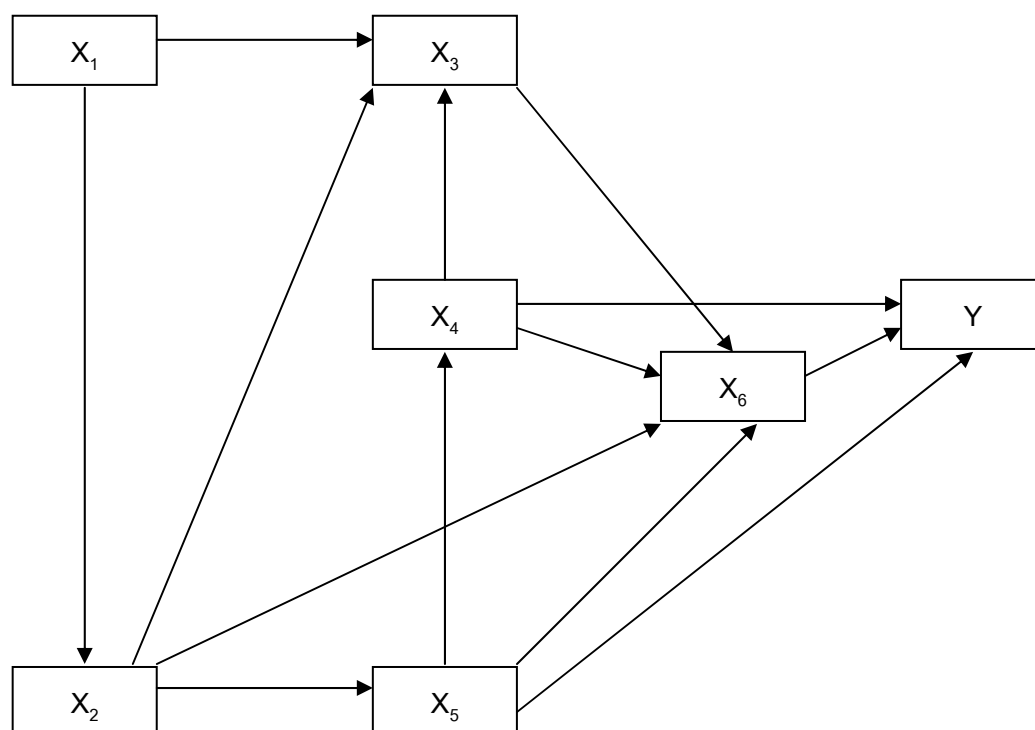
ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกตัวแปรอิสระที่ใช้ในการสร้างแบบจำลองหรือโมเดลสมการ
โครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ตาราง 28 ค่า Correlation Matrix ของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำ
นโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	Y
Pearson Product Moment Correlation Coefficient = r							
X_1	1.000						
X_2	-.036	1.000					
X_3	-.077	.289	1.000				
X_4	.059	.040	.307	1.000			
X_5	.374	-.153	-.104	.129	1.000		
X_6	.323	.098	.045	.175	.530	1.000	
Y	.369	-.132	-.018	.380	.525	.586	1.000

จากตาราง 28 พบว่าตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 6 ตัวได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย (X_1) ปัจจัยด้านทรัพยากร (X_2) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร (X_3) ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ (X_4) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (X_5) และปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ (X_6) มีความสัมพันธ์กันทางบวกและทางลบอยู่ในระดับไม่สูง ($r < .80$ และ $r > -.80$) จึงไม่ก่อให้เกิดสภาวะ multicollinearity ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องตัดตัวแปรอิสระตัวใดตัวหนึ่งออกจากการวิเคราะห์เส้นทางในครั้งนี้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546 : 224-227)

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยมีแนวความคิดในการสร้างแบบจำลอง (Model) สมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 ตัวแบบแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

จากภาพประกอบ 10 สามารถเขียนสมการโครงสร้างที่ต้องทำการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอย ดังต่อไปนี้

$$Y = P_{Y4}X_4 + P_{Y5}X_5 + P_{Y6}X_6$$

$$X_6 = P_{62}X_2 + P_{63}X_3 + P_{64}X_4 + P_{65}X_5$$

$$X_5 = P_{52}X_2$$

$$X_4 = P_{45}X_5$$

$$X_3 = P_{31}X_1 + P_{32}X_2 + P_{34}X_4$$

$$X_2 = P_{21}X_1$$

ตาราง 29 ค่าต่าง ๆ ทางสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์เส้นทางด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) วิธีทางตรง (Enter) ที่ยังไม่ได้ปรับ

Structural Equation	ค่าสัมประสิทธิ์ เส้นทาง	T	Sig.t	R ²	SEE	F	Sig.F
$Y = P_{Y4}X_4 + P_{Y5}X_5 + P_{Y6}X_6$	$P_{Y4} = .275^*$	4.252	.000	.480	.270	39.461	.000
	$P_{Y5} = .386^*$	3.789	.000				
	$P_{Y6} = .285^*$	5.099	.000				
$X_6 = P_{62}X_2 + P_{63}X_3 + P_{64}X_4 + P_{65}X_5$	$P_{62} = .171^*$	2.220	.028	.324	.525	15.213	.000
	$P_{63} = .025$	.314	.754				
	$P_{64} = .090$	1.156	.250				
	$P_{65} = .548^*$	7.301	.000				
$X_5 = P_{52}X_2$	$P_{52} = -.153$	-1.770	.079	.024	.465	3.133	.079
$X_4 = P_{45}X_5$	$P_{45} = .129$	1.479	.142	.017	.399	2.187	.142
$X_3 = P_{31}X_1 + P_{32}X_2 + P_{34}X_4$	$P_{31} = -.085$	-1.056	.293	.178	.517	9.248	.000
	$P_{32} = .274^*$	3.408	.001				
	$P_{34} = .301^*$	3.752	.000				
$X_2 = P_{21}X_1$	$P_{21} = -.036$	-.411	.682	.001	.454	.169	.682

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 เมื่อแทนค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) วิธีทางตรง (Enter) ที่ยังไม่ได้ปรับลงในสมการโครงสร้าง ผลปรากฏดังนี้

$$Y = .275 X_4 + .386 X_5 + .285 X_6$$

$$X_6 = .171 X_2 + .025 X_3 + .090 X_4 + .548 X_5$$

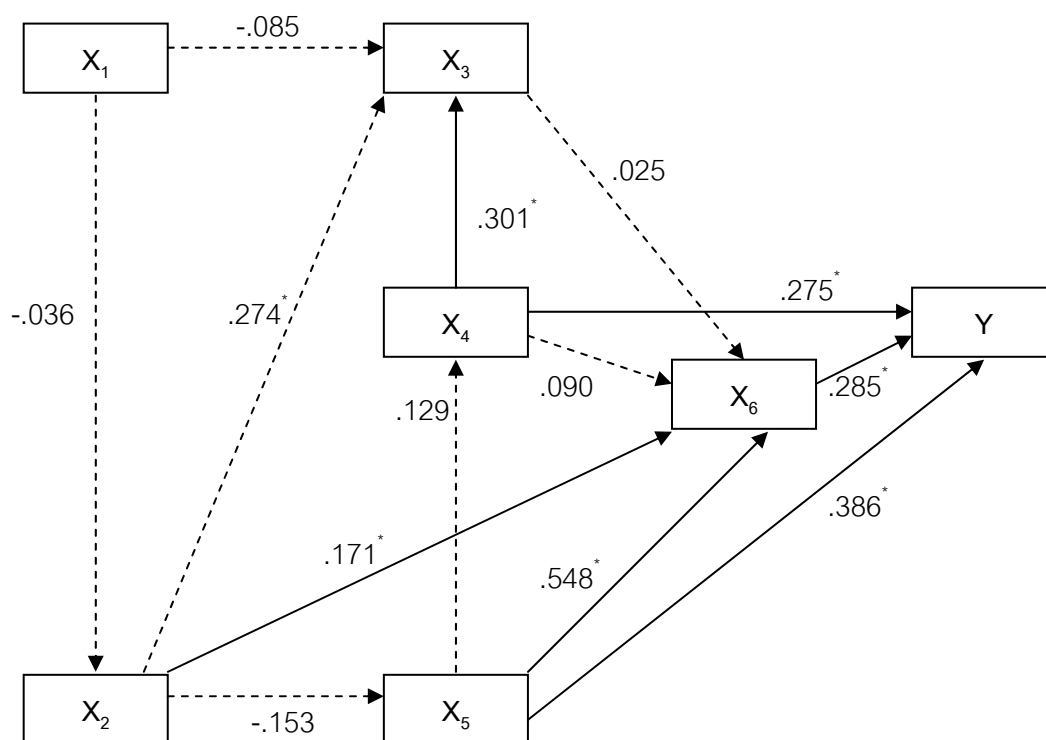
$$X_5 = -.153 X_2$$

$$X_4 = .129 X_3$$

$$X_3 = -.085 X_1 + .274 X_2 + .301 X_4$$

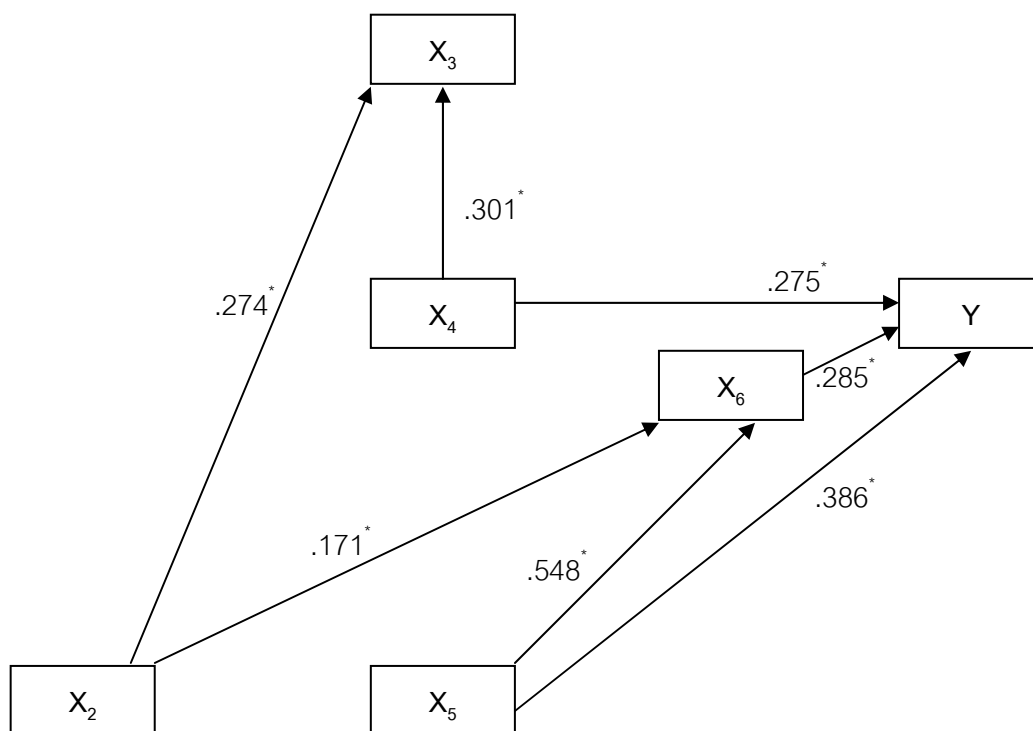
$$X_2 = -.036 X_1$$

เมื่อแทนค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) วิธีทางตรง (Enter) ลงในแบบจำลองเส้นทางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ดังภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการน่านโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ที่ยังไม่ได้ปรับ

จากภาพประกอบ 11 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยยังไม่เหมาะสม เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางบางค่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงต้องตัดตัวแปรที่ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออกจนกว่าค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางทุกค่าจะมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะเป็นแบบจำลองเส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติที่ดีที่สุด (ลดรูป) ดังภาพประกอบ 12

ภาพประกอบ 12 เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ที่ได้ปรับแล้ว (ลดรูป)

จากภาพประกอบ 3 สามารถเขียนสมการโครงสร้างได้ดังนี้

$$Y = P_{Y4}X_4 + P_{Y5}X_5 + P_{Y6}X_6$$

$$X_6 = P_{Y2}X_2 + P_{Y5}X_5$$

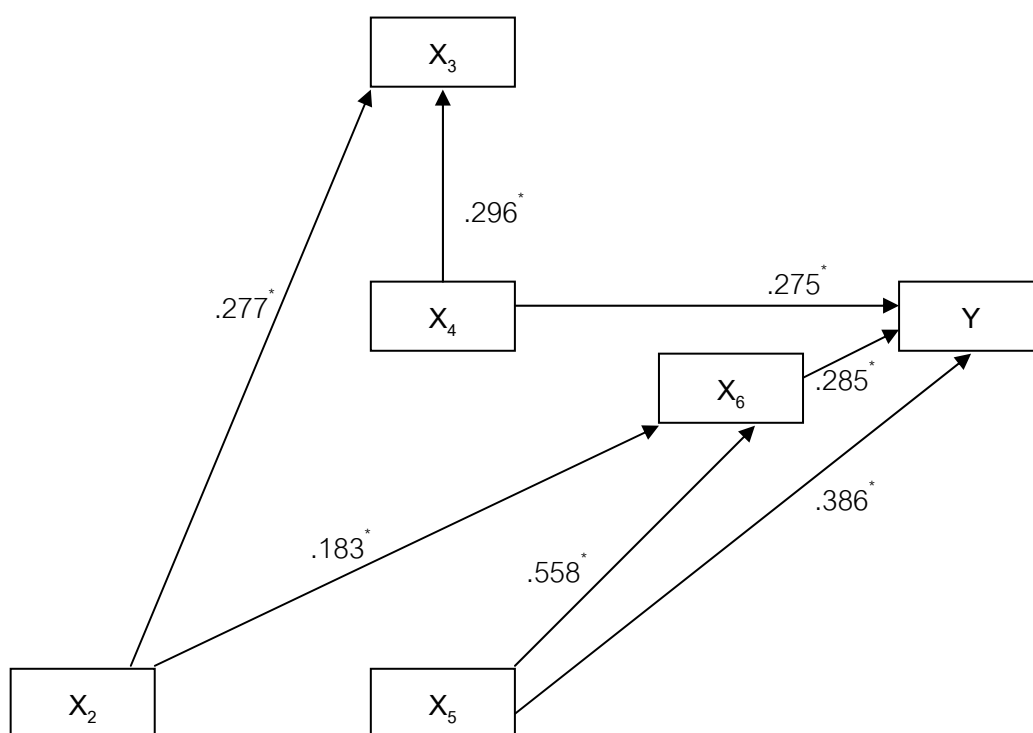
$$X_3 = P_{32}X_2 + P_{34}X_4$$

ตาราง 30 ค่าต่าง ๆ ทางสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์เส้นทางด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) วิธีทางตรง (Enter) ที่ได้ปรับ (ลดรูป) และวิเคราะห์ใหม่แล้ว

Structure Equation	ค่าสัมประสิทธิ์ เส้นทาง	T	Sig.t	R ²	SEE	F	Sig.F
$Y = P_{Y4}X_4 + P_{Y5}X_5 + P_{Y6}X_6$	$P_{Y4} = .275^*$	4.252	.000	.480	.270	39.461	.000
	$P_{Y5} = .386^*$	3.789	.000				
	$P_{Y6} = .285^*$	5.099	.000				
$X_6 = P_{Y2}X_2 + P_{Y5}X_5$	$P_{Y2} = .183^*$	2.484	.014	.314	.524	29.528	.000
	$P_{Y5} = .558^*$	7.567	.000				
$X_3 = P_{32}X_2 + P_{34}X_4$	$P_{32} = .277^*$	3.450	.001	.171	.517	13.303	.000
	$P_{34} = .296^*$	3.693	.000				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 เมื่อแทนค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง ที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) วิธีทางตรง (Enter) ที่ได้ปรับ และวิเคราะห์ใหม่แล้วลงในแบบจำลองเส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ดังภาพประกอบ 13

ภาพประกอบ 13 เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ที่ได้รับและวิเคราะห์ใหม่แล้ว

จากการวิเคราะห์ สามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติมีเพียงแค่ X_4 X_5 และ X_6 เท่านั้น

จากตาราง 30 เมื่อแทนค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง ที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis) วิธีทางตรง (Enter) ที่ได้รับ และวิเคราะห์ใหม่แล้วลงในสมการโครงสร้าง ผลปรากฏดังนี้

$$Y = .275 X_4 + .386 X_5 + .285 X_6$$

$$X_6 = .183 X_2 + .558 X_5$$

$$X_3 = .277 X_2 + .296 X_4$$

ตาราง 31 การแยกส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ประเภทความสัมพันธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร							
	YX_2	YX_4	YX_5	YX_6	X_6X_2	X_6X_5	X_3X_2	X_3X_4
1) ความสัมพันธ์ร่วมทั้งหมด	-.132	.380	.525	.586	.098	.530	.289	.307
2) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล								
ผลทางตรง	-	.275	.386	.285	.183	.558	.277	.296
ผลทางอ้อม	.052	-	.159	-	-	-	-	-
รวม	.052	.275	.545	.285	.183	.558	.277	.296
3) ความสัมพันธ์ที่ไม่ใช่เชิงสาเหตุและผล	-.184	.105	-.020	.301	-.085	-.028	.012	.011

หมายเหตุ (ก) ผลทางอ้อมของ YX_2 เท่ากับ $(.183 \times .285)$

(ข) ผลทางอ้อมของ YX_5 เท่ากับ $(.558 \times .285)$

(ค) ความสัมพันธ์ร่วมทั้งหมด ได้จากค่าของสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรแต่ละคู่

(ง) ความสัมพันธ์ที่ไม่ใช่เชิงสาเหตุและผล คือผลต่างระหว่าง ความสัมพันธ์ร่วมทั้งหมด ลบ ผลรวมของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล

จากตาราง 31 ผลการวิเคราะห์แบบจำลอง(โมเดลสมการโครงสร้าง) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ผลปรากฏดังนี้

เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวม เรียงลำดับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยด้านทรัพยากร โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ .545 .285 .275 และ .052 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรง เรียงลำดับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้าน

ผู้ปฏิบัติ และปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .386 .285 และ .275 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การผันแปร (R^2) กล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ และปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถอธิบายการผันแปรของผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติได้ร้อยละ 48

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมที่มีต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติสูงสุด โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านผู้ปฏิบัติ เท่ากับ .159

และเมื่อพิจารณาปัจจัยด้านทรัพยากร พบว่า มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ เท่ากับ .052

นอกจากนี้การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร จะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยด้านทรัพยากร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .296 และ .277 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ จะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านทรัพยากร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .558 และ .183 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ได้รับอิทธิพลทางตรงมาจาก ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ และปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมจาก ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนและปัจจัยด้านทรัพยากรที่ส่งผ่านปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ เช่นเดียวกัน นอกจากนี้การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ยังมีเหตุมาจากปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยด้านทรัพยากร ส่วนปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ มีเหตุมาจาก ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านทรัพยากร

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .275 .386 และ .285 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การผันแปร (R^2)

กล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ สามารถอธิบายการผันแปรความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติได้ร้อยละ 48

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ปัจจัยด้านทรัพยากร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยปัจจัยด้านทรัพยากรมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยผ่านปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ

ส่วนปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยผ่านปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร และปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ตาราง 32 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ความคิดเห็นของประชาชน	จำนวนผู้ตอบ	จำนวนร้อยละ
1. ระยะเวลาในการชำระเงินคืนสั้นเกินไป	84	62.2
2. วงเงินกู้ที่จัดสรรให้แก่สมาชิกไม่เพียงพอต่อความต้องการ	81	60.0
3. งบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่หมู่บ้านไม่เพียงพอ	72	53.3
4. สมาชิกขาดความเข้าใจในการประกอบอาชีพ	58	43.0
5. คณะกรรมการไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารกองทุน	47	34.8
6. สมาชิกคืนเงินล่าช้า	46	34.1
7. คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการทำบัญชี	44	32.6
8. สมาชิกกู้เงินนำมาใช้ผิดวัตถุประสงค์	44	32.6
9. สมาชิกยังไม่ทราบบทบาทของตนเองตลอดจนกฎเกณฑ์ต่างๆของกองทุน	42	31.1
10. สมาชิกไม่เข้าร่วมประชุม	35	25.9
11. สมาชิกไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน	32	23.7
12. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้หะหลวม	27	20.0

จากตารางข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงอุปสรรคในเรื่องของระยะเวลาในการชำระเงินคืนสั้นเกินไป วงเงินกู้ที่จัดสรรให้แก่สมาชิกไม่เพียงพอต่อความต้องการ อุปสรรคในเรื่องของงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่หมู่บ้านไม่เพียงพอ สมาชิกขาดความเข้าใจในการประกอบอาชีพ คณะกรรมการไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารกองทุน สมาชิกคืนเงินล่าช้า คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการทำบัญชี สมาชิกกู้เงินนำมาใช้ผิดวัตถุประสงค์ สมาชิกยังไม่ทราบบทบาทของตนเองตลอดจนกฎเกณฑ์ต่างๆของกองทุน สมาชิกไม่เข้าร่วมประชุม สมาชิกไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน และหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้หะหลวม ตามลำดับ

ตาราง 33 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ความคิดเห็นของประชาชน	จำนวนผู้ตอบ	จำนวนร้อยละ
1. ขยายวงเงินกู้ให้แก่สมาชิก	91	67.4
2. เพิ่มงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่หมู่บ้าน	81	60.0
3. ขยายระยะเวลาในการชำระเงินตามความเหมาะสม แล้วแต่กรณี	79	58.5
4. ฝึกอบรมการบริหารเงินกองทุนให้แก่คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	72	53.3
5. ฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่สมาชิก	63	46.7
6. ฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจในเรื่องการทำบัญชีให้แก่ คณะกรรมการกองทุน	60	44.4
7. สร้างความเข้าใจในบทบาทและจิตสำนึกในการเป็น เจ้าของกองทุน	56	41.5
8. ประชาสัมพันธ์วันประชุมให้สมาชิกทราบโดยทั่วถึงกัน	47	34.8
9. เพิ่มหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้	41	30.4
10. เพิ่มมาตรการกับสมาชิกที่กู้เงินนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์	41	30.4

จากตารางข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขยายวงเงินกู้ให้แก่สมาชิก เพิ่มงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่หมู่บ้าน ขยายระยะเวลาในการชำระเงินตามความเหมาะสมแล้วแต่กรณี ฝึกอบรมการบริหารเงินกองทุนให้แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่สมาชิก ฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจในเรื่องการทำบัญชีให้แก่คณะกรรมการกองทุน สร้างความเข้าใจในบทบาทและจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของกองทุน ประชาสัมพันธ์วันประชุมให้สมาชิกทราบทั่วถึงกัน เพิ่มหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้ และเพิ่มมาตรการกับสมาชิกที่กู้เงินนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของกองทุน ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ โดยมีสมมติฐานในการวิจัยดังนี้ คือ (1) ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ (2) ปัจจัยด้านนโยบาย ทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยศึกษาจากบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในเขตพื้นที่ตำบลนาข่าอำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานี ที่ได้รับการจัดสรรเงินประกอบด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เจาะจงศึกษาในเขตพื้นที่ตำบลนาข่าอำเภอเมือง จากนั้นผู้วิจัยเลือกใช้กระบวนการสุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาในฐานะตัวแทนของประชากรทั้งหมด ด้วยการเลือกแบบสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนหมู่บ้านที่มีผลการบริหารจัดการปานกลาง (AA) ต่อหมู่บ้านที่มีผลการบริหารจัดการดี (AAA) จะได้จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 6 หมู่บ้าน โดยมีกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวน 45 คน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านอีกจำนวน 87 คน รวมทั้งสิ้น 132 คน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการศึกษา คือ ศึกษาภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของกรรมการ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในกองทุน ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก อาชีพ รายได้

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale)

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายปิด เกี่ยวกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิธสเกล (Likert Scale)

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามโดยครบถ้วนแล้ว จากนั้นได้นำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพรรณนา โดยเป็นการนำเสนอในลักษณะต่าง ๆ ของข้อมูลทั่วไป โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับสถิติอนุมาน โดยใช้ค่า t-test และ One-way Anova และหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทางเพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.3 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.7 ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุ 40 – 49 ปี รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 39 ปี กลุ่มที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และกลุ่มที่มีอายุ 50 – 59 ปี ตามลำดับด้านการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรี และไม่ได้เรียนหนังสือ ตามลำดับ และทางด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 65.9 และเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 34.1 ส่วนทางด้านระยะเวลาในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนหรือกรรมการกองทุนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน 4-5 ปี ด้านอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย และรับราชการ ตามลำดับ ด้านรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อปี 25,001 – 40,000 บาท

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ที่เห็นด้วยมากที่สุดในด้านนโยบาย เห็นด้วยมากในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และผู้ปฏิบัติ เห็นด้วยปานกลางในด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร และลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ผลของการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็น ที่ส่งผลต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ในกองทุน ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุน อาชีพ และรายได้ มีดังต่อไปนี้

2.1 เพศที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในด้านนโยบายทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ปฏิบัติ และผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน

2.2 อายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในด้านนโยบาย ทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ปฏิบัติ และผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน

2.3 ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในด้านนโยบาย แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD มีผลดังนี้คือ ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ กับกลุ่มที่เรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือกับกลุ่มที่เรียนระดับมัธยมศึกษา และกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือกับกลุ่มที่เรียนระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านนโยบาย แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2.4 สถานภาพในกองทุนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านนโยบาย ทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ปฏิบัติ และผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน

2.5 ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD มีผลดังนี้คือ ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีระยะเวลาเกี่ยวข้องกับกองทุนต่ำกว่า 3 ปี กับกลุ่มที่มีระยะเวลาเกี่ยวข้องกับกองทุน 6 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2.6 อาชีพที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในด้านทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร ภายในและระหว่างองค์กร และผู้ปฏิบัติ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และอาชีพที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมของประชาชน แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD มีผลดังนี้คือ ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไปกับกลุ่มอาชีพเกษตรกร และกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไปกับกลุ่มอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ในด้านทรัพยากร แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพเกษตรกร กลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพค้าขาย และกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอาชีพเกษตรกรกับกลุ่มอาชีพรับราชการ กลุ่มอาชีพเกษตรกรกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป กลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพค้าขาย และกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผู้ตอบแบบสอบถามกับกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพเกษตรกร กลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพค้าขาย และกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของประชาชน แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอาชีพเกษตรกรกับกลุ่มอาชีพรับราชการ และกลุ่มอาชีพเกษตรกรกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านผู้ปฏิบัติ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2.7 กลุ่มรายได้ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในด้านนโยบาย ทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ปฏิบัติ และผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์แบบจำลอง (โมเดลสมการโครงสร้าง) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ผลปรากฏดังนี้

เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวม เรียงลำดับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยด้านทรัพยากร โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ .545 .285 .275 และ .052 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรง เรียงลำดับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ และปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .386 .285 และ .275 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การผันแปร (R^2) กล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ และปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถอธิบายการผันแปรของผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติได้ร้อยละ 48

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมที่มีต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติสูงสุด โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านผู้ปฏิบัติ เท่ากับ .159

และเมื่อพิจารณาปัจจัยด้านทรัพยากร พบว่า มีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ เท่ากับ .052

นอกจากนี้การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร จะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยด้านทรัพยากร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .296 และ .277 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ จะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านทรัพยากร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .558 และ .183 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ได้รับอิทธิพลทางตรงมาจากปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ และปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมจาก

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านทรัพยากร ที่ส่งผ่านปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ เช่นเดียวกัน นอกจากนี้การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ยังมีเหตุมาจากปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยด้านทรัพยากร ส่วนปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ มีเหตุมาจากปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยด้านทรัพยากร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ พบว่า ภาพรวมโดยเฉลี่ยของความคิดเห็นที่เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.13 และ 0.37 ตามลำดับและเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากที่สุดในระดับดังต่อไปนี้ คือ กองทุนหมู่บ้านของท่านสามารถนำเงินมาหมุนเวียนให้กู้ใหม่ได้ เกิดความสามัคคีในชุมชนเพิ่มมากขึ้น และสร้างโอกาสให้คนในชุมชนเข้าถึงแหล่งเงินทุน และผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยมาก ในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ คนในชุมชนมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการการเงินของตนเองมากขึ้น คนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่คนในชุมชน การว่างงานในชุมชนลดน้อยลง ประชาชนมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น และส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ด้านปัญหาในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติจากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาสำคัญที่สุดที่พบในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติคือ ระยะเวลาในการชำระคืนสั้นเกินไป รองลงมาคือ วงเงินกู้ที่จัดสรรให้แก่สมาชิกไม่เพียงพอต่อความต้องการงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่หมู่บ้านไม่เพียงพอ สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพ คณะกรรมการไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารกองทุน สมาชิกคืนเงินล่าช้า สมาชิกกู้เงินนำมาใช้ผิดวัตถุประสงค์ คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการทำบัญชี สมาชิกยังไม่ทราบบทบาทของตนเองตลอดจนกฎเกณฑ์ต่างๆของกองทุน สมาชิกไม่เข้าร่วมประชุม สมาชิกไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงาน และสุดท้ายคือหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้หะหลวม

ส่วนทางด้านข้อเสนอแนะในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ จากการศึกษพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่านโยบายกองทุนหมู่บ้านในแต่ละหมู่บ้านควรปรับปรุงแก้ไขดังนี้

ขยายวงเงินกู้ให้แก่สมาชิก เพิ่มงบประมาณที่จัดสรรให้แก่หมู่บ้าน ขยายระยะเวลาในการชำระเงินตามความเหมาะสมแล้วแต่กรณี ฝึกอบรมการบริหารเงินกองทุนให้แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่สมาชิก ฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจในเรื่องการทำบัญชีให้แก่คณะกรรมการกองทุน สร้างความเข้าใจในบทบาทและจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของกองทุน ประชาสัมพันธ์วันประชุมให้สมาชิกทราบโดยทั่วถึงกัน เพิ่มหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้ มีมาตรการกับสมาชิกที่กู้เงินนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

ส่วนทางด้าน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการยุบหรือไม่ยุบนโยบายกองทุนหมู่บ้านนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่ควรยุบ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญๆ มาใช้ในการอภิปรายผล ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความแตกต่างของปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล อภิปรายผลดังนี้

1. เพศ อายุ สถานภาพในกองทุน และรายได้ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในด้านนโยบาย ทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ปฏิบัติ และผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชนมณัฐ รอดบุญธรรม (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับอำเภอ ศึกษากรณีจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ และรายได้ ไม่มีผลต่อการดำเนินงานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับอำเภอ

2. ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยในด้านนโยบาย แตกต่างกัน ดังนี้คือ ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ กับกลุ่มที่เรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือกับกลุ่มที่เรียนระดับมัธยมศึกษา และกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือกับกลุ่มที่เรียนระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านนโยบาย แตกต่างกัน ประชาชนที่ได้รับการศึกษาน้อย การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารกระทำได้ยาก ไม่มีสมรรถนะในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สภาพความเป็นอยู่ของสังคมยังเป็นสังคมชนบท โอกาสในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองและความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมืองน้อย ในขณะเดียวกัน ถ้าสังคมได้มีการเฝ้าระดมทางสังคมสูง ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาสูง มีการรับรองสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีผลในทางปฏิบัติ มีความเป็นสังคมเมือง ก็จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทางการเมือง ให้อำนาจต่อองค์กรหรือกลไกในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองให้มีความแตกต่าง มีความหลากหลาย และมีอำนาจต่อองค์กรสูงมากขึ้น

3. ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยในด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติแตกต่างกัน มีผลดังนี้คือ ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีระยะเวลาเกี่ยวข้องกับกองทุนต่ำกว่า 3 ปี กับกลุ่มที่มีระยะเวลาเกี่ยวข้องกับกองทุน 6 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิดา บุษราคัม (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณี กิ่งอำเภอสว่างวีระวงศ์จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้แก่ จำนวนครั้งในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ประสบการณ์ในการเป็นกรรมการกองทุน อาชีพ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุน

4. อาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยในด้านทรัพยากร การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ปฏิบัติ แตกต่างกัน มีผลดังนี้คือ

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไปกับกลุ่มอาชีพเกษตรกร และกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไปกับกลุ่มอาชีพค้าขาย มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านทรัพยากร แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามกับกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพเกษตรกร กลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพค้าขาย และกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอาชีพเกษตรกรกับกลุ่มอาชีพรับราชการ กลุ่มอาชีพเกษตรกรกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป กลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพค้าขาย และกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามกับกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพเกษตรกร กลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพค้าขาย และกลุ่มอาชีพรับราชการกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของประชาชน แตกต่างกัน

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอาชีพเกษตรกรกับกลุ่มอาชีพรับราชการ และกลุ่มอาชีพเกษตรกรกับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไป

ปฏิบัติในด้านผู้ปฏิบัติแตกต่างกัน อาชีพที่แตกต่างกันย่อมทำให้ทัศนคติหรือความสนใจแตกต่างกันตามไปด้วย

ผลการวิเคราะห์แบบจำลอง (โมเดลสมการโครงสร้าง) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ผลปรากฏดังนี้

1. ปัจจัยด้านนโยบาย จากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่า ปัจจัยด้านนโยบายที่เน้นความชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพปัญหานั้น ไม่มีผลทางตรงและทางอ้อม ต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่ผลการทดสอบเป็นเช่นนี้ ก็สามารถอธิบายเหตุและผลได้ว่า นโยบายหนึ่งๆ ที่กำหนดขึ้นมานั้นจะต้องอาศัยกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติจากหน่วยงานหรือผู้ปฏิบัติก่อนเป็นเบื้องต้น ฉะนั้นความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขของลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติเป็นสำคัญความสำเร็จของนโยบายจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับนโยบายโดยตรง ผลการทดสอบจึงปรากฏว่าไม่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาคม ใจแก้ว (2533 : 248) ที่กล่าวไว้ว่า ลักษณะนโยบายที่เน้นความชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพปัญหา ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ปัจจัยด้านทรัพยากร ที่ให้ความสำคัญกับความพอเพียงด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ที่ผลการวิจัยออกมาเช่นนี้ก็อาจกล่าวถึงสาเหตุได้ว่า การติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กรนั้นจะถูกกำหนดด้วยจำนวนงบประมาณและบุคลากรที่มีอยู่ ถ้าในหน่วยงานนั้นมีจำนวนงบประมาณและบุคลากรที่เพียงพอก็สามารถที่จะดำเนินการลงทุนเพื่อแสวงหาข้อมูลด้วยรูปแบบต่างๆ ได้มากขึ้นตามไปด้วย เช่น หากมีทรัพยากรเพียงพอก็สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกองทุนก็สามารถทำได้ง่ายยิ่งขึ้น งบประมาณจะเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนในด้านการเดินทาง วิทยากร การจัดฝึกอบรม หรือในด้านอื่นๆที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นอกจากนี้ ปัจจัยด้านทรัพยากรยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยส่งผ่านปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ที่ผลออกมาเป็นเช่นนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า หากมีปัจจัยด้านงบประมาณที่เพียงพอแล้วย่อมส่งเสริมให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น ความคล่องตัวในการดำเนินกิจกรรมต่างๆที่ล้วนแต่มีปัจจัยด้านการเงินมาเกี่ยวข้องก็ย่อมมีมากขึ้น รวมถึงปัจจัยด้านบุคลากรที่เพียงพอทำให้เกิดภาระงานที่ไม่มากจนเกินไป การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติก็ย่อมเกิดความรวดเร็วในการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองต่อความสำเร็จของโครงการก็มีมากขึ้น ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ รวีวรรณ พงษ์ทองเมือง (2545) ในการวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจและการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติกล่าวถึงสภาพที่ไม่เอื้อต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือปัญหา

การไม่ได้รับการสนับสนุนเรื่องงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์จากหน่วยงานใดๆ ซึ่งผลงานวิจัยของ แอ็คนิสซ์ ไรอัน และ ฟลอรา (Agnitsch; Ryan; & Flora. 2002) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและกลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น : กรณีศึกษาการพัฒนาด้วยตนเองและส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมในรัฐไอโอวา ก็เป็นไปในแนวทางเดียวกันคือ องค์กรชุมชนสามารถเป็นแหล่งสำหรับการพัฒนาแต่อาจจะต้องมีการจัดสรรเงินให้เพียงพอเพื่อการพัฒนาที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก

3. ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยด้านทรัพยากร และปัจจัยด้านลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติแต่ปัจจัยการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร แวน มิเตอร์และแวน ฮอร์น (Van Meter; & Van Horn. 1975 : 448) ได้นำแนวคิดของเอตซีโอนี่ เกี่ยวกับเรื่องอำนาจที่มีอยู่ 3 ชนิด คืออำนาจในการใช้กฎเกณฑ์เป็นตัวบังคับ อำนาจในการให้รางวัลตอบแทน และอำนาจที่มาจากบรรทัดฐาน มาใช้เป็นส่วนกระตุ้นผู้ปฏิบัติ นอกจากนี้ การติดต่อสื่อสารอาจมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับชั้นเข้ามามีส่วนร่วมในนโยบายด้วย ในการทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับชั้นนั้น อาจจะออกมาในรูปของการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการบริหาร การให้บริการด้านเทคนิค บุคลากร หรือการวิจัย นอกจากนี้ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ไม่มีอิทธิพลทางตรงกับปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติที่ผลปรากฏออกมาไม่เป็นไปตามตัวแบบเชิงทฤษฎี เช่นนี้อาจจะพิจารณาได้จากการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กรนั้น ยังไม่มีความชัดเจนและขาดน้ำหนักในด้านทฤษฎีที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนั้นๆ จึงยากที่ทดสอบโดยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

4. ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ภายใต้ปัจจัยย่อยที่เน้นถึง การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือ การประสานงานระหว่างหน่วยงาน และการปรับตัว มีอิทธิพลต่อผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ซึ่งเมื่อมีนโยบายเกิดขึ้นมาแล้ว ก็จะต้องมีการแปลงสภาพของนโยบายให้กลายเป็นแผนการดำเนินงานหรือแนวทางปฏิบัติ ซึ่งกระบวนการแปลงสภาพเหล่านี้จะเกี่ยวข้องโดยตรงต่อตัวหน่วยงานที่ทำหน้าที่นำนโยบายนั้นๆ ไปปฏิบัติโดยตรง ซึ่งผลวิจัยที่ได้นั้น สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของฮอกวูด และกันน์ (Hogwood; & Gunn. 1984 : 209) ที่ได้เสนอแนวทางการศึกษานำนโยบายไปปฏิบัติ คือแนวทางที่เน้นโครงสร้างองค์กร ซึ่งจะทำให้ความสำคัญทั้งภายในและภายนอกองค์กรนั้น ก็คือลักษณะขององค์กร จะมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่นเดียวกับ ยิน (Yin. 1977 : 381) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติคือ การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติในหน่วยงานและสภาพแวดล้อมของหน่วยงาน และยังระบุว่าสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อหน่วยงานนั้น จะเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง

และบาร์แดช (Bardach. 1979) ได้ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับสูง การมีผู้ประสานงานในโครงการ ความตั้งใจจริงของผู้ปฏิบัติ

นอกจากนี้ปัจจัยลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ยังมีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร เนื่องจากหน่วยงานถือเป็นผู้ปฏิบัติ ภายใต้การทำงานไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือ การประสานงานระหว่างหน่วยงาน เหล่านี้ย่อมต้องอาศัยกระบวนการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ดังนั้นการติดต่อสื่อสารจะเป็นไปในรูปแบบใด จะเกิดความแม่นยำหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติด้วย

5. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลทางตรงต่อผลของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น หากประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการก็ย่อมส่งผลให้เกิดความสำเร็จของนโยบายได้ง่ายขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนั้นก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กล้า ทองขาว (2527) ที่ได้กล่าวไว้ในกรณีศึกษาเรื่อง การนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติศึกษา พ.ร.บ. วิทยาลัยครู ที่กล่าวไว้ว่า ตัวแปรด้านการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสำเร็จของการนำนโยบายวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ ถ้าอาจารย์ของวิทยาลัยครูใดๆ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานสูง ก็จะทำให้การปฏิบัติภารกิจของวิทยาลัยครูแห่งนั้นประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของ โบเวน (Bowen. 2004) ได้ทำการวิจัยเรื่องโครงการกองทุนทางสังคมกับการบรรเทาความยากจนของชุมชน เขาได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยกล่าวว่าความร่วมมือกันหรือการมีส่วนร่วมที่มากขึ้นจะมีผลต่อความสามารถในการผลิตทรัพยากรและสร้างเงื่อนไขสำหรับผลักดันการพัฒนาชุมชน

6. ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ที่ให้ความสำคัญกับด้านการรับรู้และเข้าใจนโยบาย ทักษะคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และความตั้งใจจริง มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้สามารถอธิบายเหตุและผลได้ว่า ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องอาศัยผู้ปฏิบัติเป็นผู้ดำเนินการตามนโยบาย และหากผู้ปฏิบัติขาด ปัจจัยสำคัญอันได้แก่ การรับรู้และเข้าใจนโยบาย ทักษะคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และความตั้งใจจริง หากเมื่อใดที่หน่วยงานระดับปฏิบัติขาดคุณสมบัติเหล่านี้แล้วย่อมทำให้ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดขึ้นยากตามไปด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาคม ใจแก้ว (2533) ที่ได้กล่าวไว้ในกรณีศึกษาเรื่อง การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ไว้ว่า ปัจจัยด้านข้าราชการระดับล่างจะมีความสำคัญมากที่สุด เป็นผู้เชื่อมโยงนโยบายระดับนามธรรมลงสู่ผลการปฏิบัติระดับพื้นที่ที่

เป็นรูปธรรม หากข้าราชการระดับล่างขาดความตั้งใจจริงไม่มีความสามารถด้านวิชาชีพหรือไม่อาจปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แล้ว ถึงแม้นโยบายจะมีความชัดเจน สอดคล้องกับสภาพปัญหา และวัฒนธรรมของพื้นที่เพียงใด ก็อาจจะทำให้นโยบายล้มเหลวได้ในที่สุด

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่น่านโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ มีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของการน่านโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรง เรียงลำดับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลของการน่านโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ และปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่น่านโยบายไปปฏิบัติ

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่น่านโยบายไปปฏิบัติ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการน่านโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการน่านโยบายไปปฏิบัติ คือ ปัจจัยด้านทรัพยากร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยปัจจัยด้านทรัพยากรมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการน่านโยบายไปปฏิบัติ โดยผ่านปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ

ส่วนปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการน่านโยบายไปปฏิบัติ โดยผ่านปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายในและระหว่างองค์กร และปัจจัยด้านลักษณะของหน่วยงานที่น่านโยบายไปปฏิบัติ ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสำเร็จของการน่านโยบายไปปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. รัฐบาลควรเพิ่มงบประมาณที่จัดสรรให้แก่หมู่บ้านตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากขนาดและจำนวนของสมาชิกในแต่ละหมู่บ้าน เนื่องจากสมาชิกในแต่ละหมู่บ้านมีจำนวนมากน้อยต่างกัน ในบางหมู่บ้านจัดได้ว่าเป็นหมู่บ้านใหญ่ ที่มีประชากรและสมาชิกอยู่มาก ความต้องการกู้เงินก็ย่อมมีจำนวนมากตามสัดส่วน หากจัดสรรให้หมู่บ้านละ 1 ล้านบาทเท่ากันหมดย่อม

เกิดความไม่เพียงพอเกิดขึ้น ในทางตรงกันข้ามหมู่บ้านเล็กที่มีจำนวนประชากรไม่มากนัก สมาชิกที่ต้องการกู้เงินมีจำนวนน้อย ก็สามารถจัดสรรเงินได้เพียงพอและทั่วถึง

2. ควรขยายวงเงินกู้ให้แก่สมาชิกตามความเหมาะสมแล้วแต่กรณี โดยให้ในแต่ละกองทุนสามารถขยายวงเงินกู้ให้แก่สมาชิกมากกว่าร้อยละ 20,000 บาทได้ตามความเหมาะสม เน้นให้มีความโปร่งใสและเปิดเผยข้อมูลการบริหารงาน

3. ขยายเวลาในการชำระเงินคืนตามความเหมาะสม เนื่องจากกำหนดให้สมาชิกต้องชำระเงินคืนภายใน 1 ปี เป็นระยะเวลาที่สั้นเกินไป ซึ่งเงินที่สมาชิกกู้ยืมไปนั้นยังไม่สามารถออกดอกออกผลพอที่จะหมุนเงินมาชำระหนี้กองทุนได้ตามกำหนด

4. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรเข้ามาช่วยเหลือในด้านการฝึกอบรมให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการทำบัญชีและการบริหารเงินทุนที่ถูกต้องให้แก่กรรมการกองทุน

5. หน่วยงานภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือในด้านการฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่สมาชิกที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพ จัดให้มีการส่งเสริมด้านการตลาดและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในชุมชนให้ออกมาเป็นรูปธรรมมากขึ้น

6. ส่งเสริมและสร้างความเข้าใจในบทบาท และจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของกองทุนร่วมกัน โดยเน้นให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม ในการกำหนดกติกาด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง รวมทั้งเคารพในกติกาที่กำหนดร่วมกัน มีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งการเรียนรู้ คิดร่วมกัน ทำร่วมกัน ติดตามตรวจสอบร่วมกันและรับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรม

7. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและการประชุมให้สมาชิกทราบอย่างสม่ำเสมอ

8. ควรส่งเสริมให้เกิดการออมทรัพย์ภายในชุมชน และส่งเสริมให้เกิดความสม่ำเสมอในการชำระคืนเงินกู้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษานโยบายกองทุนหมู่บ้านในเชิงคุณภาพ

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ในเขตพื้นที่ชุมชนเมืองกับชนบทในบริบททางสังคม

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความเท่าเทียมในการเข้าถึงเงินกองทุน ว่าแท้จริงแล้วคนจนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจริงหรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กองทุนหมู่บ้านแพร่เชื้อคลังวัตถุดิบชุมชนลุ่มสลายขัดแย้งแตกเป็นเสี่ยง. (2548, 2 พฤศจิกายน).

ผู้จัดการ. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2550, จาก <http://manageronline.co.th>.

การเมืองรัฐครอบงำให้ทบท.มีปัญหา. (2548, 1 พฤษภาคม). กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นเมื่อ 15

พฤศจิกายน 2550, จาก <http://manageronline.co.th>.

จับตาดูหนี้ครัวเรือนปัญหาเศรษฐกิจ. (2548, 16 ธันวาคม). เดลินิวส์. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน

2550, จาก <http://rakbankert.com>

เฉลย แสงอุส่าห์. (2545, เมษายน-มิถุนายน). นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง “การก่อเกิดและการนำไปปฏิบัติ”. วารสารเพื่อการพัฒนาชนบท. 2(2) : หน้า 49-64

ชนมณัฐ รอดบุญธรรม. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับอำเภอ : ศึกษากรณีจังหวัดปทุมธานี. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ชลดา จันทรสาขา; และคนอื่นๆ. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติกรณีศึกษา : หมู่บ้านที่ได้รับมาตรฐานการบริหารจัดการกองทุนระดับที่ 1 (AAA) อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการเงินและคลัง). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ชลิดา บุษราคัม. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ศึกษาเฉพาะกรณี กิ่งอำเภอสว่างวีรวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ชัยวัฒน์ รสหวาน. (2543). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายแก้ไขปัญหาน้ำท่วมของเกษตรกรไปปฏิบัติในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ศึกษาเฉพาะกรณีการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. 2536. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

เตือนรัฐแก้ปัญหากองทุนหมู่บ้านก่อนโปรย SML. (2548, 5 พฤศจิกายน). ผู้จัดการ. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2550, จาก <http://rakbankert.com>.

- ทองใบ สุดซารี. (2536). *การนำนโยบายของวิทยาลัยครูไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสภวิทยาลัยอิสานใต้*. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรดุษฎีบัณฑิต (บริหารการพัฒนา). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ธัญวัฒน์ นวพันธ์. (2545). *การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา จังหวัดจันทบุรี*. ภาคนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาการเศรษฐกิจ). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ไพบูลย์ชัย 6 ปีกองทุนหมู่บ้านระบบบัญชี-ใช้หนี้ภาพลงตา. (2550, 11 ธันวาคม). กรุงเทพฯธุรกิจ. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2550, จาก <http://rakbankert.com>.
- ปิยะนุช เงินคล้าย. (2544). *เอกสารอ่านประกอบวิชา PA371 : การนำนโยบายไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รวิวรรณ พงษ์ทองเมือง. (2546). *ความรู้ความเข้าใจและการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (พัฒนาลังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณภา น้อยลำลี. (2550). *การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาดำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชุดา มาตันบุญ; และสมนึก ชัชวาลย์ (2546). *การวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วิณา ทองรัตน์. (2546). *การนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา ตำบลสทิงหม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภชัย ยาวประภาษ. (2538). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). *เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้า พรินตติ้ง.
- สุนิษา วรรณภีระ. (2549). *การศึกษาผลการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาดำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพร เลียนสลาย. (2539). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ :*

- ศึกษากรณีนโยบายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. (การบริหารการพัฒนา). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุริยา ธิศาเวช. (2543). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) ของกระทรวงมหาดไทย ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุบลราชธานี*. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. (พัฒนาลังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เสถียร หอมขจร. (2543). *เอกสารอ่านประกอบวิชา PS711 : การนำนโยบายไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2544). *คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อ เตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- . (2545). *1 ปีนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- หนี้สินครัวเรือนไทย กองทุนหมู่บ้านและธนาคารประชาชน. (2547, 9 มีนาคม). *กรุงเทพธุรกิจ*. สืบค้นเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2550, จาก <http://rakbankert.com>.
- หายนะกองทุนหมู่บ้านสร้างวงจรหนี้อุบาทว์. (2548, 31 ตุลาคม). *ผู้จัดการ*. สืบค้นเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2550, จาก <http://rakbankert.com>.
- แห้วดอกโหดใช้หนี้กองทุนเบี่ยงหลังผลงานระดับAAA. (2548, 1 พฤศจิกายน). *ผู้จัดการ*. สืบค้นเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2550, จาก <http://rakbankert.com>.
- อาคม ใจแก้ว. (2533). *การนำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้: ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ*. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (บริหารการพัฒนา). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Aiden, Michael; & Jeral Hage. (1968, December). "Organizational Interdependence and Intra-Organization Structure" *American Sociological Review*. 3(1) : 919
- Americo, M.S. Carvalho Mendes. "Implementation Analysis of Forest Programmes : Some theoretical notes and an example". Portuguese Catholic University Press.
- Bardach, Eugene. (1977). *The Implementation Game : What Happens After a Bill Become, a Law*. Cambridge, Mass : MIT Press.

- Bernhard, Margaret M. (2003). *Essential Elements of an Implementation Process for Grant-Funded Projects / Programs in Nonprofit Organization*. Western Michigan University Press.
- Bowen, Glen A. (2004). *"Social Fund as a Strategy for Poverty Reduction in Jamaica : An Exploratory Study"*. Florida International University Press.
- Croxford, Gregory John. (1999). *"The Implementation of European Community Regional policy : A study of the European regional development fund and the European social fund in the United Kingdom"*. Council for National Academic Awards.
- Dijkstra AG. (2004, August). *"Governance for Sustainable Poverty Reduction : The Social Fund in Nicaragua"*. Public Administration and Development. 24(3) : 197 – 211.
- Edward, George C. (1980). *Implementing Public Policy*. Washington, D.C. : Congressional Quarterly Press.
- Gunn, Lewis A.; & Hogwood, Brian W. (1984). *Policy Analysis for the Real World*. Oxford University Press.
- Gist, John R.; & Hill, Carter R. (2004). *"The Process of Rule Implementation in Mexico : Presidentialism and the Rural Sector in the 1980"*. University of Essex. Press.
- Pressman, Jeffrey L.; & Aaron, Wildavsky B. (1973). *Implementation*. Berkeley University of California Press.
- Rein, Martin. (1983). *From Policy to Practice*. London : The Mcmillian.
- Rogerson, Christian M. (2005, December). *"Local Development Fund and Poverty Alleviation : Some Evidence from Nampula Province, Mozambique"*. Africa Insight. 38(4) : 149 – 159.
- Saracostti, Mahia. (2007, July). *"Social Capital as a Strategy to Overcome Poverty in Latin America : An Overview"*. International Social Work. 50(4) : 515 – 527.
- Sharp, Jeff S.; et al. (2002). *"Social Infrastructure and Community Economic Development Strategies : The case of self - development and industrial recruitment in rural Iowa"*. Ohio State University Press.

- Soniya, Carvalho; & White, Howard. (2004, April). "*Theory – Base Evaluation : The Case of Social Funds*". The American Journal of Evaluation. 25(2) : 141-160.
- Van Meter, D. S. ; & Van Horn, C.E (1975, February). "*The Policy Implementation Process : A Conceptual Framework*". Administration and Society. 6(1) : 445-486.
- Vaquero, Benjamin Revuelta. (2004). "*The Process of Rule Implementation in Mexico : Presidentialism and the rural sector in the 1980*". University of Essex Press.
- Yin, Robert. (1977). "*Production Efficiency Versus Bureaucratic Self-Interest : Two innovative processes?*". Policy Sciences. 381-399.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ :
กรณีศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ ปี

3. ระดับการศึกษา

() ไม่ได้เรียน

() อาชีวศึกษา

() ประถมศึกษา

() ปริญญาตรี

() มัธยมศึกษา

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. ท่านมีความเกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านอย่างไร

() ประธานกองทุน

() ทรัยพ์ภักกองทุน

() รองประธานกองทุน

() คณะกรรมการกองทุน

() เลขาธิการกองทุน

() สมาชิกกองทุน

5. อายุการดำรงตำแหน่งตามข้อ 4 _____ ปี

6. อาชีพ

() เกษตรกร

() ประมง

() รับราชการ

() รับจ้างทั่วไป

() ค้าขาย

() อื่น ๆ ระบุ _____

7. รายได้ บาท

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีอิทธิพลต่อการพิจารณานโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ปัจจัยด้านนโยบาย					
1.เป็นนโยบายที่ทำให้ท่านสามารถสร้างรายได้					
2.กองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาอาชีพ					
3.กองทุนหมู่บ้านสามารถเป็นแหล่งเงินทุนของคนในชุมชน					
4.เป็นนโยบายที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีงานทำ					
5.เป็นนโยบายที่เน้นให้คนในชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการกองทุน					
6.เป็นนโยบายที่เน้นพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน					
7.เป็นนโยบายที่เน้นเสริมสร้างการเรียนรู้จัดการระบบเงินของคนในชุมชน					
8.ท่านได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการประกอบอาชีพมาก					
ปัจจัยด้านทรัพยากร					
1.งบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้หมู่บ้านละ 1 ล้านบาทมีความเหมาะสม					
2.กำหนดกรอบวงเงินกู้รายละไม่เกิน 20,000 บาทมีความเหมาะสม					
3.ขั้นตอนการเบิกจ่ายมีความซับซ้อน					
4.เงินกองทุนกระจุกในกลุ่มบุคคล					
5.การจัดสรรเงินมีความเป็นธรรม					
6.จำนวนบุคลากรมีมากเกินไปไม่เหมาะสมกับปริมาณงาน					
7.ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารกองทุน					
8.คณะกรรมการมีประสบการณ์ในการบริหารกองทุน					
3.ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารภายใน					

และระหว่างองค์การ					
1.การติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานระหว่างกองทุนกับหน่วยงานของรัฐมีน้อย					
2.การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานระหว่างกองทุนมีน้อย					
3.อาศัยข้อมูลจากสมาชิกเพื่อปรับปรุงกับดำเนินงานของกองทุน					
4.การเผยแพร่ข้อมูลผลการปฏิบัติงานให้กับสมาชิกทราบมีน้อย					
4.ลักษณะของหน่วยงาน					
1การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับเหนือมีน้อย					
2.เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจะรายงานต่อหน่วยงานระดับสูงให้ทราบทุกครั้ง					
3.ไม่เคยมีตัวแทนจากหน่วยงานระดับสูงลงมาช่วยแก้ไขปัญหา					
4.หน่วยงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้แม้ไม่มีประสบการณ์					
5.การฟังฟังหน่วยงานอื่นมีบางครั้ง					
5.ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม					
1.กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการระดมความคิดเห็นค้นหาปัญหาจากชุมชน					
2.กองทุนหมู่บ้านของท่านมีการค้นหาความต้องการของชุมชน					
3.ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน					
4.ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมาก					
6.ปัจจัยด้านผู้นำไปปฏิบัติ					
1.คณะกรรมการมีความเข้าใจในระเบียบกฎเกณฑ์ของนโยบายเป็นอย่างดี					
2.คณะกรรมการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจทุกครั้ง					
3.คณะกรรมการมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้					

ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงานในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.กองทุนหมู่บ้านของท่านสามารถนำเงินมา หมุนเวียนให้กู้ใหม่ได้					
2.เกิดความสามัคคีในชุมชนเพิ่มมากขึ้น					
3.คนในชุมชนมีความรู้ความสามารถในการบริหาร จัดการเงินของตนเองมากขึ้น					
4.คนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้					
5.ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่คนในชุมชน					
6.การว่างงานในชุมชนลดน้อยลง					
7.ประชาชนมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น					
8.สร้างโอกาสให้คนในชุมชนเข้าถึงแหล่งเงินทุน					
9.ส่งเสริมและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านโดยการทำเครื่องหมาย () ลงในช่องข้อความที่ท่านเห็นว่าเป็นความจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

1. ท่านคิดว่าการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติในหมู่บ้านของท่านนั้นมีปัญหาอะไรบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)

- () งบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่หมู่บ้านไม่เพียงพอ
- () วงเงินกู้ที่จัดสรรให้แก่สมาชิกไม่เพียงพอต่อความต้องการ
- () ระยะเวลาในการชำระคืนสั้นเกินไป
- () คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการทำบัญชี
- () คณะกรรมการไม่มีประสบการณ์ในการบริหารกองทุน
- () หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้หยาบหลวม
- () สมาชิกกู้เงินนำมาใช้ผิดวัตถุประสงค์
- () สมาชิกไม่เข้าร่วมประชุม

- () สมาชิกไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงาน
- () สมาชิกคืนเงินล่าช้า
- () สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพ
- () สมาชิกยังไม่ทราบบทบาทของตนเองตลอดจนระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆของกองทุน
- () อื่นๆ ระบุ.....

2. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้านของท่านควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)

- () เพิ่มงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่หมู่บ้าน
- () ขยายวงเงินกู้ให้แก่สมาชิก
- () ขยายระยะเวลาในการชำระเงินตามความเหมาะสมแล้วแต่กรณี
- () ฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจในเรื่องการทำบัญชีให้แก่คณะกรรมการ
- () ฝึกอบรมการบริหารกองทุนให้แก่กรรมการหมู่บ้าน
- () เพิ่มหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเงินกู้
- () มีมาตรการกับสมาชิกที่กู้เงินนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์
- () ประชาสัมพันธ์วันประชุมให้สมาชิกทราบโดยทั่วกัน
- () ฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่สมาชิก
- () สร้างความเข้าใจในบทบาทและจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของกองทุน
- () อื่นๆระบุ.....

3. ท่านคิดว่ากองทุนหมู่บ้าน () ควรยุบ เพราะ.....

() ไม่ควรยุบ เพราะ.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	วรกานต์ ชาญธีรวัฒนา
วันเดือนปีเกิด	8 กรกฎาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	47/89 ถนนวัฒนานวงศ์ ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2542	จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนอุดรพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2546	ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2551	ปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชานโยบายสาธารณะ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร